

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 80 Din, za inozemstvo 100 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1. stolp, peti vrsta
maloglasni po 150
in 2. d. večji oglasi
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka
dneva po prezniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon števil. 50, upravnništvo števil. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ulici št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana števil. 10.66 in 10.349
za inzerate, Sarajjevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Na volitve!

Čas, ko se začne med slovenskimi strankami volivna borba za zastopstvo v oblastni skupščini, ljubljansko in mariborsko, se pomika vedno bliže. Zanimanje in napetost od dne do dne narašča in vsak se zaveda, kakšnega ogromnega pomena za bodoči politični in gospodarski razvoj slovenskega naroda bo izid teh volitev.

Noben zaveden Slovenec ne bo v te volitve šel iz navdušenja za »oblastne skupščine«, kakor nam jih je za Novo leto podarila centralistična belgrajska vlada. Te skupščine, ki naj predstavljajo samoupravo ljudstva, naš narod samo sprejema po sili dejstev, katerih žal ne more spremeniti. Samouprava, kakor so jo ujak niti v Belgradu s pomočjo gg. Zervaja in Puclja, je mišljena zgolj kot sredstvo, da bi se centralizem lažje izvajal, tako da bi ljudstvo njegove trdote menj čutilo. Oblastni skupščini v Ljubljani in Mariboru sta zasnovani samo kot videz samouprave, ki naj našemu ljudstvu zasenči pravo stanje stvari. To bosta »samoupravi« brez zakonodajne moči in zadostne avtoritete, odvisni od velikih županov, ki se bosta smatrala kot predstojnika oblastnih skupščin in bosta za vsako večjo vsoto morali prositi finančnega ministra v strahu, da ne bi odgovoril z običajnim: nema kredita! Na ta način misli belgrajski centralizem napraviti iz teh skupščin pokorno orodje v svojih rokah, da bi ljudstvo lažje obvladalo.

Pač pa bo vsak narodno čuteč Slovenec šel pri teh volitvah z vso odločnostjo in vne- mo v borbo za izboljšanje in osamosvojitve oblastne samouprave od centralizma, zato da bo iz orodja centralizma, kakor so danes zasnovane oblastne skupščine, postalo sčasoma orodje, ki bo z njim slovensko ljudstvo priborilo sebi resnično samoupravo, gospodarsko neodločno in svoj narodni politični forum. To je cilj, ki je vreden največje borbe; je edini cilj, ki daje smisel volivni borbi za oblastni skupščini; je cilj, ki mora slehernega slovenskega človeka navdušiti, da bo izid volitev mogočena manifestacija slovenskega naroda kot takega!

Tisti, ki bodo najbolj delali na to, da bi se ta volja slovenskega ljudstva v tem smislu ne manifestirala, so slovenski samostojni demokrati. Ti ljudje so zatajili slovenski narod, mu ne pripoznajo pravice do obstoja, še manj seveda do tega, da bi se sam upravljal in vladal v okviru države, ker so zapriseženi blapi centralizma in upajo še dalje životartiti od njegovih drobtin. Ta stranka bo zdaj pri volitvah v oblastni skupščini poudarjala predvsem gospodarski moment, češ, treba je, da pridejo v skupščini dobri gospodarji, ne pa politiki ali pristaši resnične, zakonodajne avtonomije slovenskega naroda.

Topot bodo torej samostojni demokratje oblekli gospodarsko suknjo. Hvalabogu jih slovensko ljudstvo predobro pozna, da bi se dalo na ta način preslepiti. S kakšnimi gospodarskimi zmožnostmi razpolaga samostojna demokratska stranka, so zadostno pokazali »Agromerke«, razne svinčene in druge afere, boj zoper »Jadransko banko«, usoda »Slavenske banke« itd. itd. Kjerkoli je bil kakšen polom, so bili zraven samostojni demokrati. Ze v bivšem deželnem zboru in odboru so očetje samostojnih demokratov zavirali vsako gospodarsko delo, blatili rajnega dr. Lampeta in napadali slovensko zadružništvo. Glasovali so zoper vse toreadevne zakone. Bili so vedno le ceklja na vsakem gospodarskem napredku in izboljšanju ter navdihnjeni zlasti strupene- ga sovražstva do vsega, kar more pospeševati blagostanje kmeškega ljudstva. Taki so tudi danes, ker so po svojem bistvu protislovenska protiljudska stranka. Zato jim ne bo nič pomagala gospodarska krinka, pod katero se skrivajo očetje nešteti umazanih gospodar- skih afer in polomij.

Gospodarsko se more povzdigniti in Slo- venija postaviti na lastne noge samo pod vod- stvom SLS. Le-ta daje slovenskemu narodu jamstvo, da se bo, poslušujoč se skromnih pravic in možnosti oblastnih skupščin, osamo- svojil od centralizma na vseh področjih svo- jegega življenja. V borbi je zmagala slovenskega ljudstva proti vsem njegovim sovražnikom, in tudi samouprava je slovenskemu narodu sred- stvo, da se osvobodi vsega in vseh, ki pri- krajšujejo njegovo svobodo. Kakor je svoboda pogoj zdravega življenja sploh, tako je neob- hodni pogoj tudi gospodarskega razmaha in napredka. Pod tem geslom bo šel slovenski narod na volitve v oblastni skupščini.

Italija -- nevarnost za mir na Balkanu.

Dolga konferenca ministra Ninčiča z dr. Korošcem.

Belgrad, 4. decembra. (Izv.) Danes po- poldne je prišel zunanji minister g. dr. Mom- čilo Ninčič v parlament ter povabil dr. Ko- rošca na daljši razgovor. Ta razgovor je vzbudil v parlamentu mnogo zanimanja. Ko so časnikarji vprašali g. dr. Korošca, o čem sta se razgovarjala, je odgovoril »O zunanji po- litiki«.

Četudi dr. Korošec ni hotel govoriti, ni težko uganiti, da se je razgovarjal samo o italijansko-albanskem paktu, ki je zopet do- kazal, da Italija ni naš odkritosrčen prijatelj, da se njena diplomacija tudi napram oficial- nemu prijatelju poslužuje celo obžalovanja vrednih metod.

Znano je, da zastopata g. dr. Korošec in ožji opozicijski blok miroljubno politiko tudi napram Italiji in da zahtevata, naj se italijanska politika napram Balkanu predstavl- lja taka, kakršna je v resnici, to je nevarnost za mir na Balkanu. Italija hoče zavojevati vse balkanske države na diplomatskem polju, da bi jih potem zasvojevala na gospodars- kem in političnem. Ze sedaj se italijanski gospodarski krogi zanimajo za železnico iz Albanije v Solun. Tako bo prišla Italija ne- opaženo samo iz gospodarskega razloga tudi v vardarsko dolino. Italija bi nas ogrožala od treh strani. Evropskim državam je treba pra- vočasno pokazati in dokazati, da se imperia- listična politika Italije obrača predvsem proti nam in da nas stalno vznemirja. Nam je po- trebno prijateljstvo Francije in Anglije, ki imata interes, da nemirni Mussolini ne bi postal nevaren za mir na Sredozemskem morju.

NINČIČ IN UZUNOVIČ V AVDIJENCI PRI KRALJU.

Belgrad, 4. decembra. (Izv.) Zunanji mi- nister g. dr. Momčilo Ninčič, ki je dapes ob- iskal g. dr. Korošca, je takoj po tem razgovo- ru, ki je trajal nad eno uro, odšel v dvor, kjer ga je kralj sprejel v daljši avdijenci.

Belgrad, 4. decembra. (Izv.) Za g. dr. Momčilom Ninčičem je kralj sprejel v avdi- jenci predsednika ministrskega sveta g. Ni- kolo Uzunoviča. Splošno je mnenje, da sta obe avdijenci v zvezi z razgovorom zunanje- ga ministra Ninčiča z dr. Korošcem in v zvezi s težkim zunanjim političnim položajem, ki je nastal vsled pakta Albanije z Italijo.

Tiranski pakt -- udarec proti naši državi.

Belgrad, 4. dec. (Izv.) Celokupna javnost razpravlja o težkem udarcu, ki ga je zadala naši državi imperijalistična italijanska politika s svojim poslednjim paktom. Z ozirom na da- lekosežnost nove poteze italijanske politike je razumljivo, da so druga vprašanja stopila bolj v ozadje in da so postali razgovori o notranji krizi toliko manj važni, v kolikor se z ozirom na italijansko politiko slejkoprej na- glaša dejstvo, da je naši državi potrebna moč- na vlada, katera se bo lahko naslonila na za- upanje najširšega slovenskega, hrvatskega in srbskega naroda, vlada, ki bo po svoji no- tranji sili tako močna, da bo lahko energično nastopila proti vsem zunanjim nasprotnikom naše države. To prepričanje je splošno in je jasno, da je z ozirom na to v najkrajšem času pričakovati velikih sprememb v notranje po- političnem položaju. Seveda te spremembe ne

morejo priti čez noč, marveč je treba preje pripraviti pot, da bo takšna kombinacija čim močnejša in čim zmožnejša za izvajanje težav- nih nalog, ki se nanjo stavlja.

Odločna pisava belgrajskih listov.

Belgrad, 4. dec. (Izv.) Z italijansko-alban- skim paktom se bavi celokupno časopisje. »Politika« prinaša na uvodnem mestu članek pod naslovom »Brodolom« in naglaša impe- rialistično politiko Italije, kateri se je s tem posrečilo, si Albanijo popolnoma podvreči. List pravi, da je treba našo zunanjo politiko resno v vsakem pogledu revidirati. Ta politika temelji na zelo slabih temeljih in potrebno je energično, hitro delovanje.

Vladno »Vreme« skuša svoje prvotno sta- lišče revidirati, ugotavljajoč, da je naša jav- nost ta pakt sprejela z velikim nezaupanjem in da ga posebno opozicija ostro obsoja.

»Novosti« pišejo pod naslovom »Kdo je kriv?«, da je ta pogodba bolj čudna, kakor vse dosedanje. Po tej pogodbi se Italija ob- vezuje, da bo varovala Albanijo pred vsemi spremembami, političnimi in teritorialnimi. Al- banija se za kaj takšnega ne obvezuje. Iz tega je razvidno, da se Italija ni pogajala kot dr- žava z državo, marveč ona kot samostojna država z Albanijo, ki je pod njenim zaščitni- štvom. Dalje je zelo važna obveza, da nobena od njih ne bo sklenila politične ali vojaške pogodbe z drugo državo. Jasno je, da velja ta klavzula za Albanijo, kateri se s tem pre- čuje, sporazumevati se z nami. Ta po- godba pomenja nevarnost za mir na Balkanu in v Srednji Evropi in izzivanje Italije proti nam. »Novosti« končujejo svoj ostri članek z vprašanjem: »Kdo je kriv?« Ali je kriv g. Nikola Pašić, ki že osem let intrigira, ne da bi kaj napravil? Ali je kriv g. Momčilo Ninčič, ki je s svojo miroljubno politiko prišel tako daleč? Ali je kriv g. Stjepan Radić, ki samo ruši, pa bodisi v vladi ali izven nje, ne stori pa ničesar? Na drugem mestu se »Novosti« pečajo z vojaškimi in političnimi pripravi- mi Italije proti nam in ugotavljajo, da se je naša meja napram Albaniji po tem novem paktu vojaško znatno oslabil. Dosedaj smo imeli prav malo suhe meje z Italijo. Sedaj se je meja znatno razširila, in s tem je našo obrambno moč zadel občuten udarec.

Odmev v Franciji.

Pariz, 4. dec. (Izv.) »Temps« razpravlja o prijatelstvu med Italijo in Albanijo ter pravi, da se s tem paktom občutno zmanjšuje pakt prijateljstva med Italijo in Jugoslavijo, do katerega je prišlo po težavnih pogajanjih. List pristavlja, da Jugoslavija ne bo mogla proglasiti desinterese nad Albanijo. Z druge strani napravlja pogodba od 27. novem- bra vtis, da Italija niti najmanj ne odklanja pretenzij, ki jih je nekoč imela nad Albanijo, in ki so ji bile vedno onemogočene. »Le Temps« zaključuje: »Četudi ne bi vzeli v ozir, da ima italijansko-albanska pogodba za posled- dico, da se v principu uničijo vsi sporazumi, ki so se prej sklenili med Italijo in Jugosla- vijo z namenom, da bi se obvarovala albanska neodvisnost, vendar nastaja vprašanje, ali se ne bodo morda radi tega odnošaji med Bel- gradom in Rimom otežkočili.«

Ožja opozicija za temeljito spremembo državne politike.

Belgrad, 4. dec. (Izv.) Dopoldne so se sestali voditelji opozicije gg. dr. Korošec, Da- vidović in Joca Jovanović in so razpravljali o albansko-italijanski pogodbi. Sklenili so vlo- žiti na zunanje ministra obširno interpela- cijo, v kateri bodo zahtevali odgovor in eks- poze o zunanji politiki. Obširno so debatirali o notranji in zunanji politiki in ugotovili, da so vsi naši neuspehi posledica velike nede- lavnosti in neaktivnosti naše vlade. Posebej so naglasili, da je stanje naše notranje politi-

ke naravnost obupno. Povsem je v znaku ne- dela. Niti parlament, niti vlada ne delata. Ce- lotni položaj se vrti okrog nezdravih odnoša-jev med obema vladnima skupinama. Ljudstvo gospodarsko in socialno propada in je popol- noma izgubilo vero v avtoriteto radi nastopov vladnih strank. Voditelji opozicije so prepri- čani, da je treba nadaljevati še z odločnejšo akcijo, ki bo dovedla do sprememb v doslej brezizhodnem položaju.

ČESKOSLOVAŠKI PRORAČUN.

Praga, 4. dec. (Izv.) Proračunski odsek senata je zaključil specialno debato o prora- čunu, ki pride sedaj še pred parlament.

TURKI SPREJMO LATINICO.

Carigrad, 4. dec. Turška vlada pripravlja zakonski načrt za uvedbo latinice namesto do- sedanjega arabskega pisma.

Kie so odtegljali od uradniških plač?

Belgrad, 4. dec. (Izv.) Gg. dr. Korošec, Ljuba Davidović in Joca Jovanović so poslali finančnemu ministru sledeče vprašanje:

»Ze pet mesecev je minilo, odkar se urad- nikom in državnim nameščencem odteguje 10 odstotkov od njihovih plač za pomoč po- plavljenim krajem. Ta lepa vsota mora pred- stavljati že precejšnjo vsoto denarja in z njo bi se lahko dala velika pomoč za vse poplav- ljence v mnogih krajih. Kolikor pa nam je znano, se dosedaj tem krajem ni do danes dala prav nobena pomoč. Zato Vas prosimo za pismen odgovor:

1. Kolikšno vsoto ste dosedaj razdelili?
2. Koliko od te vsote se je porabilo za po- pravo krajev? Če ne 3. zakaj se porablja 10 odstotni odteglaj od plač državnih name- ščencev in uslužbencev?»

Pašičeva zahteva od anketnega odbora.

Ali je pošten ali nepošten.

Belgrad, 4. dec. (Izv.) Članom anketnega odbora se še vedno ni razdelilo celotno poro- čilo, ki naj bi ga anketni odbor predložil na- rodni skupščini. Raditega opozicija zelo ob- soja radičeve in radikale, ki s tem name- noma zavlačujejo končnoveljavo rešitev tega važnega vprašanja. Opozicijski poslanci so mnenja, da bi bilo z ozirom na to potrebno, da bi oni sami izdelali poročilo in ga predlo- žili skupščini. Vsekakor bo opozicija v tem vprašanju nastopila složno. Brezdvoma je to vprašanje kardinalno. Okrog njega se danes razpleta kriza.

Kar se tiče kompromisnih poskusov g. Nikole Uzunoviča, da bi pripravil g. Pašiča na sprejem nekakega srednjega sklepa anketne- ga odbora, se iz okolice g. Nikole Pašiča z vso odločnostjo zatrjuje, da g. Pašić na takšno re- šitev nikdar ne bo pristal. On zahteva od ra- dikalov, da se izrečejo, ali je on pošten ali nepošten. Za njega ne more biti noben kom- promis zadosten z ozirom na to, da se to vpra- šanje stavlja. Zato se misli, da bo že na klu- bovi seji 7. decembra prišlo do razprave v radikalnem klubu in da bo najbrž prišlo tudi do razčistevanja med obema skupinama v ra- dikalnem klubu.

Iz Hrvatske ljudske stranke.

Makarska, 4. dec. (Izv.) Danes se tukaj vrši prvi volivni sestanek HPS v Makarski.

Dubrovnik, 4. dec. (Izv.) Tukaj se orga- nizira klub HPS, ki bo razvil svojo delavnost tudi v okolici.

Zagreb, 4. dec. (Izv.) 28. novembra se je vršilo volivno zborovanje HPS v Ladjevcu (modruško-reška krajina), na katerem se je osnovala organizacija HPS. Na sestanku je govoril dr. Avgust Jurešić.

Sinj, 4. dec. (Izv.) Jutri se vrši tukaj v veliki dvorani društvenega doma zborovanje HPS za celo sinjsko krajino. Pristaši HPS pri- dejo na zborovanje od vseh strani. Na zboro- vanju govore predsednik HPS Stjepan Barić, profesor Juras iz Splita, don Bartol Gauza in dr. Radonić.

Split, 4. dec. (Izv.) 6. decembra se vrši tukaj pokrajinsko zborovanje HPS. Poleg član- ov upravnega odbora se udeležijo sestanka tudi okrajni tajniki stranke.

SPORI MED RADIČEVCI.

Skradin, 4. dec. (Izv.) Včeraj se je vršil tukaj sestanek predstavnikov organizacij Ra- dičevih disidentov. Zastopniki so prišli iz ob- čin Skradin, Biramatovac, Vačani, Krkovci, Dubranice in Kupa. Na sestanku je bilo izre- čeno zaupanje izključenim članom HSS, dočim se je z ozirom na Josipa Pasarića in Josipa Zagorca sklenilo, da morata položiti mandat. To je zahteva volivcev Radičeve stranke.

Zakon proti umazanemu tisku v Nemčiji.

Berlin, 4. dec. Po dolgem in trdem boju s socialističnim in meščanskim svobodomis- ltvom zunaj parlamenta in v njem je državni zbor v sredo končnoveljavo izglasoval zakon proti literarnemu šundu in umazanosti. Se v zadnjem trenutku so poizkušali socialisti in komunisti z obstrukcijo preprečiti glasovanje, kar se jim pa ni posrečilo. Zakon je bil spre- jet z 250 proti 158 glasovom. Za zakon so gla- sovali: centum, nemška ljudska stranka in del demokratov, proti pa socialni demokrati, komunisti in drugi del demokratov. Socialisti groze s političnimi posledicami.

Somišljeniki, uredite volivne imenike!

Še do 10. decembra je čas, da popravimo volivne imenike. Ta dan je zadnji za vlaganje reklamacij; kjer še ni vse storjeno, naj naši zaupniki hite prepisati volivni imenik in pregledati volivca za volivcem. Opozorjamo, da je v večjih krajih treba še posebne paznje, na volivne imenike, ker je od uradnih popravil v januarju že poteklo 11 mesecev. Če ne pazimo na imenike, izgubimo gotovo v vsej Sloveniji več tisoč glasov. V naslednjem podajamo še enkrat nekaj navodil. V slučaju vsake nejasnosti, pa naj se somišljeniki takoj obrnejo po pojasnila na naša tajništva.

KDO IMA VOLIVNO PRAVICO.

Vsak, kdor je vpisan v volivni imenik. Zato naj krajevni zaupniki SLS poskrbe za dvoje. Prvo je: vsak naš somišljenik mora biti vpisan. Drugo je: vsakega nasprotnika, ki nima volivne pravice, izreklamirati. Volivno pravico imajo vsi moški, ki so: 1. šest mesecev nastanjeni v občini, 2. ki so do dneva razpisa volitev dovršili 21 leto in 3. ki so naši državljani ali vsaj Slovani. Uradniki, duhovniki in vsi javni nameščenci se vpisujejo v volivne imenike one občine, v kateri stalno žive brez ozira na to, kje prejemajo plačo in ali je njih službovanje zvezano s potovanjem. Ti imajo volivno pravico, če so bili na dan razpisa volitev v občini, brez ozira na šestmesečno dobo. Fantje, ki so odslužili vojaško, morajo biti vpisani takoj, ko odslužijo svoj rok v tisti občini, v kateri so bivali pred odhodom v vojaško službovanje.

Volivne pravice pa nimajo: 1. Oni, ki so obsojeni na temnico, dokler se ne vrnejo v pravice, 2. oni, ki so obsojeni na izgubo državljanstva za čas, dokler traja ta kazen, 3. oni, ki so v konkurzu, 4. oni, ki so pod skrbstvom.

KAKO VLAGAMO REKLAMACIJE?

Popravek volivnega imenika se zahteva pisмено ali ustno pri občinskem uradu. Zahteva je kolkov in taks prosta. Priložiti pa je treba pravnomočne javne listine kot dokaz za upravičenost zahtevanega popravka. Če hočete koga vpisati, morate priložiti dokaz: 1. da je izpolnil 21 let, 2. da je naš državljani ali Slovan, 3. potrdilo občinskega urada, da dotični biva že polnih šest mesecev v občini. Javni uradniki morajo mesto občinskega potrdila o bivanju priložiti izvirni ali overljeni prepis odloka, s katerim so bili imeno-

Dr. Henrik Steska, član upravnega sodišča:

Skrbstvene in finančne naloge oblastne in okr. samouprave.

Po zakonu o oblastni in okrajni samoupravi pripada oblastnim in okrajnim edinicam predvsem zelo obsežna gospodarska samouprava. Oblastne in okrajne samoupravne edince imajo namreč v prvi vrsti za lastnimi gnetnimi sredstvi pospeševati lokalne koristi prebivalstva svojih ozemelj. To se godi z ustanavljanjem, grajenjem, vzdrževanjem in popiranjem raznih naprav in zavodov, ki služijo povzdigi gospodarstva, socialnih odnošajev, zdravstva in prosvete v oblasti ali v okraju. Gre tedaj za posle, ki jih morejo opravljati država ali samoupravne edince ali tudi zasebniki, a ki jih vsled krajevnega pomena z večjo vneto opravljajo teritorialne samoupravne edince kot pa država sama in pri katerih bi iniciativa zasebnikov vsled velikih finančnih žrtv in vsled trajnih potreb navadno ne zadoščala.

Pri oblastni samoupravi spadajo v ta krog ti-le posli:

1. oblastna javna dela, h katerim prištevamo posebno gradnjo lokalnih prometnih naprav kakor lokalnih železnic, kanalov, pristanišč, cest in mostov, avtomobilskih in aeroplanskih zvez, dalje naprave za odvrčanje raznih elementarnih nevarstev, kakor uravnave rek in pototov in zgradbo hudoournikov, odvrčanje nevarnosti od poplav, končno izkoriščanje prirodnih virov;
2. skrb za pospeševanje oblastnih pridobitnih interesov glede poljedelstva (ratarstva, živinoreje, vinogradništva, sadjarstva), glede šumarstva, glede rečnega in jezerskega ribarstva in glede lova, dalje skrb za tehniško poboljšanje poljedelstva v oblasti;
3. skrb za povzdigo obrta, industrije in združništva v oblasti;
4. skrb za pospešitev zdravstvenega stanja v oblasti n. pr. z ustanovitvijo, vzdrževanjem in popiranjem bolnic, blaznic in zdravstvenih ambulatorijev, z izkoriščanjem zdravilnih vod in vrečev, na koje bi se dobila koncesija od države, z nameščenjem zdravnikov itd.;
5. skrb za socialne naloge v oblasti;
6. ustanavljanje, vzdrževanje in popiranje človekoljubnih naprav v oblasti n. pr. hiralnic, zavodov za gluhozeme, za slepce itd.;
7. ustanavljanje, vzdrževanje, obratovanje in popiranje prometnih naprav oblastnega interesa;
8. uvažanje in vzdrževanje hranilnic in posojilnic, dalje naprav za vzajemno pomoč in zavarovanje, končno skrb za prehrano naroda v času slabe letine in elementarnih nevarstev.

Sploh je zakon oblastni samoupravi na-

vani na službovanje v dotično občino. Posebej opozorjamo, da je treba vložiti vsako reklamacijo posebej in za vsako priložiti vse dokaze! Pismeno reklamacijo mora podpisati kak volivec, ne pa n. pr. Krajevni odbor SLS.

Ako nima stranka rojstnega in krstnega lista in je nabava otežkočena, oziroma onemogočena v pravem času, zadostuje tudi druga od pristojnega oblastva temeljem rojstnega lista izdana listina, kakor šolsko izpričevalo, poselska (delavska) knjižica ali vojaški dokument, iz katerega so razvidni rojstni podatki, ki so se morali brezdvomno ugotoviti pri izdaji take listine na podlagi krstne matice.

Namesto domovinskega lista zadostuje tudi poselska knjižica ali potrdilo pristojnega političnega oblastva, da je reklamirana oseba državljani SHS. Enako zadostuje za izkazilo glede rojstnih podatkov in državljanstva, ako se predloži opcijska listina ali izkazilo o vojaškem službovanju v kraljevini SHS. Da je volivec Slovan po plemenu in jeziku, zadostuje njegov pravilni potni list, vidiran od tukajšnjega političnega oblastva, v kolikor je iz njega razvidna ta okolnost, sicer pa potrdilo politične oblasti, policijskega ravnatelja, okrajnega glavarstva.

Vsako zahtevo popravka volivnega imenika mora občinski urad rešiti v petih dneh. Proti rešitvi se je pritožiti na deželno ali okrožno sodišče.

Vse somišljenike nujno prosimo, naj bodo pazljivi zlasti v tistih občinah, kjer imajo opraviti z nasprotniki. V teh krajih naj zlasti pazijo, da gotovo izreklamirajo vse nasprotnike, ki nimajo po zakonu volivne pravice. Zahteva za izbris se vložijo kakor za vpis. Treba je priložiti uradne listine, kakršne so potrebne za vpis. Torej: 1. Če trdim, da kdo, ki je vpisan, ni dovolj star, moram priložiti uradno potrdilo župnega urada o njegovi mladostnosti; 2. če trdim, da ni dotični naš državljani, moram priložiti potrdilo občinskega urada; 3. če trdim, da ni dotični še ne biva šest mesecev v občini, moram priložiti istotako potrdilo občinskega urada; 4. če trdim, da dotični iz kakakega drugega razloga nima volivne pravice, moram priložiti potrdilo sodišča ali občinskega urada, da je v temnici, ali je obsojen na izgubo državljanstva, ali da je v konkurzu ali pod skrbstvom. Vsa ostala določila glede vpisa veljajo tudi za izbris. — Opozorjamo, da morajo dati vse oblasti brezplačno vse potrebne listine za reklamacije najkasneje v 24 urah.

ložil skrb za pospeševanje pridobitnih in kulturnih nalog čisto oblastnega (okrožnega) interesa.

Vse to skrbstvo oblastne samouprave ima namen gojiti in pospeševati občo blaginjo v oblasti s podelitvijo različnih materialnih in idealnih sredstev. Gospodarske, socialne, zdravstvene in prosvetne razmere v oblasti skuša dvigati sosebno s pomočjo raznoterih zavodov, dalje z raznovrstnimi javnimi napravami, potem s podukom in končno z raznimi dajatvami in podporami.

Poleg tega pa ima oblastna samouprava tudi sodelovati pri pospeševanju prosvete in strokovne izobrazbe v oblasti, kar je v smislu ustave v prvi vrsti državna skrb. Isto velja tudi o pospeševanju pomorskega ribarstva, koder gre oblastni samoupravi tudi edino sodelovanje.

Podobne so naloge okrajne samouprave. V njen delokrog spadajo okrajna javna dela, dalje skrb za pospeševanje poljedelstva v okraju, potem ustanavljanje in vzdrževanje okrajnih zavodov za siromake in za oskrbo bolnikov, ustanovitev in vzdrževanje okrajnih prometnih naprav, uvažanje in vzdrževanje hranilnic in posojilnic in naprav za vzajemno pomoč in zavarovanje in končno popiranje obrta, industrije in združništva v okraju.

O vseh teh poslih oblastne in okrajne samouprave ne moremo reči, da bi bili akti javnega gospodstva ali imperija nad prebivalstvom, saj se z njimi lahko bavi tudi zasebnik. Gotovo pa je, da ene vrste poslov javnega gospodstva tudi pri samoupravi nikakor ne moremo pogrešati in to je finančno gospodstvo. Z izvrševanjem gori naštetih skrbstvenih nalog rabi oblastna odnosno okrajna samouprava gmetnih sredstev. Iz tega razloga vrši ta samouprava tudi obsežne finančne upravne posle. Predvsem prištevamo finančni upravi upravo lastne imovine. Imovina oblastne in okrajne samouprave je trojna: a) finančna imovina, ki služi zgolj v dosegu finančnih ali plačilnih sredstev javne uprave, b) ali upravna imovina, ki služi neposredno javni upravi in tvori tedaj stvarno podlogo za vršenje samoupravnih smotrov n. pr. gospodarskih, humanitarnih, zdravstvenih in prosvetnih zavodov in naprav, uradna poslopja itd.; c) ali pa javne dobrine, to so stvari, ki služijo obči uporabi n. pr. javna pota in ceste.

Dohodki finančne imovine, dalje upravna imovina in javne dobrine pa le redkokdaj zadostujejo za kritje potrebščin oblastne in okrajne samouprave. Kakor država, tako mora tudi oblastna in okrajna samouprava imeti pravico, da z davčnimi (davki in taksami) poskrbi za kritje primanjkljaja v samoupravnem gospodarstvu. Nalaganje davčnin je seveda izrazit posej javnega gospo-

stva (oblastven ali avtoritativen posej) oblastne in okrajne samouprave. Davščine oblastne in okrajne samouprave so ali samostalni davki ali samostalne takse ali pa oblastne odnosno okrajne doklade na državne davke. Dokler ne izide obči zakon o samostalnih davkih in taksah samoupravnih teles, dotlej se v smislu zakona o oblastni in okrajni samoupravi ustanove take davščine z oblastnim ali okrajnim proračunom, ki ga pa mora odobriti za oblastno samoupravo minister financ, a za okrajno samoupravo veliki župan. Takega odobrenja pa ni treba, če gre za takse, ki se plačajo za uporabo, uživanje in izkoriščanje oblastnih ali okrajnih zavodov in naprav. Za doklade na državne neposredne davke je treba posebne odobritve s strani ministra financ odnosno velikega župana le potem, če so te doklade večje od 50 odstotkov. Samostalne davke in takse in doklade na državne davke pa ne pobirajo samoupravni organi, temveč organi državne davčne uprave.

Ta predpis veljavnega zakona o oblastni in okrajni samoupravi pa ni posrečen, saj je ena glavnih hib dosedanje nižje in višje samouprave njeno gospodarstvo s pomočjo prevelikih doklad na državnim davkom. Naša država namreč že sama skuša davke v kar mogoče velikih neskih pobirati, tako da vsaka nadaljnja obremenitev teh davkov z raznimi samoupravnimi dokladami, kakoršne so občinske, okrajne in oblastne doklade, preseže večjih že pri manjših odstotkih mej dopustnosti, a je naravnost opasna, kadar se višina doklad v sosednih samoupravnih edinicah močno razlikuje ali kadar skuša ta ali ona samoupravna jedinica v izvajanja svoje posebne socialne politike t. j. svojega posebnega stanovskega ali razrednega stališča poedine vrste neposrednih davkov različno obravnavati. Temu bi se dalo od pomoči na ta način, da se pri nekaterih davkih (kakor n. pr. pri davku na zemljišča in hiše) odkaže večji, pri drugih davkih (n. pr. pri davkih na pridobitna podjetja, na plače in mezde, na plodonosno naloženo glavčino in na dohodke sploh) pa manjši delež že v zakonu samem določenih odstotkov poedinim samoupravnim edinicam kakoršne so oblastna, okrajna in občinska samouprava. Preprečiti bi se pa moralo, da bi državna uprava po svojem lastnem preudarku po potrebi dotičnih samoupravnih edinic različno določevala ta odstotek, ker bi bila samouprava v takem primeru povsem uničena in odvisna od vsakokratne parlamentarne večine. Preveč bi se vpošteval hipni interes večine v parlamentu in pa vlade, a premalo bi se oziralo na samoupravne edince z drugo večino. Imeli bi le karikature samouprave. Poleg rednih deležev pri državnih neposrednih davkih (pri čemer bi se tudi dohodnina ne smela izvzeti), pa bode zaradi kritja večjih stroškov morda treba pobirati še samostalne samoupravne davke in pristojbine, kakor tudi v ožjih v zakonu samem predpisanih mejah glede odstotkov tudi doklade na državne indirektno davke, ki ne zadenejo produkcije, marveč potrošnje, in na državne takse. Za vsak samostalen davek ali takso, pa bi zaradi medsebojne zveze vseh vrst davkov in taks seveda treba bilo tudi še potrditve po višjih državnih oblastvih t. j. glede oblastne samouprave po ministru financ in glede okrajne in občinske samouprave po velikem županu in državnih finančni upravi v oblasti.

Brez temeljite davčne reforme se oblastna in okrajna samouprava pač ne bo mogla

razvijati in je obsojena na hiranje. Ni zadostno, ako država prepusti oblastnim in okrajnim samoupravam velik del poslov, treba je tudi, da se jim izročajo primerna finančna sredstva.

Zaradi tega bi se morale potrebe višje in nižje samouprave vpoštevati že v nameravanem zakonu o neposrednih davkih in v posebnem zakonu o samostalnih davkih in taksah in o samoupravnih dokladah na državne indirektno davke in na državne takse.

Pri ustanovitvi večjih zavodov in pri gradnji obsežnejših naprav bo oblastna samouprava pogostokrat primorana, da si najame posojila. Le za posojila nad 10 milijonov dinarjev, kakor tudi za odsojivne oblastne imovine v vrednosti preko 1 milijona dinarjev je treba odobritve državne uprave, in sicer ministra financ. Pri okrajni samoupravi se imajo ti predpisi primerno uporabljati, a odobritev pripada oblastnemu velikemu županu.

Ze ustava sama določa, da država na zahtevo oblastne skupščine in po sklepu narodne skupščine v primeru potrebe pomaga oblastni samoupravi ali pa sama prevzame izvrševanje teh poslov. Zakon o oblastni in okrajni samoupravi pa predvideva državne podpore in dotacije in podpore in posebnega državnega fonda, v katerega se v svrhu popiranja samoupravnih teles steka 15 odstotkov od čistega dohodka ukoriščenih šum, rudnikov, vodnih sil in drugih državnih imovin.

Oblastna, odnosno okrajna skupščina sklepa o oblastnem, odnosno okrajnem proračunu vsako leto za prihodnje leto po predložitvi odbora, ki mora istočasno predložiti skupščini tudi od glavne kontrole odobreni zaključni račun minulega leta. Ako skupščina ne reši pravočasno proračuna, se podaljša veljavnost starega proračuna še za leto dni, a ako ga tudi v prihodnjem rednem zasedanju ne reši, se skupščina razpusti in se razpiše nove volitve. Nova skupščina se mora sestati v dveh mesecih.

Ker so posli, ki jih je pred državnim preobratom opravljal kranjski odnosno štajerski deželni odbor in zbor, prešli na državno upravo in bodo po večini zopet se vrnil na samoupravi, namreč organom oblastne samouprave, iz tega razloga bo pač edinole zakonito, da se bodo prejšnje, še obstoječe deželne davščine takoj od konstituiranja oblastne skupščine in oblastnega odbora naprej pobirale na račun oblastne blagajne. Istotako mora vsa na Slovenijo odpadajoča imovina bivše kranjske in bivše štajerske dežele preiti na oblastno samoupravo. Ako bo v drugih pokrajinah okrožna ali županijska samoupravna imovina po povprečnem razmerju števil prebivalstva in velikosti ozemlja pripadala oblastnim samoupravam, potem se mora to zgoditi tudi z bivšo deželno imovino. Prehodne odredbe v zakonu o oblastni in okrajni samoupravi omenjajo sicer res le okrožno in županijsko imovino, vendar pa v raznih drugih točkah izrecno navedajo poleg županijske ali okrožne samouprave tudi pokrajinsko t. j. bivšo deželno samoupravo. Iz tega pač izvira, da veljajo tudi za bivšo deželno imovino isti predpisi kakor za staro županijsko ali okrožno imovino.

Na tak način bi oblastna samouprava v ljubljanski in mariborski oblasti vsaj v začetku že razpolagala z nekimi, čeprav skromnimi sredstvi.

Pariška predposvetovanja.

Pariz, 4. dec. Včeraj se je vršil zajutrek na čast Chamberlainu, katerega sta se udeležila tudi Poincaré in Herriot. Po zajutreku sta imela Chamberlain in Briand dolg pogovor. Zvečer je Chamberlain na angleškem poslanstvu sprejel časnika. Izjavil je, da se na potu v Ženevo vedno prej ustavi v Parizu, ker mora sporazum med Anglijo in Francijo tvoriti temelj evropskega mira. Locarnska politika napreduje, čeprav počasi. Ne da se taji, da je napetost v Evropi popustila; upa, da pojde razvoj v tej smeri dalje. Kar se tiče ženevske konference, upa, da bo uspešna. Vojaska kontrola v Nemčiji bi se mogla v enem ali dveh mesecih odpoklicati. Če ne pride do take rešitve, bo to mnoge razočaralo. Upa, da se bo posrečilo sestaviti investigacijski sistem za kontrolo Društva narodov. — Glede konference četverih zunanjih ministrov v Švici je izjavil Chamberlain: Ob sebi je umevno, da bodo imele Anglija, Francija, Nemčija in Italija, ki so veane po lokarnskem dogovoru, pogovore med seboj. Utegnila bi postati celo konferenca peterih, ker bi se mogla prilegniti tudi Belgija. Če me pa vprašate, ako pride Mussolini v Švico, vam ne morem odgovoriti, ker tega ne vem. — Dalje je rekel Chamberlain: Spomnite se, da ne delamo za jutri, marveč za celo bodočo generacijo, da je ne zadene enaka nesreča, kakor smo jo doživeli mi. Zato mora ostati edinih za mir petero zapadnih držav, ki so podpisale lokarnski dogovor.

Briand je sprejel časnika neposredno po svojem pogovoru s Chamberlainom. Izjavil je, da vprašanje vojaške kontrole sicer ni na dnevnem redu ženevske konference, da se bo pa to vprašanje v Ženevi po vsej priliki ipak končno veljavno rešilo. — Nasprotno se je Briand zelo skeptično izjavil o konferenci štirih.

Rekel je, da se v tej stvari še ni ničesar sklenilo, da pa ni izključeno, da se bo taka konferenca vendarle vršila.

Poljski ministrski predsednik Zaleski, ki je v vprašanju nemških trdnjav na vzhodni meji v prvi vrsti interesiran, je izjavil po pogovoru z Briandom: Thoirskega duha popolnoma razumem in želim Briandovim prizadevanjem popoln uspeh. Upam, da bodo pripomogla, da se napetost evropskega položaja olajša.

Pariški listi pišejo, da se je med Chamberlainom in Briandom v vprašanju razorožitve Nemčije že dosegla edinost.

Včeraj je dospel v Pariz tudi belgijski zunanji minister Vandervelde in se za jutri pričakuje skupna konferenca vseh štirih zunanjih ministrov.

Pariz, 4. dec. (Izv.) Chamberlain je izjavil zastopnikom časopisja, da obstoja med njim in Briandom popolno soglasje o nazorih glede problemov, ki so danes aktualni. Obenem izraža svoje zadovoljstvo nad izvajanjem locarnske politike ter skupnim nastopanjem Francije, Anglije, Nemčije in Italije. Chamberlain upa, da se bodo nerešeni problemi evropske politike lahko rešili in da bo poseben in vestigacijski organ Društva narodov lahko nadomestil vojaško kontrolno komisijo.

Nemške smernice za Ženevo.

Berlin, 4. dec. Ministrski svet se je na svoji seji 2. t. m. pečal s stališčem nemške delegacije v Ženevi. Pustil je dr. Stresemannu proste roke. Stresemann bo z vsem povdarcem zahteval, da se za odpoklicanje vojaške kontrolne komisije določi točen rok. Ako bi se to ne zgodilo, bo Nemčija odklonila vsako nadaljnje popuščanje v prid francosko-nemškemu sporazumu.

Wirth proti nemški justici in generaliteti.

Berlin, 4. decembra. Predsednik državnega zbora Loebe je govoril na prireditvi republikanske Unije o nemški justici in rekel med drugim: »Ako pojde v justici tako naprej kakor doslej, nemški republikli ne bo preostalo drugega, nego da stori, kar je storila 1875. francoska republika: to je, da za 6 mesecev suspendira neodvisnost sodnikov ter

izvede v justici temeljito čiščenje.«

Na isti prireditvi je govoril tudi bivši kancler dr. Wirth. Rekel je, da hoče justični uradnikom, generalom, ministrom in predvsem gospodu Geßlerju odkrito povedati, da je nemški narod svoje zaupanje do justice in vojske v najširših krogih izgubil.

Kitajska na Sun Yat Senovih potih?

London, 4. decembra. Položaj na Kitajskem se je začel jasiti. Spricho dejstva, da je severnokitajska vlada v Pekingu odstopila in je sedaj dežela sploh brez vlade in na drugi strani spricho dejstva, da disciplinirane kantonske čete pod svojim mladim, po svoji pravičnosti in skromnosti slovečim voditeljem Dhiang Kai-šekom brez odmora zmagovito prodirajo, ne more biti več nobenega dvoma, da bo kantonska vlada v doglednem času zavladovala celotni Kitajski. Alarmantne vesti angleških in drugih koncesionarjev o nevarnosti, ki da preti tujcem, so se izkazale kot pretrane, ker so Kantanci proglasili brez-pogojno spoštovanje mednarodnega prava.

Zunanje vlade računajo z danimi dejstvi in se pripravljajo, da stopijo v stik s kantonsko vlado, ki je danes dejansko edina oblast na Kitajskem. Ameriški državni oddelek je že izjavil, da se ne namerava udeležiti kake morebitne pomorske demonstracije proti Kitajski. V varstvo svojih državljanov je poslala Amerika eno ladjo, drugače pa se ne

bo najmanj vtikala v kitajske notranje razmere. Tudi se ne bo upirala, ako kantonska vlada zasede carinski urad v Hanhauu. — To izjavo smatrajo diplomatski krogi tako, da hočejo Združene države kantonsko vlado de facto priznati.

Podobno smer je zadnje dni očividno zavzela tudi angleška vlada. To potrjuje tudi Morning Post, ki poroča o novi orijentaciji angleške vlade nasproti Kantonu. List je mnenja, da na faktično priznanje kantonske vlade sicer ni misliti, marveč bo Anglija skušala najti le nekak modus vivendi. Novi angleški poslanik ni šel v Peking, marveč se še vedno mudi v Šangaju. To se presoja tako, da bo skušal navezati stike s kantonsko vlado.

Kantanci se pripravljajo, da formalno proglase oblast nad kitajsko republiko. V ta namen izdajo proglas na narod in imenujejo proviziornega predsednika. V večer spomin Sun Yat Sena naj bi to mesto zasedla njegova vdova.

Sestanek Stresemann-Mussolini

Berlin, 4. dec. Italijanski viri z vso silo propagirajo sestanek dr. Stresemanna z Mussolinijem v kakem obmejnem italijanskem mestecu. Ti viri poročajo, da je sestanek v načelu že sklenjen, treba je določiti le še podrobnosti. Tukajšnji merodajni krogi so v tem vprašanju zapeti; priznajo le, da tak sestanek ni izključen.

Berlin, 4. dec. Wolffov urad poroča iz dobro poučenega vira, da je sklicanje konferen- ce štirih odvisno od poteka ženevske konference. Doslej vsekakor še ni nič točno dogovorjenega. Pobuda za konferenco pa nikakor ni izšla od nemške strani.

Težke obsodbe v Italiji.

Rim, 4. dec. (Izv.) »Tribuna« poroča iz Piacenze, da je bilo radi umora nekega fašista v juliju 1922, obsojenih sedem komunistov in contumaciam na 16—20 let.

Rim, 4. dec. (Izv.) »Lavoro d'Italia« poroča, da so bili radi širjenja komunističnih lepakov obsojeni na 4 in pol leta ječe trije mladi komunisti.

Izi d'volitev na Danskem.

Socialistična vlada odstopila.

Kodanj, 4. dec. Pri volitvah v državni zbor so dobile desničarske stranke večino. Socialni demokrati so izgubili 2 mandata, meščanske radikalne stranke štiri mandate. Desnica bo imela v novem parlamentu 76 poslancev, levica 69. Socialistična vlada je takoj izvajala posledice ter je državni minister Stau- ning včeraj predložil kralju demisijsko svojega kabineta. Kralj je prosil, naj ministristvo vodi vladne posle do sestave nove vlade.

Najfin. damski velour-plašči

krasne modne barve . . . Din 550.— do 750.—
sukneni v raznih barvah . . . Din 350.— do 480.—
za deklice od 10 let naprej . . . Din 180.— do 440.—
F. in L. GORIČAR — Ljubljana, Sv. Petra cesta 23
Oglejte si razstavo v izložbi!

Slovanska apostola sv. Ciril in Metod.

Spisal dr. Fr. Grivec. Z 42 slikami. Ljubljana, 1927. — Izdalo Apostolstvo sv. Cirila in Metoda. — Cena 20 Din.

Med može, ki jih mora poznati vsak Slovan, spada predvsem velika apostola in početnika slovanske književnosti. Radi tega se zdi človeku na prvi pogled čudno, če bere v »Opazkah« na str. 173 in dalje, kako malo imamo dobrih biografij teh dveh mož ne samo Slovenci — to smo že vedeli — ampak tudi drugi Slovani. Če pa preberemo Grivčovo knjigo od začetka do konca, nam postane šele jasno, kakšne težave je morala premagati razmeroma mlada slovanska znanost, preden je omogočila kolikor toliko jasno sliko razmer v dobi pred 1000—1100 leti, iz katere imamo tako malo zgodovinskih virov.

Med Slovenci se je z raziskavanjem življenja svetlih bratov bavil daleč najintenzivnejše vseuč. prof. dr. Grivec, ki je danes za to stroko prvi večak ne samo v naši državi, ampak brezdvomno med sodobniki sploh! Zato je tudi samo po sebi umevno, da ga je naprosil lanske leto urednik Narodne Enciklopedije, naj napiše odstavek o solunskih apostolih. Približno pred letom dni je prišel tako prof. Grivec v položaj, da je širši jugoslovanski javnosti podal v velikih potezih rezultate mnogoletnega dela. Kdor je takrat primerjal Grivčeve ugotovitve s tozadevnim

odstavkom v Grudnovi zgodovini, je videl, koliko se je slika spremenila v dobrem desetletju.

Seveda se je pa moral Grivec v Nar. Enciklopediji omejiti na najglavnejše stvari in jih podati na dobrih dveh straneh v lapidarnem leksikalnem slogu, ne da bi mu bilo mogoče posamezne dogodke primerno obrazložiti in utemeljiti.

Zato moramo pozdravljati sklep pisateljev, da je podal sedaj sadove svojega raziskovanja v lepi knjigi, obsegajoči 180 strani velike osmerke, in sicer v taki obliki, ki bo prijala širokim plastem bravcev, ki bo pa obenem vabljiva tudi za izbrazenca. Ta bo našel na koncu knjige pregled virov, ki mu omogoča tudi samostojno nadaljnje delo.

Kar moramo pri knjigi tudi z zadovoljstvom omeniti, je nizka cena (20 Din za več nego 11 pol s slikami), ki bo omogočila nakup ročnemu in duševnemu delavcu — saj sta pri nas oba rečeža.

Iz knjige se bo učil pobožni častilec svetnikov, učil se bo pa tudi zgodovinar, slavist in celo — politik. Morebiti se bo kdaj bogate snovi: življenja naših apostolov lotil tudi romanopisec (Jurčič je to že poskušal), ki ga bo mikal duševni razvoj velikana, ki je pustil tako rekoč prestol in postal misijonar, si izvolil življenje brez miru in pokoja, brez priznanja pri vladarju, kjer bi ga bil najbolj zaslužil; uveljaviti je hotel za Slovane krščansko svobodo, enakost in bratstvo in ga ni ustavila na njegovi poti za ciljem ne ječa pri du-

Beleške

△ Novi dokumenti o Slavenski banki. Kakor poroča »Jutarnji list«, čaka zdaj anketni odbor, da bodo natisnjeni še nadaljnji dokumenti, ki so zbrani o Slavenski banki in v katerih so zelo angažirani g. Pribičević in njegovi sodelavci v Sloveniji, in iz katerih je razvidno, da je ta banka naravnost materinsko oskrbovala organizacije in tisk SDS v Sloveniji in v Zagrebu. Zaradi težkih obtožb, ki se nahajajo v materialu o Slavenski banki, bo

Sestanek hišnih posestnikov.

Včeraj zvečer se je vršil na verandi restavracije Union sestanek hišnih posestnikov. Sestanek je ob pol devetih otvoril ob obilni udeležbi predsednik društva hišnih posestnikov g. Frelih. Glavna točka tega sestanka je bil razgovor o novih določbah stanovanjskega zakona. Te določbe so donesle hišnim posestnikom znatne olajšave. Predsednik je nato očrtal parlamentarno borbo krog novih določb k stanovanjskemu zakonu.

Govornik je dalje navajal posamezne ugodnosti, ki jih nudijo nove določbe hišnim posestnikom. Najvažnejše za hišne posestnike je v novih določbah to, da se je število zaščitenih najemnikov znatno zmanjšalo.

Odločno pa se odsvetuje, da bi hišni posestniki takoj pričeli odpovedovati stanovanja s 1. majem, ko bo stanovanjska zaščita ukinjena.

Po dolgi letih bo gospodar sam vendar mogel s prvimi majem izbirati po lastni volji svoje najemnike. Od 1. novembra se morejo hišni posestniki svobodno pogoditi z najemniki glede najemnine. Edino primerna najem- nina je po mnenju društva hišnih posestnikov najemnina v zlati valuti, to je najemnina v desetkratnem predvojnem iznosu. Predsednik apelira na hišne posestnike, naj ne prekora- dijo v nobenem slučaju petnajstkratne pred- vojne najemnine.

G. Frelih je tudi omenjal poziv hišnih posestnikov v Mariboru h kolektivnim pogaja- njem. Na ta poziv odgovarja govornik: »Z or- ganizacijo pa, ki se ni hotela prej udeležiti pogajanj in anket o tej zadevi, nečemo tudi sedaj nobenih pogajanj.«

Da pridejo hišni posestniki na jasno, kaj je »izvršna« oblast, nameravajo izvršiti že se- daj proti raznim nepopoljšljivim najemnikom poizkusne odpovedi.

Predsednik izraža h koncu svoj optimi- zem, v nasprotju z mnenjem nekaterih udele- žencev zadnje stanovanjske ankete pod vod- stvom g. Kristana, da ne bo 1. novembra 1927 v Ljubljani do 2000 strank na cesti. Ravno nasprotno, upravičeno je upanje, da se bo šele tedaj zopet uveljavila nekdanja harmo- nija med hišnimi posestniki in njihovimi na- jemniki.

Še obširnejši komentar k novim stano- vanjskim določbam kot g. Frelih je podal g. dr. Regali. G. Regali je posebno poudarjal, da naj hišni posestniki ne pretiravajo najem- nin. Kajti drugače se prične dvigati stavbena akcija v Ljubljani, kjer ne manjka ravno pre- več stanovanj. Ako nastane preobilica stano- vanj v Ljubljani, nastane iz tega za hišne po- sestnike občutna gospodarska kriza.

Nato omenja g. Frelih v daljšem govoru anketo, ki se je svoječasnno vršila na mestnem magistratu pod vodstvom g. Kristana, ter po- lemiizira na izvajanja g. Kristana na tej an- keti. Predsednik preide nato na hišnonajem- ninski davek. V tem vprašanju se je posre- čilo doseči organizaciji znatne uspehe v na- črtu novega davčnega zakona.

Sestanek se je zaključil približno ob četr- tu na 11 zvečer.

morala tudi skupščina vnovič odrediti krajši rok za vlaganje novih interpelacij na anketni odbor. — No, tako bo vsaj »Jutro« prišlo do novih sijajnih dokazil o gospodarskih sposob- nostih SDS in jo tem uspešnejše priporočati slovenskim volivcem v oblastne skupščine.

VSI danes ob 7 zvečer v Union na Miklavžev večer

Kaj se godi doma

Tik ob koncu sestanka je bilo z aplavzom sprejeto, da odide g. Frelih takoj kot delegat na Dunaj, kjer govori danes na treh shodih.

Zahvala.

Ob moji 75 letnici, ki mi jo je naklonil dobri Bog, sem prejel mnogo voščil od glasbenih dru- štev in dobrih prijateljev, ki so v svoji dobro- hotnosti moje zasluge na glasbenem polju previ- soko ocenili; počastila me je tudi slavna godba Dravske divizije s serenado. Za vso to pozornost izrekam najtoplejo zahvalo!

Posebno zahvalo pa čislanim članom mojega cerkvenega zbora, ki so mi ob tej slavnosti po- klonili svojo sliko in mi pridedili tako časten večer.

Ljubljana, dne 4. decembra 1926.

P. Hugolin Sattner.

Nesreča po električnem toku.

V četrtek, ob ravno istem času, ko je preda- val mestni fizik gosp. dr. Rus v Mestnem domu, o nesrečah povzročenih po električnem toku, se je dogodila v Šiški na Kavškovi cesti v rodbini gosp. Vrhovca nesreča, ki bi kmalu zahtevala človeško žrtev. Sedemletna hčerka je stopila na štedilnik in je prišla na dolgi žici viseči okov tik nad žar- nico. V tem hipu je zautila močen električni sunek, ki jo je vrgel na štedilnik, s katerega je nato padla na tla. Žarnico je izpustila iz rok. Pri padcu pa se je slučajno zopet dotaknila z obrazom kovinastega okova in je tako za trenu- tek ostala v električnem toku. Vsa prestrašena mati jo je takoj skušala rešiti. Prijela je napačno otroka za roko in je zautila sama pri tem elek- trični sunek. Šele, ko je otroka prišla za obleko, se ji je posrečilo nezvestnega otroka rešiti. Otrok je zadobil na levi roki močno opekline, lažjo opekline pa na licu. Pozor pred električno lučjo, ker se vedno lahko dogodi enaka nesreča, če dobi kovinasta armatura žarnice ali pa stojalo sa- mo stik z električnim tokom. Če kje zautilite le majhen tresljaj na luči ali pa stikalo, pokličite samo izvežbanega monterja za popravilo. Dr. Rus prosi, da se ga o vseh tudi manjših nesrečah po električnem toku in njih poteku obvesti.

Karambol avta z vozom.

V petek zvečer ob 6. uri se je pripetil na Du- najski cesti v Ljubljani težak karambol avtomo- bila z vozom. Karambol je imel večje posledice. Šofer Janko Breščak je vozil v zmerem tempu z avtomobilom po Dunajski cesti v smeri proti Je- žici. Pri artiljerijski vojašnici se je šoferju zdelo škoda razkošne luči in je ugasnil oba žarometa ter pustil goreti le navadne svetiljke. Tako ni opazil kakih sto korakov oddaljenega voza, ki ga je vo- dil lastnik peš, držeč konjevo uzdo v rokah. Avto- mobil se je zadel v voz, ki se je ob sunku popol- noma razbil, tako, da ni več za nobeno rabo. Težje notranje poškodbe je dobil tudi voznik Fran Javornik, posestnik z Ježice, ki so ga morali pre- peljati z rešilnim avtom v bolnišnico. Konj je po- škodovan po nogah in so ga odvedli v Figovčev hlev. Manje poškodovan je avtomobil. Na policiji je šofer Breščak izpovedal, da je vozil z zmerno brzino, dočim je Javornik priznal, da ni imel luči pri vozu, za kar je peš vodil voz.

zavesti, da ga je morebiti papež zapustil in se dal preslepiti od nasprotnikov« (123). In danes? »Slovanska apostola spadata med največ- je može cerkvene zgodovine in med največje svetnike katoliške cerkve« (137).

Boji so minuli, ostalo pa je njuno ogromno delo: pokristjanjenje Slovanov, ostal je njihju svetli zgled, ki je ohranil velikima svetnikoma aktualnost in občudovanja preko tisočletja. Vzvišena podoba slovanskih apostolov je bo- drila pisatelja pri delu, da ga je dokončal — dvigala bo tudi slehernega bravca, ki bo knji- go prebral.

I. D.

Hinko:

Miklavžev večer.

V velikih kosmičih je padal sneg. Nad mesto se je spuščala gosta megla...

Tovarniška sirena je zatulila in naznanja- la delopust. Na ulico so se vsule množice de- lavcev, sključenih in bolehnih od slabega zra- ka v tovarni in onemoglih v borbi za vsakda- nji kruh.

Med zadnjimi, ki so prišli iz tovarne, je bil Matija.

Postava mu je bila sključena, obraz stari- kav in nagubano čelo je izdajalo skrb in bo- lesti, ki jih je nosil v sebi.

Drsajočih korakov je stopal po ulici in se včasih ozrl na razsvetljena izlozborna okna.

Vsak dan je hodil to pot, pot od doma do tovarne in obratno, a nikoli se mu ni zdela tako dolga, kakor nocoj.

Dnevne novice

Slovenska žena, ali se zavedaš svoje dolžnosti:

V sleherni slovensko hišo zanesti misel in zavest, da je prvi pogoj za srečo in moč našega naroda krepkost in po katoliških načelih urejeno življenje.

Vsem članom vsake slovenske družine vcepiti smisel za izobrazbo potom dobrih knjig in časopisja.

Gledati, da v vsaki hiši tvojega okoliša vsi člani segajo edino po dobrem čitivu.

Slovenska žena, ki si se skozi vsa stoletja borila za verske svetinje svojega naroda, glej, da ne bo prihajalo v naše slovenske domove umazano, nedostojno čtivo, ki grozi naš narod duševno upropasti!

Tvoja dolžnost je, da utrdiš v narodu prepričanje, da se slabo časopisje pre-maga z dobrim. Zato skrb, da bo vsaka hiša naročena na političen list, ki se zavzema za vero in čast slovenskega naroda.

...

★ Zaupnike in somišljenike naše stranke spet prosimo, naj izpišejo v dopisih na naša tajništva celoten naslov: Tajništvo slovenske ljudske stranke. Sicer nastajajo pomote, ki so v volivnem boju lahko usodepolne.

★ Proslava 20 letnice »Domagoja«. Dne 4. decembra se vrši v Zagrebu svečana proslava 20 letnice kat. akademikega društva »Domagoj«. Spored te proslave je sledeč: Ob 8 zjutraj skupna sveta maša s pridigo in s skupnim sv. obhajilom. Ob 11. se vrši svečana matineja v Glasbenem zavodu z izbranim programom, ob 8 zvečer pa je komerz v Jeronimski dvorani. Vsi prijatelji katoliškega dijaškega pokreta so k proslavi vladno vabljeni. Naj omenimo, da so bili »Domagojci« odlični bojevniki za širjenje katoliškega dibanja med hrvatskim narodom.

★ Klub naših mladih v Berlinu. V torek se je otvorila v prostorih berlinskega »Sturmac« umetniška razstava ljubljanskega kluba mladih. Razstavi je prisostvoval jugoslovanski poslanik v Berlinu dr. Smedlaka, češki poslanik dr. Krofta, osebe jugoslovanskega poselnikstva in konzulata, skupno okrog 50 oseb. Direktor »Sturmac« g. Walden je ob otvoritvi imel govor o ciljih in stremiljenjih nove struje. Skupno je razstavljenih 23 del. Razstava se je tudi fotografirala.

★ Promocija. Včeraj je promoviral na vseučilišču v Inomostu za doktorja vsega zdravilstva g. Jože Nado Pečan. Cestitamo!

★ Cerkevni koncert prireditelji Viški cerkveni zbor (pevski krožek) v nedeljo, dne 12. decembra ob 16. uri v Mengšu.

★ Slovensko romanje na Velehrad je med Čehi zbudilo mnogo zanimanja. Češki katoliški listi toplo pozdravljajo načrt slovenskega romanja. »Našinec« je temu romanju posvetil cel uvodni članek in v celoti objavil okle, ki je bil pred 14 dnevi natiskan v »Slovenec«. Romanje se bo vršilo sredi avgusta 1927., a že zdaj se je priglasi lepo šte-vilo udeležnikov. To bo ena najvažnejših prireditvev prihodnjega leta.

★ Umetniške razglednice. Apostolstvo sv. Cirila in Metoda je izdalo štiri vrste novih razglednic Bogorodice in sv. Cirila in Metoda. Razglednice so posnete po umetniških slikah prvih ruskih cerkvenih slikarjev, Nesterova in Vasneceva.

★ Koledar naše Kmetijske zveze. Prosimo zaupnike, naj doposlane izdave koledarja hitro razpečejo in po položnicah nakažejo tozadevne

vsote. Kdor hitro stori, nam prihrani mnogo dela. — Kdor koledarja ne more razpečati, naj ga vrne na naslov: Jugoslovanska kmet-ska zveza, Jugoslovanska tiskarna, Ljubljana.

★ Vinski sejem in razstava v Ivanjko-vcih. Za to prireditve, ki se vrši v četrtek, dne 9. t. m., je priglasi 81 vinogradnikov 181 vrst vina. Od teh je 27 vrst le za razstavo, 106 vrst letnika 1926. s 3311 hl, 46 vrst let-nika 1925. z 831 hl ter 5 vrst starejših letni-kov z 41 hl pa za prodajo. Vina letnika 1926. so se prav dobro napravila. Vsa prigl-ašena vina so izključno iz ljutomerskega in ormoškega okraja. Razstaveni prostor je tik poleg kolodvora, tako da se ni treba bati sla-bega vremena. Če so bili lani pri prvem se-ju kakšni nedostaki, se bodo odpravili. Sejem traja od 8. ure nepretrgoma do 18. ure. Vla-kovne zveze so zelo ugodne. Kraj razstave je sredi ormoško-ljutomerskih vinogradov, tako da lahko vsakdo poskuša vina tudi v kletih producentov. Za 50% popust železniške vož-nje se je zaprosilo, toda rešitev še do sedaj ni prišla, upamo pa, da pride tudi ta pravo-časno. Vsakdo, kdor se zanima za vina iz te-ga tako znamenitega vinskega pogorja, naj ne zamudi te prilike in naj to prireditve po-seti.

★ Povodom prvodecemskih prireditve so dalje naklonili pokojninskemu fondu novi-narjev podpore: Trboveljska premožokopna družba, zavarovalna banka »Slavija« in Kme-tijska družba po 1000 Din; Gremij trgovcev v Ljubljani, veletržec Andrej Šarabon in pre-dsednik Velesejma Fran Bonač po 500 Din; ko-misar Ljubljane vladni svetnik Anton Men-cinger in industrijec Gvidon Birolla v Zagorju po 200 Din; Glavna hranilnica v Sv. Lenartu v Slov. Gorici, predsednik notarske zbor-nice A. Hudovernik, lekarnar mgr. Rihard Sušnik, inženjer Vladimir Remec, kavarnar Franc Krapež in ravnatelj Jugoslovanske ti-skarne Karl Čeč po 100 Din, ter predsednik odvetniške zbornice dr. Danilo Majaron 50 dinarjev. Vsem podpornikom priskrba hvala!

★ Zahvala. Podpisani Jožef Koprivec se najiskrenee zahvaljujem g. J. Rojini za podar-jeni šivalni stroj. Bog povrni! — Jožef Koprivec, krojač, Polhovgradec.

★ Iz učiteljske službe. Imenovani so: Za stalnega strokovnega učitelja meščanske šole v Ribnici, okraj Kočevje, Venčeslav Čopič, učitelj v Pišecah; za stalnega šolskega upra-vitelja v Dobrniču, okraj Novomesto, Rudolf Arnsjek, učitelj v Zagorju ob Savi; za stal-no učiteljico v Sv. Duhu nad Blokami Marija Šteblaj-Sirnirk, učiteljica na Dobrovi, za stalnega učitelja na deški osnovni šoli v Kranju Zdravko Švikaršič, šolski upra-vitelj na Jezerskem, za stalno učiteljico v Tel-čah, okraj Krško, Ivana Preželj, učiteljica v Dobovi; za stalnega učitelja v Murski So-boti Vekoslav Španger, slušatelj višje pe-dagoške šole v Zagrebu; za stalnega strokov-nega učitelja na meščanski šoli v Kastvu Ante Anzulović.

★ Smrtna kosa. V Pišecah je umrl g. Franc Podvinski, oče g. dekana Antona Po-dvinskega. Pokojni je bil izredno blag mož, povsod spoštovan in priljubljen, posebno tudi v duhovniških krogih. Pokoj njegovi blagi duši! Pogreb pokojnega je danes 5. t. m. v Pišecah.



Velika prodaja
za Miklavža

Danes v nedeljo ves dan
odprto.

VOIKA

Cene posebno znižane.

★ Najdena neznana utopljenka. Drava je naplavila 30. 11. v Dolgošah pri Mariboru 50 do 60 let staro neznano kmetosko žensko. Pri utopljenki so našli 600 Din gotovine, pa nobe-nega drugega znaka, iz katerega bi se lahko sklepalo na njeno identiteto. Ne ve se, ali gre v tem slučaju za samomor ali za nesrečo.

★ Zahvala. Dolžnost nam je, da se jav-nim potom zahvalimo vsem onim, ki so pri-pomogli do lepega uspeha efektne loterije v korist Društvenega doma v Trbovljah. V prvi vrsti se zahvaljujemo našemu časopisju pre-dvsem »Slovenec«, za uspešno reklamo in druga poročila. Nadalje požrtvovalni preč. duhov-ščini, Orlom in drugim društvom, kakor tudi vsem posameznim razpečevalcem srečk, ki se niso ustrašili truda in svoj prosti čas posvetili dobremu namenu, kateremu je služila ta lote-rija. — Bog plačaj!

★ Lastniki blokov št. 35, 38, 40, 44, 48 z dne 1. decembra, A 48, A 16, C 28, C 50, F 3, F 18, D 6, D 37 od ostalih dni naj se iz-volijo oglasiti v naši detajlni prodaji na Du-najski cesti št. 23 dvorišče, kjer se jim izroče nagrade. Obenem si dovoljujemo vladno opo-zoriti, da nadaljujemo z reklamnimi proda-jami za Božič. — Carl Pollak, d. d. trgovica usnja in usnjatih izdelkov, detajlna prodaja, Ljubljana, Dunajska cesta 23, dvorišče.

★ Krojačem, šiviljam, nešiviljam nazna-njam, da se prične zadnji jesenski tečaj z znižanim honorarjem in lahko razumljivim poukom, vsled moje orožne vaje šele 9. de-cembra. Za krojače poleg vsega krojanja po-seben pouk v uniformah jugoslovanske arma-de, kar je zelo važno za mlade krojače, ki gredo k vojakom. Diplomirano Krojno učili-šče, Ljubljana, Stari trg 19.

★ Današnjemu celemu nalogu je prilože-na posebno zanimiva priloga slovite bančne tvrdke A. Rein in drug. kom. družba v Za-grebu, na katero posebej opozarjamo. Splošno priznana točnost in solidnost te tvrdke in si-jajni uspehi njenih odjemalcev — vse to jo vsakomur priporoča.

★ Uporaba pravega južinega ekstrakta »Juhanc« Vam omogoči z najmanjšimi stroški izvrstno juho, kakršne iz samega mesa da-našnje kakovosti ne morejo doseči.

★ Srečke drž. razredne loterije 13. kola so ravno kar došle. Srečke se naročajo pri Antonu Goležu v Mariboru, Aleksandrova cesta 42. Zrebanje 11. januarja 1927. Cela srečka 100, pol 50, četrt 25 Din.

★ Flobert puške so lepo Božično darilo, za kateri nakup in nošenje ni treba oblast-nega dovoljenja, dobite najceneje pri puškar-ju Josip Sternad, Maribor, Aleksandrova ce-sa 18.

★ Zlatnike v »Gazel« milu so našli da-lje sledeči: g. Franjo Kralj, Breznik pri Ško-cijanu, kup. milo pri tvr. Ivan Globovnik, Ško-cijan pri Mokronogu; g. Mica Belcijan, Li-tija, kup. milo pri tvrdki Lebinger in Berg-man, Litija; g. Neža Breščak, Polzela, kup. milo pri tvrdki Josip Rojnik, Polzela; g. Jana Gjurin, Gravešina pri Zagrebu, kup. milo pri tvrdki Rudolf Weiss, Zagreb; g. Ana Slave, Berčice pri Metliki, kup. milo pri tvrdki Jožef Brožič, Metlika; g. Reberšek, Cerknica, ku-pila milo pri Ivan Butkovič, Cerknica; g. Su-zana Černe, Bezena pri Rušah, kup. milo pri tvrdki Franjo Lamprecht, Ruše; g. Marija Varl (Mihova), Kamna gorica, kup. milo pri Kon-sumnem društvu, Kropa; g. Dragutin Spira-nec, Karlovac, kup. milo pri tvrdki Ivan Str-zalkovsky, Karlovac; g. Marija Kozič, Murska

Sobota, št. 248, kup. milo pri tvrdki Frane Kührar, Murska Sobota; g. Marija Škrjanc, Bi-zovik št. 41, kup. milo pri tvrdki Perdan, Ljubljana; g. Elizabeta Brlek, Slivnica, kup. milo pri tvrdki Anton Vodenik, Hoče pri Ma-riboru; g. Marija Bohine, Župnišče Brezovica, kup. milo pri tvrdki Čuden, Brezovica; g. Magda Šantek, selo Rudeš, občina Vrapče pri Zagrebu, kup. milo pri tvrdki S. Schreiber, Zagreb; g. Marija Majerič, Sv. Miklavž pri Ormožu, kup. milo pri tvrdki Anton Golenko, Sv. Miklavž pri Ormožu; g. Milkica Lemaič, Banja Luka, kup. milo pri tvrdki Gjrdjo Stričević, Banja Luka; g. Antonija Gros, Do-bletina, kup. milo pri tvrdki Makso Turnšek, Nazarje; g. Cecilija Dobaj, Duplica pri Kam-niku, kup. milo pri tvrdki Josip Klemenčič, Kamnik; g. Franciška Zakrajšek, Nova vas pri Rakeku, kup. milo pri Prvem delavskem konsumnem društvu Nova vas pri Rakeku; g. Bara Simonič, Vinji vrh, kup. milo pri Prvem delavskem konsumnem društvu, Se-mič; g. Antonija Kordiš, Retje št. 14 pri Orte-neku, kup. milo pri tvrdki Josip Košmerl, Retje pri Orteneku.

★ Naznanjamo, da se zopet vrši letos ve-lika božična prodaja v vseh oddelkih in pro-storih veletrgovine R. Stermeck, Celje po globoko znižanih cenah.

★ Jedilno orodje, britve, škarje, nože, obličje za kurja očesa, lasostrižnice in nado-mestilne dele izvirno Solingensko blago ku-pite najugodnejše pri »Jekloc«, Ljubljana, Sta-ri trg.

★ Težki tisočaki gredo za zdravlja, pa še je vse bolno. Že pri otrocih se začne: zaosta-lost v rasti, bledolichnost, da celo nervoznost so vsakdanji pojavi. Kje so vzroki? Pri otro-cih morejo biti predvsem v napačni prehrani. Ali jim ne dajete pogosto strupov? Kaj do-bijo Vaši otroci za zajutrek, za južino? Ali veste, da je prava kava strup? Ali poznate Ziko? Ali Vam je znano, da otroci, ki pijejo Ziko, ne poznajo bledice, da so zdravi kakor dren?

★ Specijelno za gg. duhovnike so ravno-kar došli nepremojljivi Hubertus-plašči iz vel-bloidske dlake. — Krasno črne suknje vedno na zalogi pri tvrdki F. Lukič, Ljubljana, Pred-škofijo 19. 8350

★ Za društvene prireditve potrebne okraske, konfeti, serpentine, srečolov, šalji-vo pošto, krožnike, papirservijete itd. kupujte pri Iv. Bonaču. Pri takojšnjem plačilu znaten popust.

★ Ito — zobna pasta najboljša.

Ljubljana

© Danes vsi v Union na Miklavžev večer! Pričetek to čno ob 7 zvečer, vsled česar prosimo p. n. občinstvo, da to blagolotno upošteva in pride pravočasno na prireditve. — Kdor ni mogel iz kateregakoli vzroka že včeraj v soboto prinesiti v Šentpetersko pro-sveto daril, naj to zanesljivo stori danes do-poldne. Sprejemanje se vrši od 9 do 12. — Darila za Laket-brado se pa sprejemajo še tudi zvečer v Unionu pred dvorano. — Kra-sen in veličasten bo nastop Miklavža, zato va-bimo še odrasle, da si ogledajo to impozantno prireditev, stojišč po 5 Din je še dosti na raz-polago.

© Slov. glasbeno društvo »Ljubljanec« naznanja vsem svojim članom in članicam, da pričnemo v tem tednu zopet z rednimi pev-skimi vajami. Prva skupna vaja bo v četrtek 9. t. m. ob 8 zvečer v društvenih prostorih v »Ljudskem domu«. Kdor bi pomotoma ne pre-jel osebnega vabila, naj smatra to naznanilo za isto. Nove pevke in pevci dobrodošli. — Odbor.

© Šentpetersko prosvetno društvo priredi v ponedeljek 6. t. m. ob 8 zvečer v svojih pro-storih Zupnijska ulica 1 predavanje. Predava profesor Janko Mlakar o Savinjskih alpah.

Skoro si je želel, da bi bila pot še daljša, da bi je ne bilo še konec, da bi trajala večno.

Bal se je stopiti v svojo nizko, podstrešno izbo, bal se je pogleda na sestrana lica svojih šestih otrok, a najbolj se je bal onih strašnih besed: »Lačni smo!«

Njegov zaslužek je bil majhen. Zadostoval ni za vsakdanji kruh in lakota je trkala na njih vrata. Prej je še nekako bilo; oba sta zaslužila, on in žena. A sedaj? Žena bolna, otroci lačni, a njegov zaslužek tako neznamen.

V take misli zatopljen je stopil v izbo, ki jo je razsvetljevala lojeva sveča. V izbi je bilo hladno, nezakurjeno. Pri mizi je sedelo šestero njegovih otrok, v kotu pri peči pa se je zavijala v razcapano suknjo njegova žena.

»Dober večer!«, je pozdravil tiho, a v od-govor je začul one besede, ki se jih je vedno tako zelo bal:

»Ata, kruha!«

Položil je na mizo hleb kruha, ki ga je mimogrede kupil za zadnje denarje.

Dvanajstero malih ročic se je iztegnilo po kruhu...

Mati je sedel v kot. Zrl je na otroke, ki so otepali suhi kruh, zrl na svojo ženo, ki je sključena sedela pri mrzli peči.

»Nocoj pride sv. Miklavž,« je zdajci spre-govorila Nada, ki je hodila v tretji razred. »Gospod učitelj nam je povedal. Dejal je, da se sv. Miklavž spomni vseh pridnih otrok.«

Mati se je zdrnil pri teh besedah in še celo žena je privzdignila glavo.

»Miklavž pride!« je ponovila najmlajša

Marjetka in za njo je ponavljalo vseh šestero malih ust: »Miklavž pride!«

»Meni prinese punčko!« je dejala Nada.

»Meni pa konjička!« se je oglasil šestletni Branko.

Mati je čul želje vseh svojih otrok. Glava mu je zdrsnila na prsi in v očeh so se le-sketalje solze.

Ljubil je svoje otroke, rad bi jim naredil veselje; a kako? Saj nimajo niti kruha!

Mala Nada mu je zlezla na kolena.

»Atek, kdaj pride Miklavž?« ga je vpra-šala in njeni naivni očesci sta zrla vprašujo-če vanj.

»Ne vem, Nada,« je odgovoril in glas se mu je tresel. Hotel je zasukati pogovor na kaj drugega, a otroci so se vedno in vedno vra-čali na pogovor o Miklavžu.

Nekje na cesti je zarožljala veriga. Otroci so prisluhnili.

»Sedaj prihaja Miklavž!« so šepetali in šli na vrata.

Nada se je stisnila k očetu.

»Atek, sedaj dobim punčko, tako lepo punčko!«

Mati je ji poljubil njene zlate lase ter jo pobožal po upadlih licih.

Pred hišo je nastal ropot in vpitje. Miklavž je prišel k trgovcu, ki je stanoval v pritličju.

Plašno so se otroci ozirali na vrata, a Miklavža ni bilo noter. Dolgo so čakali, a Miklavž je z ropotom odhajal, ne da bi se ogle-sil pri njih.

»Atek, Miklavža ne bo!« je zaplakala Nada. »Ali nisem pridna, atek?«

Za njo je zajakalo vseh petero otrok.

Kakor nož je rezal očeta v srce jok ne-dolžnih otrok.

Postavil je Nado na tla. Stopil je k mizi ter se ozrl po jokajočih otrocih. V očeh je imel solze in skozi zobe je siknil:

»Ne jokajte otroci, tudi k nam pride Mi-klavž, ponoči, zato hitro spat!«

Otroci so umolkili ter se spravili spat. Tudi žena je legla.

Mati je upihnil luč ter se tiho splazil na ulico...

Drugo jutro so otroci poskočili od veselja. Na mizi je bilo polno lepih igračk in slaščic. Žena na postelji se je dvignila ter vprašujoče zrla na Matijo, ki je sedel v kotu. Na obrazu se mu je poznala prečuta noč in na čelu nova skrb.

Stenska ura je udarila sedem, ko se je Matija dvignil. Pogledal je skozi okno in videl množico ljudi pred trgovino v pritličju. Ozrl se je po otrocih in njih radostnih obrazih.

Stopil je k ženi ter ji podal roko. Dolgo ji je zrl v blede, izmučeni obraz. Nato je poljubil vse otroke po vrsti. Pri vratih je še enkrat obstal ter vrgel pogled po vsej družini, nato pa hitro zaprl za seboj.

Koj je stopil na ulico, ga je že nagovo-ril tuj gospod.

»Vi ste Matija Trpin?«

»Da.«

»Nocoj je bilo vlomljeno tu v trgovino in vi ste osumljeni vlomal!«

Matija ni odgovoril ničesar. Nagnil je gla-vo in uklenjenih rok odšel s policijskim agentom.

V podstrešni izbi pa je vladalo veselje. Otroci so obkolili mater ter venomer po-navljali:

»Miklavž je tako dober!«

»Molite otroci in zahvalite se Miklavžu!« je dejala mati in iz šestero nedolžnih src se je dvigala proti nebu goreča molitev — atku.

Služkinje in prijatelji »Poselske zveze«

pridite na

Miklavžev večer

ki ga priredi v nedeljo 5. decembra 1926 ob treh popoldne v dvorani »Mestnega doma« v Ljubljani »Poselska zveza«. — V spremstvu sv. Antona in an-gelov pride sv. Miklavž, ki Vam prinese fig, orehov in rožičev. Pa tudi parklji bodo prišli, in gorje po-rednim! Najlaže se jim odkupimo na ta način, da si zgradimo svoj »Po-elski dom«, v katerega nikdar in nikoli ne bodo imeli dostopa rogati hudobci.

SLUŽKINJE, PRIDITE PRAV VSE NA TA VECER!

VSTOP PROST

Poselska zveza v Ljubljani

Poravnajte naročnino!

Predavanje bodo pojasnjevale skioptične slike. Vstopnine ni. — Člani in prijatelji društva vabljeni.

○ **Ljudski oder v Ljubljani** vprizori danes popoldne ob 3 igro »Dekle z biseric«. Predprodaja vstopnic dopoldne od 10—12 in popoldne od 1 ure do začetka predstave v pisarni Ljudskega odra. V nedeljo 12. decembra ob 8 zvečer pa vprizori Ljudski oder Jalenovo »Srenjoc«.

○ **Praznik Marije Brezmadežne** praznuje katoliško dijaštvo kakor lani tudi letos v cerkvi M. P. v Križankah. Na vigilijo: 7. decembra ob pol sedmi uri zvečer je družbeni shod z blagoslovom; na praznik 8. decembra ob 6 sv. maša z nagovorom in skupnim sv. obhajilom. Obojno opravilo izvrši p. prior Valerijan Učak. To pot moramo našo liturgično slovesnost izvršiti še ob takem, drugič ob prikladnejšem času. Prijatelji Marijine misli, pridite!

○ **V šentjakobski in stolni prosveti** predava jutri v Križankah g. L. Kolbezen o lepoti vzhodnega bogoslužja.

○ **Kulturno-politični klub S. K. A. S.** — V ponedeljek 6. t. m. ne bo sestanka.

○ **Mladi slikarji za časnikarski pokojninski sklad.** Povodom prvodecembarskega časnikarskega koncerta je naslikala cela vrsta ljubljanskih umetnikov, zlasti mlajših, serijo, okusnih, posebno v reklamnotehniškem oziru zanimivih plakatov, ki so jih radevolje izobesila v svojih izložbah in lokalih razna ljubljanska podjetja in so vzbujali veliko pozornost. Plakate so naslikali gg. Srečko Magolič, oče in sin, gled. slikar Rudolf Magolič, Elo Justin, Rajko Šubic, učenci prof. Žnidaršiča v III. letniku kiparske šole ter naslednji gg. maturantje Tehniške srednje šole: Bernhard, Bohinec D., Bohinec., Brodnik, Furlan, Habinc, Janežič, Kafel, Kariš, Kosovel, Krulc, Lang, Lesjak, Martinec, Maršič, Oblak, Udovč, Vivod in Vrščaj. Vsem iskrena hvala!

○ **Opozorjamo na današnji Miklavžev večer**, ki ga priredi »Krekova mladina« Ljubljana v konsumni kleti, Kongresni trg 12. Vabimo vse delavske družine, da pripeljejo svoje malčke, da jih obdari sv. Miklavž. Vstopnine ni. Začetek ob pol 7 zvečer. Darila se sprejemajo cel dan v konsumni kleti do pol 6 zvečer in le z vidnimi napisi. — Odbor.

○ **Umril je** včeraj zjutraj po dolgotrajni mučni bolezni v 72. letu starosti g. Leopold Vidmar, strgarski mojster. Pokojni je bil znan kot izborni mojster v svoji stroki. Posebno lepo je imel urejeno svojo delavnico, tako da so si jo učenci obrtne šole pod vodstvom profesorjev večkrat ogledali kot zgledno delavnico. Pogreb bo v ponedeljek popoldne ob 4. Svetila mu večna luč! Preostalih naših iskreno sožalje!

○ **Poklonitev dr. Francetu Prešernu.** V petek 3. decembra popoldne so se letošnji osmošolci pod vodstvom svojega profesorja slovenščine poklonili pred spomenikom našega pesnika-prvaka dr. Francetu Prešernu. Preteklo je namreč 126 let, odkar se je kot najstarejši sin rodil pri Ribiču v Vrbi na Gorenjskem. V kratkem govoru je g. profesor pojasnil pomen tega velikega dneva za Slovence, ko je stopil med naš narod naš največji romantik, a čigar pesmijo brez strahu lahko stopimo poleg Puškina, Mickieviča in drugih. Končno so naši zornik in delaželni osmošolci zapeli Prešernovi »Luna sijec in »Mornar« ter narodno »Spomladaj vse se veseli«. Dokaz, da v njih močno gori Prešernov slovenski narodni duh. Čast!

○ **Družba sv. Elizabete.** Osrednji svet družbe sv. Elizabete ima redno mesečno sejo prihodnji torek, t. j. 7. decembra ob 4 popoldne.

○ **Društvo slovenskih književnikov** priredi prihodnji teden predavanje, na katerem bo govoril kritik g. Josip Vidmar o temi: Zagovor umetnosti. Natančnejše obvestilo še priobčimo.

○ **Miklavžev večer v Rokodelskem domu** se prične danes točno ob peti uri. Priprave za sprejem Miklavža so danes od 11—12 in popoldne od 3—5.

○ **Kam pa danes?** Kam neki, kakor v Mladinski dom na Kodeljevem, kjer se vrši Miklavžev večer ob pol 5 za otroke, katerim gotovo ne bo treba iti praznihi rok domov, zvečer ob 7 pa Miklavžev večer za odrasle, ki bo prekašal vse dosedanje prireditve. Tudi za odrasle ima baje sv. Miklavž pripravljenih obilno daril. Sodeluje domača godba. Pridite v obilnem številu, da bo sprejem veličastnejši. Vstopnice se dobijo v nedeljo dopoldne in popoldne v predprodaji v pisarni MDK.

○ **Organizacija absolventov strojne delovodske šole v Ljubljani** ima svoj II. redni občni zbor v četrtek, dne 6. januarja 1927 ob 9 dopoldne v poslopiju tehnične srednje šole v Ljubljani s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika I. rednega občnega zbora. 2. Poročilo odbora. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Volitve. 5. Slučajnosti. — Predlogi za občni zbor se upoštevajo, če jih prejme odbor vsaj do 27. decembra 1926. Morebitna pooblastila se morajo predložiti odboru pred otvoritvijo občnega zbora. — Vabljeni so tem potom vsi tovariši, ki se s posebno pažnjo zanimajo za delovanje naše stanovske organizacije, da se udeležijo občnega zbora. Vsi še nevlčanijeni absolventi strojne in elektrotehnične delovodske šole se vabijo k prisostvovanju občnega zbora, da uvidijo korist in potrebo čim ožjega združenja. — Na svidenje! — Odbor.

○ **Krasne damske plašče** po neverjetno nizkih cenah dobite le pri tvrdki F. Lukič, Pred Skofijo 19.

○ **Primerna darila za Miklavža** dobite zelo po ceni pri Osrednji čipkarski zadrugi, Ljubljana, Kongresni trg 2.

○ **Ples in kar je z njim v zvezi.** Mlada šivilja Pavla take pleše. Ravno boston je bil na vrsti, tam v Sokolskem domu na Viču, boston, ki ga Pavla take zelo ljubi. Pa je prišel mlad kavalir in Pavla je z njim zaplesala. Med tem pa si je neznan, malo manj kavalirski gospod prilastil njeno veliko torbico in Pavlin stotak je izginil. Z njim pa tudi glave rokavice in cela vrsta manjših galanterijskih potrebščin ter celo njen »monchoire«. Pavlo je veljal ta boston 240 Din.

○ **Pes je ugriznil** neko časopisno raznašalko, ko je hotela oddati časopis v vili nekega inženirja. Pes je vkljub pasjemu kontumacu tekal okoli brez torbice.

○ **Policijska kronika.** Policija je aretirala dve osebi radi nedostojnega vedenja in pijanosti. Poročila navajajo par tatvin, nekomu je bilo ukradeno celo okno, dalje eno kaljenje nočnega miru, eno nezgodo v pijanosti, en slučaj telesne nezgode, pet prestopkov pasjega kontumaca, pet prestopkov policijske ure, 3 slučaje prepovedane hoje po železniški progi in 7 cestno policijskih poročil. Dve osebi sta ovadeni radi nadlegovanja pasantov.

○ **Trajno kodranje,** vodno ondulacijo, barvanje las izvršuje Podkrajšek, frizer, Ljubljana.

○ **Priporočila se specialni česalni damski salon KELSIN,** Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Do Božiča znižane cene!

Zimske suknje in druga oblačila nudi v največji izbiri

J. Maček, Ljubljana
Aleksandrova cesta 12.

Maribor

○ **Slovenska ljudska stranka** je včeraj za vse okraje mariborske oblasti vložila kandidatne liste in ima v vseh okrajih prvo skrinjico.

○ **Danes na Miklavževu**, ki ga priredita ob 6 zvečer »Maribor« in »Ljudski oder« v dvorani Zadrugne gospodarske banke. Vstopnine ni! Vabimo vse naše kroge, vse prijatelje, ki so nagnjeni temu dvema prosvetnim organizacijama, da se udeležijo te družabne prireditve! Izjemoma se bodo darila sprejemala še danes od 11 do 12 v pisarni v prvem nadstropju »Maribor« in »Ljudski oder« za služita, da jima z udeležbo izkažemo našo naklonjenost. Prireditve se vrši pri pogrnjenih mizah.

○ **Duhovne vaje** za člane mariborskega orlovskega odseka se vrše v ponedeljek in torek pred praznikom Brezmadežne. Vodil jih bo agilen in priljubljen prijatelj orlovske mladine. Vsi člani naj se oba dneva zberejo točno ob 7 zvečer v Frančiškovi kapeli pri frančiškanih.

○ **Srebrno poroko** obhajata danes g. Jakob Dvoršak in njegova soproga Frančiška. Krščanski in zavedni družini k veselemu dogodku čestitamo!

○ **Jutrovac obdolžitev — neistinita.** Včerašnje »Jutro« je obdolžilo »Slovenec«, da je hotel s svojo notico o smrti neke šolske sestre, ki jo je zadela kap, prikriti dejanski stan, češ, da je v zavodu šolskih sester zalega bolezn. Danes ugotavljamo, da je dotična sestrskandidatinja zadeta od kapi, kar je zdravnik konstatiral. V ostalem pa dobi »Jutro« že odgovor, kakor ga zasluži za tako brezvestno natolcevanje, ki more javnost le razburjati. Dobro vemo, kaj je vzrok tej sveti navdušenosti »Jutrovic« — škodovati samostanu, ki je in ostane kljub kakemu slučaju bolezni vendarle ena higijskično najbolj vzorno urejena hiša v Mariboru.

○ **Predavanje na Ljudski univerzi.** Vsled obolevnosti g. ing. Kukovca se preloži ponedeljkovo predavanje o Tagoreju na poznejši čas. Namesto tega predava g. prof. Bogovič o vtihih s potovanja v Ameriko. Predavanje obeta biti zelo zanimivo še posebno, ker ga spremlja lepo število skioptičnih slik. Predavanje priporočamo tembolj, ker je čisti dobiček namenjen poplavljenem.

○ **Simfonični koncert Glasbene Matice v Mariboru** se vrši 10. decembra pri Götzu. Na sporedu je Šesta simfonia Čajkovskega in Svendsenov Karneval umetnikov. Cene so nenavadno nizke, tako da si vsak lahko privoščiti ta nenavaden muzikalični užitek.

○ **Podporno društvo za revne učence** je prejelo za božičnico velikodušne darove in se iskreno zahvaljuje blagim darovalcem. Poklonile so usne tvrdke: Freund, Pirich, Berg, Hoffmann-Blecha, blago tvrdke: Skušek, Hutter, Gajšek, Janičič, Ihl-Kühner, Poš, Michelitsch, Šostarič; 200 Din Ljubljanska kreditna banka, po 100 Din: Prva hrvaška štedionica in gg. Pinter-Lenard, dr. Strmšek, Pelikan, Himmler, Thea Suppanz, Rossmann; po 50 Din: Unio, Thür, dr. Ravnik, Jug. Zerkovič, d. d. Iskreno prosí odbor društva vse človekoljube, da pomagajo obleči revno dečo za zimo in da pošljejo prispevke potom Ljubljanske kreditne banke ali na deklško meščansko šolo. — Odbor.

○ **Proslava 50 letnice** obstoja obrtno-nadaljevalne šole v Mariboru se bo vršila 12. decembra v kazinski dvorani. Na programu, ka-

terega bomo še objavili, bodo razne pevske točke in tamburanje. Na tej slavnosti bo zastopal tedaj odsotnega g. župana g. podžupan dr. F. Lipold.

○ **Prepeljava.** Mariborski pogrebni zavod je v soboto prepeljal iz Gradca došlo truplo obratovodje Aleksandra Kenciana v Sloven gradec.

○ **Nabava prepotrebne aparata.** Mestna plinarna je naročila nov moderen aparat, s katerim se lahko s sigurnostjo in hitro dožene, kje in v kakem obsegu je počila kaka večja plinska cev. Ta aparat je za Maribor prepotraben, ker je plinska napeljava že zelo stara.

○ **Grajska ulica**, ki je preozka, bo odslej zaprta za promet z avtomobili in vozovi.

○ **Znanj cirkus Kludsky** pride zopet v Maribor. Mariborčanom v prijetnem spominu ostali cirkus Kludsky pride za nekaj dni v Maribor. Letos bo razstavil cirkus svoje vozove in šotore na prostoru ob Tomšičevem drevoredu. Ker bo mesto upravi cirkusa nekaj popustilo pri davčninah, bo cirkus znižal vstopnino šolski mladini za 30 odstotkov.

○ **Administratorjem** dveh novih mestnih hiš v Frančiškanski in Smetanovi ulici je bil imenovan mestni upravitelj g. Sterly. Od teh dveh hiš dobi vsaka le po enega hišnika.

○ **Nesreča na ulici.** Včeraj je bilo zopet živo na Koroški cesti kot je to sploh vsako soboto. Čudno, da se ni zgodilo že več nesreč. Včeraj je vori nek vzrok s svojim konjem prav neprevidno in naglo med stojnicami in konj je podrl pred tiskarno sv. Cirila na tla neko gospo, ki je prišla pod voz. Ponesrečenka, ki je padla v nezavest in dobila težje poškodbe, so zanesli v bližnjo hišo in ji nudili prvo pomoč. Ob tem dogodku je zopet treba poudariti, da je prostor med stojnicami tako ozek, osebni promet pa tako številan, da naj bi se prevoz vsaj od 9 do 11 ob sobotah prepovedal.

○ **Nova stojnica na Glavnem trgu.** Mestni svet je dovolil novo stojnico za prodajo čevljev na Glavnem trgu mojstru Dobršaku.

○ **Specijalist za ženske bolezni in porod** dr. Benjamin Ipavc v Mariboru, Gosposka ulica 46, zopet redno ordinira od 10 do 12 in od 3 do 4.

○ **Dr. Jos. Majcen**, volonter-asistent na kirurški kliniki (prof. Haberer) v Gradcu, je zopet otvoril svojo prakso. Ordinacijske ure od 8 do 9 in od 2 do 4 v Mariboru, Aleksandrova 21, telefon 396. 8289

○ **Najboljše čevlje »Karo«** dobite Maribor, Koroška cesta 19 in od 1. oktobra tudi Aleksandrova 23 v trgovini Sl. Cernetič.

Kamnik

Društveno življenje v Kamniku se je pričelo živahnje razvijati. Prošle dni je predaval o Afriki na prosvetnem večeru univ. prof. dr. L. Ehrlich prav lepo in vzbujal v poslušalcih zmisel za misijone. Društvo ima na programu še celo vrsto predavanj za vso zimsko sezono. Menda bomo slišali tudi lepa poljudno-znanstvena predavanja o domači in tuji literaturi, o drugih umetnostih, potopise, socialna vprašanja itd., celo vrsto najbolj zanimivih snovi, vse prikazane z lepimi skioptični slikami in obravnavane po izvrstnih predavateljih. — Vsako sredo ima dr. p. R. Tominec predavanja na deklških večerih, ki se jih redno udeležuje čez 30 deklet iz Kamnika in Podgorja. Posebno te zadnje vrste predavanj toplo priporočamo našim dekletom, ker so resnično za razvoj deklškega življenja nujno potrebna in mlademu dekletu odgojvarjajo na marsikako vprašanje mladosti. — V društvu se prične menda tudi popoldanske prireditve za otroke s slikami, deklaracijami in pripovedovanjem pravljic. — Gledališki odsek pripravlja igro »Svetinova hči«. — Tako je v društvem delu nekoliko protiuteži plesni maniji, ki iz Ljubljane ven tudi k nam izteguje roke. Libralna »Edinost« ima v čitalnici plesno šolo, kjer se mladi uče modernih plesov. Pleše pa se po vseh gostilnah, posebno ob sobotah in nedeljah, da, med tednom lahko v privatni hiši slišite harmoniko in čujete na ceste ven drsajoče korake plesalcev v veži. Naj ima mladina svoje veselje, toda pravo veselje in v pravi meri. Le več izobrazbe raje, več kulture, pa bo tudi zmisel za ples drugih.

Glede škode po povodnji je o popravni jezov vendar občina zavzela socialno primerno stališče in zdaj je stvar v teku, da se povoljno reši. Mesto velikega jeza se bo zgradilo več manjših, ki naj združujejo tek in kopanje vode ter branijo obstojee in nove naprave in prehode. Smodnišnica, ki ima v oskrbi 19 jezov, je dobila oddelek vojakov-pijonirjev, ki bodo že načete in izpodkopane jezove in pragove popravili. Bonačeva centrala na Perovem ob Bistrici je iz najhujšega ven in se že skoro do strehe dviguje novozgrajeno poslopje elektrarne. Na Duplici so še vedno brez mostu, tovarna Remec pa popravlja svoj odseženi in izpodjedeni jez; samo voda ji je zelo nagajala in ji vsled neprestanega deževanja dela mnogo preglatve in povzroča mnogo stroškov.

Ceste so pričeli posipati. Precej zaslug ima za to okrajno glavarstvo, ki je z ostricami in pogostejšimi cestno-policijskimi kaznimi nabralo precej denarja, ki se ga bo del uporabil za vzdrževanje cest. Na ovinku ob Pohlinovi žagi je cesta dobro nasuta, napravljena nova cementna ograja ob prehodu čez potok in ob strani nas nov peščen trotoar varuje blata. Na žagi sami si je »Verna« postavila turbino, ki bo v kratkem pričela obratovati.

Narodni praznik prvega decembra smo proslavili s svečanostjo v cerkvi, z zastavami, počevanjem dela in obratov. Kake društvene proslave razen »Zabavnega večera« v čitalnici ni bilo, čeprav bi bila umestna. Jugoslovanska Matica ima v tem pogledu lepo nalogo, ki naj je ne spregleda.

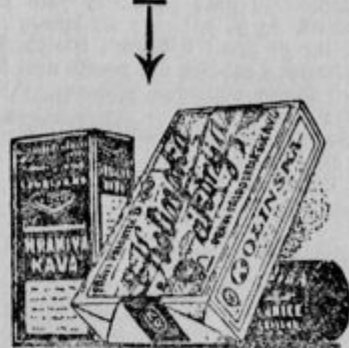
Izvirne francoske pastilje VALDA
Obvarujejo Vas vseh zlih učinkov mraza, megle, mokrota in bakterij na dihalne organe.
Prodajajo vse lekarne, kakor tudi drogerije.



ZATO KUPUJTE

ZAHTEVAJTE

PAZITE



Kranj

Razširjenje občine? Zadnji čas se mnogo govori, da bi se vasi Huje in Klanec priklopile k mestni občini Kranj. Tekom letošnjega leta je neka poljska družba sezidala na Farovski loki cel kompleks tovarniških poslopij; izdelovali bodo menda suknjo. Videč, da se bo dal tudi dobiti marsikak dinarček v obliki daleč okrog znanih kranjskih občinskih doklad, se je gospodom zahtelo spraviti Farovsko loko, Huje in Klanec pod občino Kranj. Predaška občina ne mara o tem seveda nič slišati, ker bi bila davčno zelo oslabiljena. Tudi prebivalci omenjenih vasi niso nič kaj posebno navdušeni za priklopitev. Jih pač skrbi, kako bodo plačevali visoke doklade, česar jim dosedaj ni treba.

Miklavžev večer. Društvo »Kranj« priredi danes Miklavžev večer in sicer ob 6 zvečer v dvorani Ljudskega doma.

Prenovljenje župne cerkve. Tekom letošnjega leta je bilo naše mesto skoro docela prenovljeno. Večina hiš je bilo na novo popravljenih in pobeljenih. Tudi stara častitljiva umetnina župnijske cerkve je bila od vrha do tal prenovljena. Streha na zvoniku je preplečkana in reči se mora, da je barva prav posrečeno izbrana. Zvonik sam je bil temeljito prenovljen; vsi skladi, v katere je že zatekala voda, so s cementom zamazani, kamini pa deloma umiti, deloma pa oklepani. Cerkevna stavba je bila na nekaterih krajih na novo ometana in temnosivo pobarvana. Prav hvaležni smo gospodu dekanu, da se je lotil težkega, a vendar tako potrebega dela. Vsa dela na zvoniku in cerkvi je izvršila stavbna tvrdka Slavec iz Kranja. Sam g. konservator g. dr. Stele je priznal, da se je prenovljenje prav dobro posrečilo in se umetniska stran stavbe ni skazala. Kakor moremo vedeti, so se kranjski meščani radi odzvali prošnji za prostovoljne darove precej tisočakov za lepo cerkev. Vsa čast jim!

Tržič

Tržič — mesto. Ta novica se je razširila v četrtek kot blisk naokrog. Govorjenja o tem je bilo pri nas že veliko in sedaj smo dobili, kar smo upravičeno pričakovali.

Miklavž se oglasi v nedeljo, 5. t. m., v »Našem domu« kar dvakrat. Popoldne po večernih pride posebej obiskat naše Marijine družbe, zvečer ob 7 pa ga priredijo naši Orli in Orlice za svoje članstvo in ostalo občinstvo. Zvečer bo spored sledeči: 1. Godba. Igra salonski orkester. 2. Mali pevki. Duet s spremljevanjem klavirja. 3. Miklavžev večer. Poje pevski zbor nižje Mar. kongregacije. 4. Miklavž prihaja. Deklamacija. 5. Sv. Miklavž. Otroški prizor v enem dejanju. 6. Nastopi Miklavž v spremstvu angelov, puščavnik, Mehisto s parkeljini itd. Na koncu obdarovanje. — Miklavževa pisarna je v nedeljo ves dan v društveni garderobi. Stariši, pripeljite svoje male!

Drama »Razbojniki«, ki je žela v nedeljo tako lep uspeh, se ponovi zopet v nedeljo 12. t. m.

Kočevje

Sejem. 30. novembra se je vršil tu sejem, ki je bil zelo obiskan, tako po kramarjih, kakor tudi po kupovalcih, saj je tudi Miklavžev semenj. Vendar se je opazilo, da je bilo bolj malo kramarjev z manufakturo, kar se zdi čudno, ker se bliža zima, ki je v teh krajih vedno ostra in zato zahteva gorkega odela. Sadni trg je bil založen dobro z jabolki in hruskami ter s prvimi pomarančami. Vse je bilo za te kraje primeroma drago. Živinski trg je bil dokaj poln, posebno s kravami in prašiči. Največ pa so zaslužili kramarji s slaščicami in drugimi dobrotami, katerih se otroci posebno vesele.

Vandalizem. Nekateri ljudje pač ne morejo pokazati svoje nestrpnosti drugače kakor s taganjem plakatov. To delo pa je zelo nizkoceni in tudi kaznovano. Tako so potrgali neki zlikovci plakat za »Domoljube« in za Miklavžev večer, ki ga priredi tukajšnji Orlovski odsek. Oba plakata sta visela na gradu pravilno kolekovana. To se je že večkrat zgodilo, da so uničili baš orlovske plakate, dočim se nasprotno ne dogaja. Ker so za zlikovcem že na sledu, upamo, da jih bo doletela pravična kazen, ki jim bo izbila vse muhe po trganju plakatov iz glave.

Darila za Miklavžev večer, ki ga priredi danes pri g. Beljanu Orlovski odsek, naj se pripravi od 3—5 popoldne v dvorano, kjer jih bo sprejemal za to določeni član.

TRETORN
Švedska svetska marka
Kaljača i
snežnih cipela
HELSINGBORG
TRETORN
REGISTER MARK

Naša dobrodelnost.

(Ob 50 letnici Vincencijeve družbe.)

Dr. Alfonz Levičnik:

Sv. Vincencij Pavelski, Friderik Ozanam in Vincencijeve družba.

Ko Vincencijeva družba v Ljubljani piše zgodovino svojega 50 letnega življenja, se pred vsem hvaležno spominja svojih ustanovnikov, mož usmiljenja (Sir 44, 10), pred vsem dveh, ki sta zamislila konference krščanske ljubezni, in za njima vseh, ki so to zamisel presadili na naša tla.

Prva dva sta sv. Vincencij Pavelski in Friderik Ozanam, drugi za njima pa so dr. Gogala in njegovi tovariši.

Sv. Vincencij je prvi dobrodelni krožek osnoval za gospe in sicer l. 1617. Bil je tedaj župnik v Chatillonu les Dambes in ustanovil ondi na nasvet gospe Chassaigne in gospe da Brie bratovščino krščanske ljubezni (confrérie de la charité). Članice naj bi »kot služabnice ubožcev« pred vsem pomagale bolnikom v telesni in dušni bedi. Pravila te bratovščine, ki so še ohranjena, kažejo, da je svetnik že takrat genialno doznal načela, s katerimi je pozneje tako čudovito organiziral svet krščanske ljubezni. Karitativno delo naj se izvršuje stalno in vseskozi urejeno in izvršujejo naj ga tudi laiki. Pomoč pa naj prejmejo samo tisti, ki so v resnici potrebni.

Kakor vsaka zamisel sv. Vincencija, je tudi to delo že od početka spremljal poseben božji blagoslov. Prva družba je v kratkem dobila 30 posestrim, na deželi in v Parizu; članice so z vsem streglo bolnikom, mrtve spremljale na pokopališče, obiskovale tudi jetnike, oskrbovale najdenčke in izvrševale vsa dela krščanskega usmiljenja. Svetnik pa je z njemu lastno preudarno gorečnostjo skrbel, da ta ogenj ni ugasnil. Pri tem delu mu je pomagala plemenita (9. majnika l. 1920. blaženim prišeta) Luiza Marillac ali gospa Le Gras, ki je te dobrodelne družbe vodila, nadzirala in nove ustanavljala.

Ko so se pojavile težkoče — nekatere gospe so pošiljale mesto sebe k bolnikom svoje služnice — je pa sv. Vincencij še v pomoč pozval nekaj pogumnih bogoljubnih mladenk z dežele. Bivale so v skupnem stanovanju brez klavzure kot hčere krščanske ljubezni: Filles de la charité. Vodila jih je gospa Le Gras, sv. Vincencij jim je dal po 12 letih preskušnje prva pravila in svet je v njih, ko je došlo najvišje cerkveno odobrenje, dobil kongregacijo, ki je ena najlepših ustanov krščanskega usmiljenja: usmiljenke sv. Vincencija Pavelskega.

L. 1634. je sv. Vincencij ustanovil še drugo dobrodelno žensko družbo za gospe iz »sveta« in iz najvišjih ženskih krogov, družbo gospa krščanske ljubezni (dames de la charité). Te gospe naj bi pred vsem stregle bolnikom v veliki bolnišnici Hotel-Dieu v Parizu; pa tudi te gospe so kmalu izvrševale druga dobra dela in pred vsem skrbele za najdenčke in stare, onemogle osebe.

Sv. Vincencij je tudi moškemu svetu odprl široko polje karitativnega dela. L. 1620. je ustanovil prvo možno dobrodelno družbo v Foleville v Amienski škofiji in naslednje leto drugo v Ivigny. Te moške dobrodelne družbe so bile v nekem oziru še bolj izvršne kakor one za ženske (Broglie, St. Vincent de Paul). Započele so celo vrsto novih dobrodelnih del (oskrba zavetišč in prenočišč, pouk in vzgoja vajencev, ureditev delavnice za brezposelne, reforma beračenja) in vzbudila mnogo zanimanja, po številu pa niso mogle doseči ženskih družb.

Vse tri družbe, v marsičem najbolj izvršne izmed velikih del sv. Vincencija (Broglie) in v marsičem podlaga in vzorec modernemu karitativnemu delu, so spricale izredno življenjsko silo. Obdale so do francoske revolucije. Pa tudi ta jih je samo začasno preplavila, ne pa utopila. Družba gospa krščanske ljubezni še danes cvete v Franciji, v Angliji, v Italiji, na Poljskem, v Belgiji in v Južni Ameriki. Pa tudi dobrodelna društva za moške so nekaj desetletij po revoluciji vstala v življenje v konferencah, ki so nam tako znane in ki jih je ustanovil s tovariši Friderik Ozanam (1813—1853) za karitativno delo v modernem svetu, v duhu in po načelih sv. Vincencija Pavelskega. Tako tudi v teh konferencah živi dalje sv. Vincencij in z njim njegovo delo »za Boga in ubožce«.

L. 1831. je prišel 17 letni Ozanam na univerzo v Paris. Valovi julijske revolucije (1830) so še niso plegli in proti-krščansko gibanje je sila narastlo. Pa katoličani niso počivali. Še je živel Chateaubriand in njegova učinkovita beseda, še Impere, živa apoloģija krščanstva; Montalambert in tovariši so

začeli izdajati l'Avenir (1830) in Lacordaire je otvoril svoje konference. Tudi krščanskega idealizma prekipajoči Ozanam je s tovariši sedel, da se mora tudi nekaj za krščansko stvar storiti med akademiki. Pogumno so nastopali pri predavanjih, se udeleževali procesij in branili versko misel pri disputacijah ali, kakor so jih dijaki imenovali, pri konferencah. Ozanam pa je kmalu spoznal, da to mrzlično delo ne rodi toliko zaželenih sadov. »Treba je več delati, manj pa disputirati,« je rekel in ustanovil s tovariši prvo dobrodelno konferenco. Meseca maja 1832 se je sešlo z njim na njegovo pobudo šest akademikov v prostorih časnika »Tribune catholique«. Predsedoval je urednik Emmanuel Bailly. Bili so sami mladi ljudje, samo eden je imel več kakor 20 let. Še imamo opis te prve konference. Otvorili so jo z molitvijo in potem razpravljali, kako bodo obiskovali ubožce po hišah. Sklenili so, da zaprosijo znano sestro usmiljenko Rozalijo, da jim da seznam ubožcev in jim pomaga z nakazili (boni) za živila. Konferenco so zaključili s kolekto in molitvijo.

Kakšne namene je nosil Ozanam v srcu, ko je osnoval konferenco? Sam je to ponovno ob različnih prilikah poudaril: »Mi dijaki tu v Parizu smo kakor ptice selivke, ki so se za nekaj časa oddaljile od domačega gnezda in ki nad njimi plava nevera, plena željna ptica roparica verske misli... Važno je torej, da se ustanovi društvo za mlade katolike, kjer najdemo prijateljstvo, podporo, zgled in versko-rodbinsko življenje; kjer starejši tovariši sprejemajo na novo došle in jim nudijo neko moralno gostoljubje. Najmočnejša vez, počelo pravega prijateljstva, pa je ljubezen. Ljubezen pa ne more bivati v srcu pri številnih ljudeh, ne da bi se ne pokazala na zunanje. Ogenj je, ki ugasne brez hrane, in hrana prijateljstva so dobra dela. To društvo smo pred vsem ustanovili zase in, ako smo obiskovali ubožce na njih stanovanju, se je to zgodilo bolj zaradi nas kakor zaradi njih, da bi mi boljši postali in da bi bili vredni prijateljstva.«

»Bili smo skupaj v društvu z materialisti. Saintsimonisti, Fourieristi, delisti. Ko smo katoliki poudarjali čudovita dela krščanstva, pa so nam rekli: Prav imate, ko govorite o prošlosti krščanstva; prejšnje krščanstvo je delalo čuda, sedanje je mrtvo. Hvalite se: katoliki smo, kaj pa delate? Kje so dela, ki spridujejo vašo vero in ki bi nas nagnila, da jo spoštujemo in sprejmemo? Prav so imeli, ta oštek smo zaslužili. Zato na delo! Osem nas je bilo in ustanovili smo društvo; Bog ga je ustanovil.«

»Ali ne živimo, kakor prvi kristjani sredi pokvarjene civilizacije in propadajoče družbe? Poglejmo na svet. Ki nas obdaja. Ali so ti bogatini in srečni ljudje veliko boljši kakor oni, ki so odgovarjali sv. Pavlu: 'O tem te bomo poslušali drugikrat.' In ti ubožci, to ljudstvo, ali so bolj prosvetljeni, ali jim je boljše kakor onim, ki jim je propovedoval apostol? Za enaka zla potrebujemo enakih pomožnih sredstev. Zemlja je omrznila, mi katoliki imamo dolžnost, da ji vdihnemo ogenj ljubezni; na nas je, da obnovimo dobo mučencev. Zakaj biti mučenec, je možno vsem kristjancem: biti mučenec se pravi, dati življenje za Boga in za svoje brate: se pravi življenje žrtvovati, naj se ta žrtev naenkrat daruje kot žgalni dar ali pa počasi kot kadilni dar na oltarju. Mučenec biti se pravi: nebesom vse dati, kar smo prejeli, premoženje, kri, dušo.«

»Ljudje naših dni se mi zde, da so podobni potniku v evangeliju. Na potu, ki jo jim je odkar Kristus, so jih napadli roparji, slabi ljudje, ki so jim vzeli, kar so imeli: zaklad vere in ljubezni. Nage in v bolečinah so jih pustili ležati ob potu. Prišli so pravi duhovniki in levitje, se približali trpinu in mu hoteli pomagati, pa jih ni poznal v svoji blaznosti in pahnil jih je od sebe. Zato pa pristopamo mi, svetni Samaritanjci, ljudje slabotne vere, k bolniku. Mogoče se nas ne bo bal in poskušili bomo, da ogledamo njegove rane, vanje vlijemo olja in mu govorimo tolažilne besede. In če spregleda, ga hočemo izročiti rokam onih, ki jih je Bog postavil za varuhe in zdravilnike duš.«

»Ako je v srednjem veku mogel bolno družbo ozdraviti samo velik izliv ljubezni — pred vsem po sv. Frančišku Asiškem —, ako je pozneje novo trpljenje našlo usmiljene roke sv. Filipa Nerija, sv. Janeza od Boga, sv. Vincencija Pavelskega, koliko ljubezni, vne, potrepljivosti potrebujemo zdaj, da ozdravimo trpljenje siromakov, ki so toliko bolj potrebni pomoči, ker so »zavrgli tudi dušno hrano, ko niso imeli kruha.«

Kakor vidimo, pomeni Ozanamu karitativno delo izredno veliko. Vez bratstva bodi akademikom, pot posvečevanja samega sebe. Živa apoloģija krščanstva in najuspešnejše sredstvo za pokristjanjenje sveta.

Uspeh konference je bil viden. L. 1835. so bile v Parizu

štiri konference, štiri tudi izven mesta; nove pa so tedaj ustanovili tudi v Belgiji.

Z uspehom je rasel Ozanamu pogum za nove, nadaljnje naloge.

»Ljubezen ne sme gledati nazaj, vedno samo naprej, ker je število skazanih dobrot vedno zelo zelo majhno, in je sedanja in prihodnja beda, ki jo hočemo lajšati, neizmerna.«

Angel varih in zaščitnik konference je bil od početka sv. Vincencij Pavelski. »Sveti zaščitnik ni društvu prazno, nemo kazalo, kakor sv. Nikolaj, sv. Dionizij gostilni; ni samo častiljivo ime, ampak tip, ki ga skušamo v sebi upodobiti, kakor je upodobil svetnik Jezusa Kristusa... Ni dvomiti, da je sveti Vincencij Pavelski zla in potreba naše dobe videl naprej; zakaj ni bil mož, ki bi bil zidal na pesek ali samo za en dan...«

Ozanam je ostal duša konferenca in preprost delavni brat vse dni svojega, žal prekratkega življenja. Tudi potem, ko je bil že sloveč profesor v Parizu in je kot literarni historik razvil čuda plodovito delovanje in se vrh tega intenzivno udeleževal političnega življenja (1848), je obiskoval bolnike kakor prej in vedno iznova netil ogenj krščanske ljubezni. Ko je dogorel v vsem tem delu in naposled iskal zdravja v milejšem podnebnju, je še na tem zadnjem potovanju povsod navdušeno nastopal za konference sv. Vincencija. Tako je samo nekaj mesecev pred smrtjo ustanovil dijaško konferenco v kolegu Tolomei v Siēni. Izvajal je pri tej priliki: »Otroke bogatih hiš imate v zavodu; kako blagoslovljen pouk je to, da se jim utrdijo mehka srca, da se jim pokažejo ubožci; da se jim pokaže Gospod Jezus Kristus, ne samo na slikah velikih mojstrov, ali na oltarjih v zlatem sijaju, ampak da se jim pokaže Gospod Jezus Kristus in njegove rane v ubožcih... Ti mladi gospodje morajo vedeti, kaj so lakota, žeja, ubožstvo; videti morajo nesrečnike, bolne starše, jokajoče otroke; te morajo videti in jih vzljubiti.«

Ozanam je kot svetnik umrl 8. septembra 1853. Nad tisoč Vincencijevih bratov je bilo šlo že pred njim v večnost, ostala pa je še mogočna armada, ki se je od dne do dne množila. Že l. 1880. je bilo 4200 konferenc, ki so šteje 83.000 članov. L. 1914. je bilo na celem svetu približno 7500 konferenc s približno 130.000 člani. Obe številki še vedno naraščata, pomnožujeta se letno s 250 novimi konferencami in 4000 novimi člani. In premnogi izmed teh tisočev že molijo, da kmalu sv. Vincencij dobi tovariša na oltarju, konference pa še enega zaščitnika, blaženega Friderika Ozanama.

In naši možje usmiljenja, ki so ustanovili prvo konferenco sv. Vincencija Pavelskega l. 1876. v Ljubljani?

Ko danes gledamo na bogato dediščino njihove životvorne krščanske ljubezni, kakor jo je ob petdesetletnici podrobno raziskaval slavnostni govornik, moramo reči: Dr. Gogala in tovariši so bili pravi učenci sv. Vincencija Pavelskega in Friderika Ozanama, dalekovidni, širokopotezni in nad vse požrtvovalni možje. Nešteti jim dolgujejo največjo hvaležnost za podeljeno pomoč, vsi pa jim dolgujemo zahvalo za sijajen zgled karitativnega dela.

Ali bomo ohranili njihove osnove in naprave sveže in jih spopolnili tako, kakor zahteva stiska sedanjega časa? Trdno upamo, da se to zgodi; krščanska ljubezni še živi vsepovsod med nami. Treba samo, da vsi prav živo spoznamo potrebo modernega karitativnega dela v zmislu, kakor je to naglašal Ozanam in je to ob petdesetletnici izvajal cerkveni govornik; treba samo, da bomo karitativno delo izvrševali z vidika in z nagibi, kakor je to poudaril tretji referent ob petdesetletnici. Tako upamo in trdno pričakujemo novih sadov na drevesu krščanske ljubezni, ki so ga zasadili pred petdeset leti naši plemeniti predniki; »ljubezen nikoli ne mine« (1 Kor 13, 8).

Prior Valerijan Učak:

Humanitarna dobrodelnost in krščanska karitas.

Zgodovina 50 letnega delovanja Vincencijeve družbe med Slovenci, osobito v Ljubljani, je častna in plodovita. Imenitni gospodje in preprosti možje so si v teh letih kot bratje segali v roke ter ustvarili dela, ki so kot bogata dedščina sedaj v naših rokah.

Čas pa je danes povsem drugačen nego takrat, ko so pred 50 leti prvi Vincencijevi bratje započeli svoje plemenito delo. Velike in močno razpredene organizacije stoje danes na pozorišču, ki poleg nas posvečajo svoje moči človekoljubnosti; vrše pa svoje delo ločeno od nas, ker so jim načela, po katerih delamo mi, docela tuja. V mislih imam one človekoljubne or-

Josip Fr. Knaflič:

Slovenska pisma.

II.

Vprašuješ me, prijatelj v Bosni, kako je pa kaj z redom na Slovenskem. Hvala, ne morem se v tem oziru nič pritožiti. Dočim se tam doli na jugu v vseh teh letih novega državljenja nobena oblastnjia razun davkarije za mene niti zmenila ni (da bi bil kdaj prišel s katero navzkriž, o tem pa sploh ni govora), se tu v Ljubljani še nisem, kakor se tako reče, dobro usedel, ko sem že postal predmetom živahne pozornosti in tople brige raznih uradnih mest, da, celo dva detektiva sta se skrbno zanimala za moje privatne in siceršne razmere...

Ampak nikar, prijatelj, kaj napačnega ne misli in nič se ne boj! Ne: vse je šlo v popolnem redu, strogo po predpisih, in brez najmanjše šikane; nasprotno: z vso obzirnostjo in blagohotnostjo, v kolikor je ista uradno dopuščena. In se je vse tudi uredilo v obojestransko popolno zadovoljnost. Tako da imam zdaj to pomirljivo gotovost, da živim z vsemi faktorji, ki skrbno bdijo nad mojim državljskim blagrom in neblagrom in ki jim je takorekoč izročeno moje državljsko življenje, da ga vodijo po pravih tirih, v najkorektnjših odnosih. Na kar sem nemalo ponosen. Kajti rečem ti, prijatelj, preje pojde kameia skozi živankino uho, kakor pa da bi ti, človek božji, ki hodiš

po Slovenskem, ne zadel kje ob to gosto mrežo javnega in splošnega reda od kalere si vsestransko obdan, a kaj še-le, da bi se mogel kje zmuzniti skozi...

Ampak, vidiš, prijatelj tam na jugu, to pa je zopet tista dobra stran, da si znotraj te mreže popolnoma na varnem... Da imaš zavest, nič se mi ne more zgoditi. Da se lahko zaneseš na ta red in njegove organe. Kar tam pri vas, kakor veš, ni povsem sigurna stvar. Torej na Slovenskem se ti pač ne more zgoditi, da te kakšen ekscentričen »sreskic brez vsakega vzroka, samo da ti pokaže svojo moč, posadi v zapor in te tam drži v svojo zabavo, dokler se mu poljubi; in ti nobena pritožba nič ne pomaga, ker nesrečnik nisi od vladne stranke. Takšni ekscentrični uradniki bi bili na Slovenskem nemogoči, kakor tudi nemogoče strahotne stvari, ki so se dogajale n. pr. v Srbiji pri zadnjih občinskih volitvah.

Sicer je bilo tudi na Slovenskem še v nedavni preteklosti nekaj dogodkov, ko se je zdel ves javni in pravni red na glavo postavljen. Toda takrat še nisem bil tukaj in zato nimam o tem lastne sodbe, reči pa moram, da mi je po razmerah, kakor sem jih sedaj našel, nepojmljivo, kako je sploh moglo priti med Slovenci do takih obžalovanja vrednih pojavov.

Jaz, kakor rečeno, moram ta splošni red, ki vlada tu na Slovenskem, le pohvaliti, — merjen seveda po južnjaških pojnih in izkušniah o redu, ki sem jih prinesel seboi.

Domačini utegnejo biti o tem redu drugačnega mnenja in ga najti pomanjkljivim.

Vsekakor vlada na Slovenskem v vsakem pogledu brezprimerno boljši red kot pa po drugih krajih naše države, kar je v ostalem od prijateljev in neprijateljev priznano nesporno dejstvo. Saj je to tisti slovenski red, ki je že v prvih prevratnih dneh vzbujal toliko občudovanja po vsej državi. Ko je bilo drugod še vse narobe, pri Slovencih pa šlo že vse gladko kot po loju... vsak bil na svojem mestu, tovarne delale, vlaki vozili točno na minuto... In ko je kmalu dospel v Sarajevo prvi vagon iz Slovenije s kavo, sladkorjem, rižem, oljem — stvarmi, ki jih tam v Bosni zadnja tri vojna leta sploh nismo več poznali... In ko na belgrajskih hišah ni bilo še ne vrat ne oken, a je tam že sedel slovenski uradnik in uradoval... Tedaj je tam na jugu vse strmelno in hvalilo: Da, Slovenci! Ti so mojstri. Ti nam bodo državo že uredili, kakor je prav. — In ti Slovenci potem niso znali urediti niti lastne dežele, kakor je prav, kaj še-le državo, ampak so prepustili, da jo denejo v red drugi, — to je: spravijo v tak red, kakršnega imamo danes.

Toda to spada na drug list. In naj ti tu, prijatelj, dalje pripovedujem o slovenskem redu, za katerega si povprašal, in pred katerim sem, kakor vidiš, zadobil velik respekt.

S čemer pa še ni rečeno, da mi je tudi vseskozi všeč. Ne. In čisto zaupno povedano, prijatelj, takorekoč med štirimi očmi: jaz v svobodi dresirani Bošnjak se znotraj teza stro-

gega in natančnega slovenskega reda nič prav dobro ne počutim in mi je še vedno težko se nanj privaditi.

Zakaj z redom je pravzaprav tako: Red je sicer potrebna in na sebi tudi simpatična stvar, po drugi strani pa je zopet dejstvo to, da čim večji red, tem manjša svoboda. Naravno: po gozdu se svobodnejše giblje kot po parku in po pospravljeni sobi ne moreš prevračati kozolcev, dasi je prijetno prevračati kozolce. V Viljemovi Nemčiji je vladal perfekten red — ali si pa mogel tam svobodno živeti? Ali te ni povsod spremljala senca pikelhavbe? Dočim pripovedujejo o stari Rusiji, da je bila to dežela največje svobode; samo svoj potni list si moral imeti v redu, sicer pa si bil popolnoma prost vsakega jerobstva oblastnjia.

Torej kakor povsod, je tudi tu poglavita stvar: duh. Ne gre toliko za to, kakšen red ima dežela, kakor veliko bolj za to, kakšen duh ta red obvladuje. Ne mislim tu seveda duha oblastnjia, ker ta je povsod na svetu precej enak, ampak duha ljudstva. Ker tudi red je tu zaradi ljudstva in ne ljudstvo zaradi reda. In red se mora podrediti duhu ljudstva, ne pa narobe.

Kar pa žalibog najdem ravno pri Slovencih. In ki zato tudi niso svobodnjaškega duha. Stori bil jim veliko krivico, ko bi trdil, da so svobodnjaški. Navdušujejo se sicer zelo za svobodo (narod pesnikov), tudi si domišljajo, da so svobodoljubni, toda svobodnjaškega duha nimajo v sebi nič ali pa le bore

organizacije in naprave, ki so se otresele vsakega verskega in krščanskega vpliva. Humaniteta, človekoljubje je njihovo geslo. Mi pa se družimo pod geslom: Karitas, krščanska ljubezen. In prav s temi udomačenimi tujkami radi označujemo delo prvih kot humanitarno dobrodelnost, za svoje delo pa uporabljamo izraz: karitativno delovanje.

Menda ne bomo trdili preveč, če izrečemo domnevo, da so nas humanitarne organizacije začele vsaj v gotovem smislu nadkriljevati. 50 letni jubilej Vincencijeve družbe je dobrodošla prilika, da pridemo do jasnosti glede obojestranskih načel in da spoznamo, kaj hočejo oni in kaj moramo mi hoteti; tako se bomo s požitvalnim delom v naših Vincencijevih konferencah bolj zavzeli za vzvišena načela krščanske ljubezni.

Celi srednji vek pa še tja do druge polovice 17. stoletja je temeljilo vse naziranje o нравnih človekovih dolžnostih na resnici, da je človek ustvarjen za Boga in za večno srečo v nebesih. Po tej resnici je človek uravnaval ali vsaj pojmoval vse odnose do Boga in do bližnjega. Vse ozačuje, v katerem se je človek gibal, je bilo prepojeno z zavestjo nadnaravnega poklica. Proti temu naziranju se je pojavil v 17. stoletju najprej na Angleškem tako zvani »filantropizem«. Ta nauk je zavzel nadnaravno zvanje človekovo ter oznanjal kot najvišjo dolžnost нравnega življenja pospeševanje minljive časne človekove sreče na zemlji. Kot vzhajajoča zarja prosvetljenosti se je ta nauk razširil na Francosko in od tam v Nemčijo; odondot je prišel tudi k nam.

Ti nazori so dobili velik vpliv na pojmovanje o dobrih delih na splošno, prav posebej pa še na pojmovanje o krščanski dobrodelnosti. Pod vplivom teh prosvetljenih nauk so se razvile nekako tri vrste humanitarne dobrodelnosti. Prva pojmuje humanitarna stremjenja kot neko višjo stopinjo krščanstva, oziroma kot neko nadomestilo za krščanstvo. Zlasti prostozidarji se oklepajo tega načela. Druga vrsta utemeljuje potrebo po humanitarnem delovanju z raznimi filozofskimi naziranjmi, kakor so jih razširjali n. pr. Kant, Schopenhauer, Spencer in drugi. Tretja vrsta pa — najštevilnejša med njimi — se pridružuje humanitarnemu delovanju enostavno zato, ker je tako bolj moderno, nego pa delo v krščanskih dobrodelnih organizacijah.

Z vsemi mogočimi razlogi skuša tako zvani napredni svet dati humanitarnemu delovanju prednost pred krščansko dobrodelnostjo. Radi se ponašajo, da je pri njih prava toleranca in resnično bratstvo; pri njih da so kritični v presojanju resnične potrebnosti; oni da delajo ne glede na kako plačilo; humanitarno delo da tudi več doseže; pod njihovo firmo da se udeležujejo lahko vsi ne oziraje se na kako veroizpoved itd.

Ni treba posebne bistroumnosti, da najdemo lahko odgovor na izražene misli; zadostuje le malo skušnje na polju dobrodelnega dela, pa lahko odgovorimo na pomisleke, ki prihajajo od nasprotni strani.

Če se humanitarnost ponaša s toleranco, ali je mar zato na strani krščanske ljubezni kaj drugega merodajno kakor resnična potreba tistih, ki iščejo pomoči? Če se oni sami sebi zde kritični, ali zato na naši strani nismo? Opozorjamo n. pr. le na način podpiranja v Vincencijevih konferencah. Če pa pričakujemo za svoje delo obljubljeno plačilo od Gospoda Jezusa, bi bilo pač umestno, da nam tega ne očitajo, temveč lepo privoščijo plačilo, o katerem oni itak vedo, da ga nikjer sploh ni. Nadaljnje pomisleke bo rešila nadaljnja razprava.

Ne prihaja nam na misel, da bi vrednost humanitarnega dela kot takega omalovaževali ali bi ga imeli za slabo, če skušajo po mišljenju nam nasprotni krogi iz golega človekoljubja, lajšati gorje trpečega človeštva. Človekoljubje je naravna čednost. Saj je tudi v nasprotnem taboru kljub napačnim svetovnim nazorom bogat zaklad umevanja za človeško bedo; tudi tam je ljubezen, ki je plemenitim ljudem deloma prisojena, ali pa je posledica sto in stoletne krščanske vzgoje, v kateri so narodi zrastle do sedanje višine. Plemenite osebnosti so na polju humanitarnosti ustvarile občudovanja vredna dela in so s svojo agiliteto dale mnogokrat pobudo za intenzivnejše delo na naši strani.

Kljub temu priznanju, ki ga dajemo humanitarnemu delu, pa moramo s krščanskega stališča karitativnemu delu priznati prednost in biti o tej prednosti sami globoko uverjeni, če hočemo dosledno in uspešno vršiti naprej svoje karitativno zvanje.

Navedi želimo razloge, zakaj da krščanska dobrodelnost visoko nadkriljuje brezbarvno humaniteto.

Na naši strani pojmuje dolžnost pomagati bližnjemu veliko bolj vzvišeno nego humaniteta. Ta vidi v človeku brata. Dolžnost, sočutje, simpatija ali kaj podobnega narekava, da pomagaj v potrebi onemu, ki ti je podobnega obraza. Mi pridamo s svojim pojmovanjem globlje. Tudi mi gledamo v trpečem človeku brata, toda ne samo kot človeka, temveč kot neločljivega uda velike božje družine, po krvi Kristusovi odrešene in spojene, za večno življenje poklicane. Bog je Oče nas vseh, zato smo bratje med seboj. Kdo bi si upal trditi, da že



5 milijonov kokosovih palm

da je vsako leto svoje orehe za izdelovanje čiste, zelo higijenske rastlinske masti za jelo

KUNEROL

100% čista mast iz kokosovih orehov.

samo to pojmovanje krščanskega vesoljstva ne rodi najlepšega bratstva, pred katerim toliko hvalisano bratstvo posebljenosti močno močno zvoden v frazo? Vernih duš dan je prižgala ženica lučko tam v kotu na pokopališču na grobu obsojenega hudodelca. Mimoidoč jo je vprašal, kakšne zveze ima s tem zapuščenim in pozabljenim grobom. Ženica je odgovorila tole: »Mislim sem si, da je tudi ta imel nekoč ljubečo mater, pa se mi je zasmil.« In mi! Ali ne verujemo, da imamo vsi istega in skupnega Očeta, živega Boga v nebesih? Ali bi že samo pri tej misli lahko ostali mirzi, da ne bi po možnosti hoteli pomagati bratu v potrebi? Če pa le preradi ob bedi bližnjega ostajamo v duši mirzi in zaprtih rok, je to samo dokaz, da premalo živo verujemo v skupno krščansko bratstvo.

Nadaljnja okolnost, razlog, ki visoko povzdiguje krščansko karitas nad humanitarnim človekoljubjem, je naše celotno krščansko svetovno naziranje. To je v primeri z medli, brezverskimi filozofskimi nazori kakor solnce v primeri z meglo. Krščanski svetovni nazor nudi popolno in vsestransko jasnost, pove nam, zakaj in kako iznajdljivo naj gojimo bratroljubje; v luči krščanstva vemo, kakšni nagibi nas morajo pri tem delu voditi; z lučjo krščanstva lahko hitro zasledimo hibe in napake pri svojem ravnanju in sv. cerkev sama, ki je nositeljica krščanskega svetovnega nazora, je najpodozritejši fundament, na katerem se najlaglje vsaobsežna karitativna akcija izpelje.

Pri tej priliki moramo izrecno poudariti, kako važno je, da nas pri krščanski dobrodelnosti vodijo pravi nagibi. Svoje delo moramo vršiti vsi prežeti čiste ljubezni božje. Zaradi Boga in iz ljubezni do njega dela krščanska karitas. Ta ljubezen božja lahko ojunači človeka za največji heroizem v mišljenju in dejanju. Za celoten krščanski misterij je našel najkrajšo formulo sv. Janez apostol ko je rekel: »Deus caritas est — Bog je ljubezen.« Pojav krščanstva z vsemi skrivnostmi božjega učlovečenja Gospodove smrti itd. nam razodeva, kako lepo izraža nepojmljivo bistvo božje tudi beseda ljubezen. Med vsemi nezadostnimi izrazi našega jezika je ljubezen ona beseda, ki za naše srce še najbolj označuje skrivnostno notranje življenje božje. Ne modrost, ne pravičnost, ne večnost, ne vsemogočnost; Bog, ki se nam je razodel v Jezusu Kristusu našem Gospodu, je ljubezen, ljubezen, ki skrbi za vrabca na strehi, ki oblači lilijo na polju, ljubezen, ki je šla za človeka v smrt na križ. Če pa se je Bog razodel predvsem v ljubezni, je gotovo tudi za nas največje, kar moremo doživljati in kar moremo drugim dajati, ljubezen in dela, ki iz nje izvirajo. Ta ljubezen mora biti nagib za karitativno delo.

Tudi naša karitas naj si od časa do časa izpraša vest. 13. poglavje 1. lista sv. Pavla do Korinčanov naj bi nam bilo v tem oziru ogledalo. Vsebuje neko navidezno nasprotje, v resnici pa ima pregledok pomen. Pove nam, da so mogoča dela ljubezni brez vsake iskrice ljubezni. Razodeva nam, da lahko kdo razsipa milijone med uboge in vendar nima za vinar ljubezni v srcu. To je pomisleka vredno tudi za nas.

Nietzsche, ta cinični kritikaster krščanske ljubezni pravi, da daje strah pred ljudmi največ miloščine na svetu. Res, tudi

sebičnost, častihlepe, nečimurnost si rada izposoja plašč ljubezni. V ta plašč se marsikdo ogrinja le zato, ker višji radi pripenjajo nanj svoja priznanja. Ta plašč je tudi obleka, v kateri časopisje najlaglje zazre človeka. Mnogim služi ta plašč za sport. Ker človek le ne more trajno igrati in sedeti v baru, si marsikdo ogre plašč ljubezni in gre na dobrodelno prireditev iz golega dolgočasia. Vse to le plašč ljubezni, pod plaščem pa ni srca. In uprav ubožci imajo čuda ostre oči, da vidijo, če prihaja k njim ljubezen ali samo preoblečeno samoljubje. Takim nevarnostim mora ita naša karitas s poti, če hoče, da bo rosila njena pomoč blagoslov, tolažbo in uteho.

Po teh izvajanjih pridemo do zaključkov, ki morajo biti merodajni za naše karitativno delo.

Na prvo mesto stavimo zahtevo, da naše karitativno delo ne sme nuditi samo pomoči, temveč mora biti prepojeno s pravimi nagibi. Samo če so ti nagibi čisti, lepi, plemeniti, krščanski; če so pognali kot cvet iz korenine krščanske ljubezni, smo celo nalogo izvršili — sicer ostane naše delo polovičarsko. Odgajajmo se, vadimo se, da si vcepimo čiste motive v dušo za svoje delo!

Na drugem mestu povdarjamo potrebo, da se karitativno delo samostojno organizira. Četudi je humanitarna dobrodelnost mnogo lepih sadov rodila, je za katoličana le nevarnost, ako bi sodeloval v teh vrstah, da ga načela sodelujočih, ki so po pretežni večini krščanskim nazorom nasprotni, ne omajajo ali ga celo zvabijo v krščanstvu nasprotno smer.

Za samostojno organizirano krščansko dobrodelnost moramo biti pa še tem bolj, ker je to delo preizkušnja za cerkev samo. »Po njihovih sadovih jih boste spoznali.« Korenino vse telesne in duševne bede moramo končno vendarle iskati v nravnem zlu. Materijalna beda je pa tudi obratno nevarnost za nravnost in vero posameznega in celote. Zato moramo to nevarnost pobijati z nravno-verskimi sredstvi, kakršnih humanitarna dobrodelnost ne pozna, pa jih tudi poznati neče. Ako hočemo negovati n. pr. ubožce, jim moramo, če ne prej, pa vsaj sporedno z materijalno pomočjo, nuditi tudi duhovno pomoč. Še veliko bolj velja to načelo pri skrbi za zanemarjeno mladino, pri pobijanju alkoholizma, prostitucije in podobnega zla. Intenzivna duhovna pomoč pa je možna samo na podlagi vere in nositeljice te vere: cerkve. Krščanska karitas, ki hoče nuditi tudi to duhovno pomoč, se mora samostojno organizirati v okviru cerkve.

Ta kile po samostojni organizaciji krščanske dobrodelnosti nas ne sme motiti, ko vendar taka organizacija praznuje pri nas že 50 letnico svojega obstanka. Te organizacije je pri nas premalo in kolikor jo je, je premalo vsestranska. V povojni dobi je pri nas razumevanje za marsikatero krščansko organizacijo nazadovalo. Gotovo je pa še danes, da ne bi našla nobena stvar v krščanskem ljudstvu toliko odmeva in razumevanja, kakor organizirana krščanska dobrodelnost. Naj vzemo tisti, ki so v to poklicani, to hvaležno delo s krepko inicijativo v roke!

malo. Ga je pa že vse veliko več tam doli na jugu, pri Srbih.

In to je tisto, kar pogrešam na slovenskem redu, ki je na zunaj tako vzoren. Dočim si, kakor sem že rekel, tu na Slovenskem veliko bolj na varnem (ne sicer pred tatovi, sleparji in razbojniki, pač pa vsaj pred izpremenljivimi razpoloženji kakagega oblastnika), vendar nimaš tu tistega lahкотnega občutka svobodnosti, kot si ga imel tam na jugu. Tu občutiš vedno nekako tesnobo... Morda je to v zraku? Pa saj je alpski zrak vendar veliko čistejši, krepkejši, zdravnejši od balkanskega. Od zraka torej ne more biti...

Slovenci domačini seveda vsega tega nič ne čutijo. Oni so na svoj red navajeni in se v tej gosti množici naredb, predpisov, paragrafov in pravil, pisanih in nepisanih (ta zadnja so še najhuja!), s katero so se obdali, prav dobro počutijo. In me debelo gledajo, če jim take stvari razlagam, in pravijo: Kaj? Še premalo je urejeno. Še vse drugače bi moralo biti. — Kar pravim tudi jaz, seveda v drugem smislu: Da, vse drugače bi moralo biti. Ne tako komplicirano. Življenje, družba, država, to vse, bratje, se da veliko bolj enostavno urediti...

Človek bi mislil, da čim bolj je kak narod civiliziran, kultiviran, organiziran, tem manj mu je treba regulativov za pravilenskladen potek in razvoj njegovega občestva; da se torej tak narod nekako že sam regulira v svojem življenju in vrvenju. Na slovenskem zgledu pa vidim, da temu ni tako...

Toda... navsezadnje mi utegneš postati še nervozen, prijatelj in me vprašati: Kaj pravzaprav hočeš? Ali hočeš imeti odpravljen ali pa vsaj reduciran slovenski red? Ali ti je paragrafov preveč?

Ah, ne. Paragrafi mi niso nič na poti in radi mene jih imajo Slovenci lahko en milijon; kar hočem, je samo to: naj bi te paragrafe malo manj uporabljali drug proti drugemu in svoje medsebojno razmerje gradili bolj na vzajemnosti in prijateljstvu kot pa na takozvanih pravicah in postavah; naj bi si med seboj več zaupali in se malo bolj radi imeli; naj bi se toliko ne prepirali, ampak se bolj med seboj razumevali; naj bi rajši premišljevali, kako bi si medsebojno pomagali, ne pa samo uveljavljali svoje pravice drug proti drugemu... in sploh naj bi ne bili v medsebojnem občevanju tako silno regulirani, formalni, hladni in distancirani. In pa taki suhi birokrati naj bi nikar ne bili, vsi skupaj, od velikega pa do malega. Naj bi ne rezonirali samo o pravici, ampak tudi o ljubezni. Naj bi se ne sklicevali pri vsaki stvari na to, kaj pravi postava, ampak se rajši vprašali: kaj pravi srce? Hišni gospodar, ki revnega najemnika zato, ker mu ne more plačati, ali pa iz kakagega drugega vzroka, sredi zime vrže na cesto, ima tudi postavo in pravico na svoji strani; toda ta pravica je kruta, brezsrčna.

Birokratičnega duha so se navzeli Slovenci v vsem, znotranje in zunanje, v mišljenju, govorjenju, ravnanju in občevanju. Sami

tega ne opazijo, ali človeku, ki pride od drugod med nje, udarja v nos vsepovsod zatohel kanalijski zrak.

Na trgu. Neka prodajalka je postavila tja svoj voziček in se odstranila; najbrže radi nujnega opravka. Postavila pa ni vozička prav, in zaradi tega splošno razburjenje med drugimi prodajalkami. Sicer ni voziček prav nikomur na poti in prostora je tam še najmanj za deset takih vozičkov. Ampak voziček ne stoji prav. Stvar ni v redu... protesti... Kaj se to pravi, tako pustiti? — Kje je komisar? — Še sitnosti bo imela! (V čemer je že tudi želja, da bi imela sitnosti!) — In nobena roka se ne zgane, da bi postavila voziček tako, kakor je prav. Ne: oblast mora uradovati. Tako zahteva pisani in nepisani slovenski red: — Birokratizem...

Eno kilo jabolk bi rad. Prodajalka me sili, naj vzamem vse, kar ima še v jербasu, dež je, mraz, rada bi že šla domov. Vzamem vse, pet kil jih je. A ko plačujem, mi manjka ena krona. Imam stodinarski bankovec, pa spet ona nima toliko drobiža. V bližini pa nikogar, da bi nama zmenjal. Poldne je, trg prazen. Predlagam: Plačam ti krono drugič, saj spet pridete? — Da, v soboto, toda... Velika zadrega, mučna situacija. Končno jo rešiva tako, da gre ona nekam zmenjat, jaz pa stražim med tem njen jербas. Radi ene kronel Poslovanje kot v kakšnem državnem podjetju... Birokratizem.

V gozdu srečam revno ženo, ki nabira suhljad, in prideva v pogovor. Ona pa mi

pripoveduje samo o tej in oni občinski naredbi... to je pravično, ono je krivično... in pa da treba tudi za revne sloje kaj storiti... Sloje! Srce se mi je skrčilo pri tej besedi. Ali si, prijatelj, preje kdaj slišal to besedo iz ust priprostega človeka iz ljudstva? In po gozdu je zadišalo po kancliji...

No, prijatelj, kaj praviš k redu, ki je zbirokratiziral celo žensko? Kje more potem biti v njem še kaka iskrice svobodnjaškega duha? In kdo se more v takem redu sploh dobro počutiti? Jaz že ne.

UNION
ČOKOLADA
KAKAO
BONBONI

Da boste zadovoljni z res dobrimi vrvarskimi izdelki zato je treba naročiti tako blago le pri

I. N. Adamič
Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 31
nabavljiva v Mariboru, Veljanske 20 ter Kamnik, Sotna 4.

Kulturni pregled

Dr. P. Roman L. Tominec, O. F. M.:

Vladimir Levstik in njegova polemika.

(Jutro, št. 277, dne 1. decembra.)

Gaston vojvoda de Lévis:
»Noblesse oblige...« (»Plemeniti rod nalaga obveznosti...«)

Vladimir Levstik: »Čvrst neresec sem...« (Jutro, dne 1. dec. 1926.)

Ko sem prebral Vladimir Levstikov zagovor v omenjenem »Jutru«, sprva nisem mogel verjeti svojim očem. Bral sem ponovno. Tedaj mi je postalo jasno, odkod ta veter. Levstik piše namreč sam o sebi: »Čvrst neresec sem« — potem seveda je umevno — zakaj odličen rod ali pasma nalaga obveznosti in kdo sme zahtevati, da se kdorkoli izneveri svojemu rodu? Saj vemo že iz Prešernovega »Orglarčaka«, kako ga je Bog podučil: »Pusti mojga slavca peti, kakor sem mu grlo vstvaril« — zakaj ne bi veljalo isto — mutatis mutandis — prav tako pri »čvrstem nerescu«? Podrobne lastnosti opisuje klasično že Brehm in pri nas Erjavec. Po vsem tem bi niti ne dajal odgovora. Toda Levstiku je ušlo nekaj pomot, ki jih je treba javnosti razložiti in pojasniti.

Levstik trdi, da je »hotel napisati delo s pozitivnim idejnim in npravnstvenim temeljem, delo, ki bi bilo sodoben odmev Vodnikov« »Iliriji oživljeni«.

Namen je bil lep. Ampak ne zanima nas hotenje Levstikovo in njegovi načrti, temveč njegovo delo, ki ga je izročil javnosti. In to delo je, ponavljam še enkrat — političen šund, ki nima z umetnostjo nič opraviti. In to delo nima ne pozitivnih ne npravnstvenih vrednost ne temeljev, ker do danes ni pozitivno delo sejal razdor in neslogo in zlasti bi tega ne smel delati pisatelj, ki hoče biti umetnik. »Pravica kladivac« pa je bilo povedano zlobno ščuvanje. In tudi ni npravnstvena, ker iz zelo prozornih namenov tipizira gotov stan in ga postavlja na sramotni oder. Če potem enega duhovnika v par vrstah mimogrede pohvalno omeni, s tem ni zabrisano, kar cela knjiga na široko pripoveduje in razpravlja.

»Pravica kladivac« naj bi bila sodoben odmev »Ilirije oživljene«! Gospod Levstik naj prečita še enkrat Ilirijo oživljeno in svoje žalostno dete. Kolika razlika! Pri Vodniku — čista domovinska ljubezen, ena domovina brez sovraštva, nihče ni izključen — pri Levstiku: od prve do zadnje strani toliko scen in prizorov, ki so vse prej kot odmev »enovite, srečne«, složne Ilirije oživljene. Kako bi smela biti domovina katerikoli drugačna kot vse objemajoča in vse ljubeča?

Storije o sporu med Mihom in Janezom nihče ni zahteval in je nihče, bodite uverjeni, ne pogrša. Ampak tudi zgodovinske povesti se dajo pisati umetniško. »Pravica kladivac« žal tega pridevka ne zasluži. Potem Levstik razlaga, kaj je njegova povest: »Slika življenja, trpljenja, hrepenjenja in doživetij pešice slovenskih vaščanov v komaj minuli dobi, ko se je odločala bodočnost za mnogo sto let in ko je dobivalo vse, kar je bilo med nami do brega in zlega, deseterno usoden pomen. Slika dobe, ko so rodila i svela i črna semena; dobe, ko je zgodovina s krvjo pisala v zemljo suhega bazarja, na stene ljubljanskih in goriških kazemat, graških ječ... itd.« Tako povest bi tudi jaz in z menoj še marsikdo z užitkom bral. Toda med načrtom Levstikovim in med delom zija prepada, ki ga ne premosti nobena še tako izbrano nelogična dialektika. Zakaj v cerkvi rode samo črna semena? Čemu naj potem vse zlo časa pade na duhovnika, ki je risan dosledno kot človek, ki prinese razdor v do tedaj mirno vas, ga neti, podpihuje, zavaja, uči javno in zasebno sovraštvo, izdajstvo in vse slabo? Zakaj vse, kar je slabega v vasi Ravne pride šele po župniku Vojski? Knjiga tako govori, Vladimir Levstik, in »vsa dialektika starih bab, slabih pridigarjev, in vseh, ki se bore s potvorjenimi razlogi«, ne spravi tega s sveta. Da se je med vojno marsikaj »dogajalo«, je res, toda preprozen je namen oblatiti in umazati en stan, postaviti ga za vsako ceno, tudi za ceno poštenosti, časti in objektivnosti na sramotni oder slovenske in jugoslovanske javnosti. Zakaj je tisti nečedni junak ravno duhovnik-župnik, zakaj se piše ravno vojska, zakaj so vsi propalci, zakaj izdajavec, morivec prišlaš SLS, Orla itd., vse to vendar ni gol slučaj ali umetniška intuicija?? Zakaj rodi vse nasprotno sama svetla semena? Sokoli so mučeniki in narodno zavedni ter se cede plemenitosti in čednosti. Ali je tudi to slučaj in intuicija?... In to so stvarni dokazi, ki jih govori knjiga! Dokazi, ki dovolj jasno kličejo o neumetniški tendenci Levstikovega dela... Tendenciozno-političen šund, in sramota je za Vodnikovo družbo, da je prav ona izdala tako brošuro. Da pa je bilo med vojno v vseh plasteh naroda mnogo suženjstva greha in slabosti, je znano. Toda v vseh stanih: profesorjih, pisateljih, častnikih, duhovnikih, sodnikih in uradnikih — m kdo tega ne ve? Ve pa vsakdo, ki količkar objektivno sodi, da slovenska duhovščina s Krekom na čelu takega sramotnega odra ni zaslužila.

Nadalje Levstik velikodušno priznava nekaj »slabosti« v svoji povesti ter z grandiozno

gesto uči, kako bi ga »čvrstega neresca« moral prijeti. Vladimir Levstik lahko verjame, da tudi jaz dobro poznam Tolstega, Dostojevskega, Flauberta, Balzaca in njegovo veličastno »Cloveško komedijo«, ki sem jo ponovno bral z velikim užitkom. Poznam tudi Stendhala in še nekaj drugih, če vam je prav. Če se kdo izmed navedenih kakorkoli norčuje in najsi biča karkoli, berem res z užitkom in si mislim svoje, če ne morem soglašati. Toda njih bičanje je duhovito, je zavito v dovršeno formo. Toda da bi »Pravico kladivac« primerjal s Stendhalovim »Le rouge et le noir« ali morda s Flaubertom, ali celo z Balzacom, ne, to mi res ni prišlo na um, iz enostavnega razloga, ker leščerbe ne primerjamo s solci in zvezdami. Pa tudi z Jakličem ga žal ne morem, Podgoričan je pa isti kot Jaklič, kar bi smel Levstik kot slovenski literat vedeti.

Tako na ljubljanski univerzi kot v Monakovem je stolica dialektike izborna zasedena. Na teh dveh univerzah sem se jaz dialektike učil. Da pa dandanes duhovniki ne citiramo samo sv. očete, ampak tudi še kaj drugega, ve vsakdo, ki pozna nekoliko cerkveno znanstvo, če Levstik ne, ni naša krivda. Kar se tiče sv. Frančiška, ki ga, mislim, bolj poznam kot Vladimir Levstik, omenim samo to, da Fra Sole nikakor ni bil cunjica, ki bi se lahko vsakdo vanjo obrisal. Je znal biti odločen. Duhovnike pa je učil spoštovati in celo slabe. (Prim. Testamentum S. P. N. Francisci.)

Močno dvomim, da bi do prvega decembra 1926 prebralo »Pravico kladivac« 50.000 ljudi. Še bolj pa dvomim, da bi bili vsi s tako slepoto udarejni kot misli in upa Levstik. Je le prejasen namen in tendenca. Če Levstik in z njim Vodnikova družba nista dosegla tega namena, res ni njihova krivda. Prizadevali so si, če pa ne gre...

Do literarne pravde mi za enkrat ni, res nimam časa. Imam šolo in še drugega dela dovolj.

Da je Mahnič narodnost proglasil za poganstvo, je ali krvava nevednost ali pa zavestna laž. (Prim. Mahnič, Več luči, str. 156 sl.) Res je pa, da je Mahnič obsojal vsak pretirani nacionalizem, ki ga obsoja vsak pameten človek. Argumentum ad hominem — italijanski fašizem menda vendar ni odobravanja vreden!

Kako da se skrivam za Vodnikov hrbet? Prvič se sploh ne skrivam, ker sem pošteno povedal svoje ime. Potegujem se pa za njegovo miselnost, ki je bila zdrava narodna. Bil je član naše provincije sv. Križa v Sloveniji in ker je zloraba njegovega imena in mišljenja tako »umetnost« pošiljati med slovenski narod. »Pravica kladivac« pa on ne bi napisal, je imel preširoko obzorje in bil preveč cosmopolita, četudi zaveden Slovan.

Gospoda in sekundantje, slavni Don Quixote je tudi že v naprej slavil zmage in pokopal mrlič. Pa mu je spodletelo. Smejemo se pa še danes njemu in Sancho Panzi.

Das Ljubljanaer Theater.

(Odgovor »Morgenblattu«.)

Pod tem naslovom se je splašil dne 27. novembra 1926. zagrebški »Morgenblatt« in priobčil »ein allgemeines Bild des slovenischen Theaters« izpod peresa nekega gospoda Z. (pogum za podpis gre vedno bolj v klasje). Ta splošna slika pa je po mnenju gospoda Z. doslovno takale: »Stara slovenska gledališka umetnost se je izživel, nove pa si Slovenci niso mogli ustvariti, in si jo najbrž tudi nikoli ustvariti ne bodo mogli, ker zaradi svojega narodnega značaja ne morejo dati niti dobrih komikov niti dobrih tragedov. Kakor vsi mali narodi, tako pogršajo tudi Slovenci v vseh območjih kulturnega udejstvovanja več kot povprečnih talentov ali celo genijev. To pomanjkanje je posebno občutno v gledališki umetnosti. Vse, kar so Slovenci doslej na tem polju ustvarili, mora označiti objektivna kritika le za prehodno stanje med diletantizmom in pravo umetnostjo. In dočim so gledališča drugih narodov to stanje že davno premagala, je upanje Slovencev, da ga bodo sploh tedaj premogli, pač zelo majhno. Bivšim in sedanjim igralcem sicer ne moremo odrekati neke marljivosti in veselja do dela, vendar bi bila trditve, da so med njimi tudi veliki gledališki umetniki, več kot predrzna in subjektivna.« Potem raztrga še malo slovensko občinstvo in slovensko kritiko, ogrdi ljubljansko opero in njene pevce, ozmerja ljubljanski dramski repertoar, stoka za slovenskimi komedijami in pomiki, tragedijami in tragedi, ki jih Slovenci nimamo in maestosno zaključuje svoj »Gstanke« z besedami: »Will das Ljubljanaer Theater besser gedeihen und sich wahre kunstliebende Freuden schaffen, muß es einige guten Kräfte von außen, im Notfall auch aus dem Auslande heranziehen.«

V drugem delu tega članka je marsikaj resničnega, drobtinice, ki jih je dopisnik lahko prepiral iz naših kritik. Mene zanima predvsem prvi del, kaj bo, kakor pravi g. Z. »splošna slika slovenskega gledališča«.

Če bi živeli v predvojnih avstrijskih časih, bi mislil, da je oče tega izpovitka kakšen zagrozen objemni nemškutar, ki po Auerspergovem vzorcu laja v slovensko kulturo. Srednjeveškemu zaostalemu junkru bi človek take in podobne izbruhe še morda odpustil in mu jih končno tudi spregledal. Stvar pa postane drugačna, če je anonimni dopisnik Slovenec, vrh tega še iz Ljubljane in si razen tega upa še pisati o našem gledališču javno in v tujem jeziku.



Enrilo

Splošno priljubljen

kavni nadomestek

okusen i cenen.

Dobiva se v vseh

dobro asortiranih

kolonijalnih trgovinah.

Mislite torej gospod Z., da Slovenci že zaradi svojega narodnega značaja ne moremo imeti dobrih tragedov in komikov? In da je pomanjkanje slovenskih talentov posebno v gledališču močno občutno? In da bi bile trditve, da so med našimi igralci in pevci tudi umetniki, več kot predrzne in subjektivne? Mislite? Pa pogledjmo. Prvič vas moram opozoriti na uvaževanja vredno dejstvo, da so slovenske gledališke umetnike ocenile že razne (tudi neslovenske) kritične kapacitete, tako, da vašega prispevka v tej smeri res ni mogoče primerno uporabiti in se torej tudi naši gledališki zgodovinarji radi vaših ugotovitev ne bodo iz obupa pobesili. Drugič pa vam bom naštel — kar na slepo — nekaj imen, ob katerih bi vsakega resnega gledališkega obiskovalca minilo premišljevanje ali so več kakor »Übergangsstadium zwischen Dilettantismus und der echten Kunst.«

Na primer, iz prve naše igralske generacije: Vela Nigrinova, Zofija Borštnik-Zvonarjeva, Ignacij Borštnik, Tone Verovšek (ki je bil celo komik, glejte).

Iz druge generacije: Marija Vera, Hinko Nučič, Milan Skrbinek.

Iz tretje: Mila Šaričeva, Vika Podgorska.

Iz prve naše pevske (operne) generacije: sopranistke Verhunečeva, Ferlugova, Irma Polakova; tenoristi: Fran Trtnik, Fran Gerbič, Fran Bučar, Naval-Pogačnik; baritonist Josip Nolič.

Iz druge generacije: tenorist Josip Rijavec; baritonista Josip Levar in Robert Primožič; basista Julij Betež, Josip Križaj.

Iz tretje: Marijo Šimenc in Adrijan-Morice (član opere v Pragi).

Štiri in dvajset jih je. Štiri in dvajset v komaj petdesetih letih. Ali vam to ni dovolj, gospod Z.? Če vas zanimajo natančnejši podatki, se oglasite, vam bom svetoval pa še literaturo! Ampak zakaj se razburjate, če o teh stvareh nimate poguma? Potolažite se, gospod Z.: če bi imeli Slovenci v naši državi toliko denarja, kakor ga imajo Hrvatje in Srbi in bi si mogli vsaj polovico slovenskih gledaliških umetnikov obdržati doma, potem bodite uverjeni, da bi posekali v dramo in operi ne samo vsa jugoslovanska gledališča, temveč, da bi — posebno o operi — mirno lahko tekmovali tudi z dunajskimi ali drugimi velikomestnimi gledališči! Tako pa vam je, hvala Bogu, tudi še nadalje na prosto dano, da iščite naše umetnike pri drugih narodih, nam pa se rogate še naprej, da si moramo pomagati »mit einigen guten Kräften von außen, im Notfall auch aus dem Auslande«. Ali mislite morda, da vam bo naša vlada naredila veselje in radi podobnih duševnih izrodov slovenska gledališča zaprla?

Ne bo nič, gospod Z.! Potresite se s pepelom, raztrgajte oblčila — potem se pogreznite vase in spoznajite svoje napake (samo z ozirom na članke seveda, saj jih sicer ne poznam): priznajte, da ste 1. skrajno nevedni, ker veste o našem gledališču manj kakor vedo Nemci, Italijani, Hrvatje in Srbi, Bolgari in Čehi; 2. zelo predrzen, ker pišete javno o predmetu, o katerem nimate pravega pojma in 3. da ste vrh tega še nekoliko strahopetni, ker si svojih izdelkov ne upate niti podpisati.

Če nočete kesanja — potem pa kar po tej poti naprej, gospod Z.! (A prosim: podpisite se drugič, če le mogoče!) Začetek je dober in »Morgenblatt« bo napravil z vašimi gledališkimi članki furore!

Ave, gospod Z., naraščaj vas pozdravljal Ljubljana, dne 2. decembra 1926.

Ciril Debevec.

Prireditev podružnice Jadranske Straže v Ljubljani.

Na državni praznik 1. decembra popoldne je priredil šaren (zakaj ne pisani?) mali oder prav ljubeznivo predstavo. Dramsko gledališče je bilo kakor pri vseh podobnih mladinskih prireditvah do zadnjega napolnjeval z malim pa tudi odraslim občinstvom. Prireditev je obsegala v glavnem tri dele. Po državni himni so deklice najprej nastopile s tremi telovadnimi plesi, ki jih je vodila gđ. Cvetkova. Med temi se je radi žive pisanosti odlikoval vsled prijetne sestave Punčke in možici. V drugem in tretjem delu smo videli otroške dramatične prizore, ki so vsi prišli iz pridne in hitre delavnice gđ. M. Grosiljeve. V teh prizorčkih se iskri bistra otroška hudomušnost in humor, le škoda, da tuptam malo moti improvizirana oblika. Prvenstvo bi brez vsega pomisleka dal prizoru Lutki sta zboleli, dočim je najdaljši prizor, Bajka cvetja (Bajka o cvetju, cvetna bajka?) malo pretegnjen in tuptam obledel, čeprav je še precej izvorno zamišljen. Prireditev je našel tudi g. režiser g. Skrbinek in dosegel s svojimi hvaleznimi učenkami lep uspeh. — Žal je v začetku na marsikatero udeleženca vplivala sprememba časa, ker se je predstava začela uro kasneje, kakor je naznanjal gledališki list.

F. K.

Senzacija!

DAMSKI PLAŠČI OD DIN 350 NAPREJ
S KOZUHOVINO « « 410 «
MOŠKI RAGLANI « « 700 «

Gričar & Mejač
SELENBURGOVA ULICA ŠT. 3

Katoliški svet

Šedivri:

Vzhod in Petrova skala.

Svobodomiselnost časopisje kaj rado razširja neresnične vesti, da katoličanstvo vedno bolj izgublja svojo veljavo in da ne odgovarja več modernemu človeku. Na ta način hoče vplivati na tiste polizobražence, ki bi bili radi veljali za izobražene in moderne, čeravno niso nikdar resno služili učenosti. Te skuša prepričati frimasonsko časopisje, da je katoličanstvo zastarelo in preko teh ljudi hoče vplivati na ljudstvo. Zato je potrebno, da katoličani v svojem časopisju kažejo ogromni napredek katoličanstva vsepovsod in pa tudi junaške boje, ki jih bijejo večinoma z uspehom tam, kjer so zatirani. Take vesti dvigajo katoliško samozavest, kar ima za posledico, da se začnejo krščanska načela bolj dosledno izpolnjevati v življenju.

Ogledjmo si danes napredovanje katoliške cerkve v zadnjih tednih med vzhodnimi kristjani.

I.

Nedavno je prestopil v katoliško cerkev pravoslavni škof Nikolaj Krešinski. Njega je posvetil za škofa ruski pravoslavni patrijarh Tihon. Po njegovi smrti l. 1924. pa je Krešinski prestopil v takozvano Živo cerkev, ki je popolnoma v službi boljševiške vlade. Metropolit Žive cerkve Vedenjski ga je sprejel z odprtimi rokami. Zavoljo njegove izredne sposobnosti ga je poslal Vedenjski z dovoljenjem boljševiške vlade v Ameriko, da bi pridobil pravoslavne ruske izseljence za Živo cerkev. Da mu ruski škofje v Ameriki ne bi delali težav, je poslal Vedenjski v svet vest, da škof Krešinski ni član Žive cerkve. Kljub temu pa Krešinski ni našel pri ameriških Rusih prijaznega sprejema. Metropolit Antonij mu je celo zabranil služiti službo božjo v pravoslavnih cerkvah. Zapuščen od vseh se je obrnil h katoličanom za pomoč. Ti so ga zelo prijazno sprejeli in so mu dali priliko, da spozna katoličanstvo. Vedno bolj ga je začela zanimati katoliška cerkev. Velikostni evharistični kongres ga je še bolj prepričal o življenjski sili katoličanstva. Čim bolj je študiral katoliški nauk, tem bolj se mu je zdel edino pravi. Po hudih notranjih bojih je začetkom oktobra slovesno prestopil v katoliško cerkev. Preveva ga le ena želja, da bi mogel čim prej v Rusiji kazati pot h Kristu pod vodstvom edino prave cerkve.

II.

Istočasno pa je prestopil v katoliško cerkev tudi ameriški pravoslavni škof Stefan Džubej in z njim 29 pravoslavnih župnij. Džubej je sin grško-katoliške rodbine iz Galicije. Že pred vojno je odšel v Rusijo, kjer je študiral pravoslavno bogoslovje in odpadel od katoliške cerkve. Ko je pozneje postal pravoslavni škof, so ga poslali ruski škofje v Ameriko, da bi skušal pridobiti katoličane staroslovanskega vzhodnega obreda za pravoslavje. Sedaj pa je po dolgem iskanju našel pot v krilo katoliške cerkve. Ta prestopa pa sta tem važnejša, ker sta ta škofa zelo sposobna in ker se je s tem znatno povečalo število tistih katoliških duhovnikov, ki bodo šli v Rusijo, kakor hitro bodo razmere malo ugodnejše.

III.

Velikega pomena za katoliško cerkev v Romuniji je konkordat s sv. stolico, ki se je nedavno sklenil v Rimu. Katoliški cerkvi je zajamčen svobodni razvoj v tej po večini pravoslavni državi. Ker istočasno zelo ugodno napredujejo pogajanja med Češkoslovaško in sveto stolico, bo tudi Jugoslavija moralno prisiljena, da čim prej sklene konkordat.

IV.

Katoliška cerkev uživa sicer v popolnoma pravoslavni Bolgariji popolno svobodo, vendar pa bo njeno moč še povečalo imenovanje novega grškokatoliškega škofa v Bolgariji. Do l. 1923. je živel mnogo Bolgarov vse do samega Carigrada. Grškokatoliški Bolgari so imeli celo tri svoje škofe: v Carigradu škofa Mirova, v Odrinu Petkova in v Solunu Senova. V sled turških in grških nasilstev pa je večina teh Bolgarov se morala preseliti v Bolgarijo, kjer žive raztreseni po celi državi. Grškokatoliški Bolgari, ki imajo le malo duhovnikov, bi se vtopili v pravoslavju, če jim ne bi sv. oče imenoval O. Stefana Kurteva za škofa. Bolgarija namreč dosedaj ni imela grškokatoliškega škofa. Novi škof je izredno sposoben, ljubezniv in pobožen, duhovnik, ki je splošno priljubljen. Njegovi energiji in mla-

dostni navdušenosti se bo gotovo posrečilo poiskati v Bolgariji vse grkokatolike, jim preskrbeti duhovščino in jih dvigniti na tako visoko verskega življenja, da bodo grkokatoliki s svojim vzglednim krščanskim življenjem kazali svojim pravoslavnim bratom pot v edino pravo cerkev. To mu bo tem lažje doseči, ker je rojen v Bolgariji v Dribčevu blizu Svilna, in sicer 18. julija 1891. Kot sin ubožnih staršev, ki je za časa svojih študij pretrpel mnogo pomanjkanja, bo znal biti dober oče svojim vernikom, ki pripadajo večinoma ubožnejšim slojem. V bolgarskem duhovskem naraščanju, ki se vzgaja v jezuitskem samostanu na Velehradu na Moravskem, ob grobu sv. Cirila, bo pa našel apostolske mlade sodelavce.

V.

Vpliv katoliške cerkve naglo narašča tudi v vzhodnih pokrajinah Poljske, kjer prebivajo Ukrajinci, Belorusi in Rusi. Prestop ravnatelja pravoslavnega bogoslovja v Vilni, arhimandrita (opata) Filipa Morozova v katoliško cerkev ima res ogromen pomen, kakor smo trdili že ob priliki njegovega prestopa koncem lanskega leta v »Slovenec«. Ko je koncem lanskega leta prvič služil sv. mašo v katoliški cerkvi, ga je prišlo poslušat mnogo pravoslavni duhovnikov, ki so bili v bogoslovju njegovi učenci. Niso se mogli dovolj načuditi, da je služil sv. liturgijo sv. Janeza Zlatoustega ravno po istem obredu in istem staroslovenskem jeziku kakor pred prestopom, le da je dodal tudi molitev za katoliško cerkev in za papeža. Niso mogli skoraj verjeti, da katoliška cerkev ne širi nasilno latinskega jezika in se ne bori proti Rusom, kakor so hoteli in še hočejo nekateri katoliški Poljaki. V sled velikega ugleda Morozova so se začeli tudi mlajši pravoslavni duhovniki, ki jih je vzgajal on, resno zanimati za katoliško cerkev. Okrog 23 se jih je že sedaj pričelo o resničnosti katoliške cerkve in tudi javno prestopilo v katoličanstvo. Razen tega so me-

nihi enega izmed največjih pravoslavnihsamostanov v Poljski prestopili vsi v katoliško cerkev. Po opravljenih duhovnih vajah so se mlajši redovniki začeli pridno učiti kat. bogoslovja, ker so bili v veri doslej preslabo izobraženi.

VI.

Katoliška cerkev ne razvija nikake agitacije, še manj pa se oslanja katoliška cerkev na vladu, ki je sedaj v Poljski skoraj popolnoma svobodomiseln. Edino slabost pravoslavja ter resničnost, vzvišenost in življenjska sila katoličanstva je vzrok, da se pokret za prestop v katoliško cerkev vedno bolj širi. Da ne bi bili katoličani nepripravljeni na večje prestop, so se sešli 9. novembra v Vilni vsi grkokatoliški škofje in pa tisti škofje latinskega obreda, ki imajo v svojih škofijah mnogo pravoslavnihs, k posvetoavnuju, ki je trajalo tri dni. Razen Morozova in vilenskega nadškofa Jablzykowskega ter lvovskega nadškofa Hryniewiczkega se je udeležilo zborovanja še pet drugih nadškofov in škofov, med njimi poleski škof Przezdziecki, ki se je udeležil lanskega ljubljanskega kongresa za vzhodno bogoslovje. Na tem zborovanju se je gotovo govorilo tudi o svobodomiselnih načrtih, ki jih je začela izvajati vlada diktatorja Pilsudskega. Ta boj bo šele osvobodil poljske katoličane narodnega imperializma in vzbudil v njih tisti občestveno katoliški, vsem narodom pravični duh, ki je predpogoj uspešnega dela za cerkveno zedinjenje. Skrbeti je treba, da bodoči vihar verskih bojev na Poljskem ne bo razen suhih vej polomil tudi zelenih. Kakor je katoliška reformacija v 16. stoletju med Poljaki globoko vplivala tudi na pravoslavne Ukrajince in je šele ona omogočila brest-litevsko unijo, tako bo tudi sedaj poživiljenje globokega verskega življenja med Poljaki in sploh med katoliškimi Slovani našlo odmev v uspehih dela za cerkveno zedinjenje.

Sport

Sportni teden

Afrika bo priredila v aprilu 1927 svojo lastno olimpiado v Aleksandriji. Pokrovitelj bo egiptski kralj Fuad. Iger se bodo smele udeležiti samo atleti afriškega pokolenja. — Lloyd George je postal čestni predsednik teniške zveze v Cardiffu. — Kakor Angleži bodo tudi Francozi in Italijani stanovali za časa amsterdamske olimpiade na ladji. Italijani pravijo, da se bodo zelo ekonomično pripravljali, da bodo število trenerjev omejili na kar najmanjšo izmero ter da bodo poslali v Amsterdam samo 200 olimpijčnikov; mislijo sveda na 200 atletov. — Za leto 1936, je poleg Nemčije že sedaj priglasi Italija svojo kandidacuro kot prireditelja olimpiade. — Francoska vlada je podelila predsedniku olimpijskega odbora Belgije grofu Baillet-Latour in še trem drugim Belgiem red viteza častne legije, za zaluge na sportnem polju.

Dalje je prosila Italija, da bi smela l. 1927. prirediti mednarodne smučke tekme, in so ji to dovolili. Tekme se bodo vršile 3. do 6. februarja v idealno lepi kotlini Cortina d'Ampezzo, 1200 m nad morjem. — Angleška zveza za zimski sport je soglasno sklenila, da se udeležijo olimpijskih iger v St. Moritzu. Nasprotno so pa Amerikanci rekli, da se teh iger ne bodo udeležili; prvič, da so se pripetili pri olimpiadi v Chamonix 1924 neljubi dozidki, drugi pa, da Amerikanci niso navajeni metod svojih tekmecev. Ameriški sportni krogi to utemeljujevanje svoje zveze bolj čudno presojajo; dogodki so bili malenkostni, in če bi vsakdo sprito svoje inferiornosti doma ostal, potem vrzimo igre raši kar v koš.

Rezultate važnejših tekem je priobčil »Slovenec« 3. t. m. V tekmah za angleško prvenstvo koraka Sunderland še zmeraj na čelu. Avstralija se bo borila prihodnje leto proti Franciji, in pravijo, da bodo ostali Avstranci do olimpiade kar v Evropi! Kaj! — 50.000 dolarjev odkupnine je plačala ameriška zveza baseball klubov v Kansas City za igravca Dudleya Brannona.

Maori so v zadnji igri na Angleškem premagali moštvo Lancastera 11:6.

Izborni avstralski prvak tenisa Anderson je postal profesional. Zadnjo svojo amatersko igro, proti Patersonu, je pa proti pričakovanju zgubil, 4:6 in 2:6. — Danci so premagali Švede 4:1. — Tilden prihaja v Evropo, z njim 15 letni ameriški prvak juniorjev Cohen; igrala bosta na Rivier.

Ameriška atletska zveza je predlagala, naj se maratonska proga skrajša od 26 milj 885 yardov ali 42.194 km na 22½ milje — 36.6 km, češ, da odgovarja ta proga pravi razdalji med Maratonom in Atenami; tam je namreč tekel Fejdipos po bitki pri Maratonu. Beremo, da Mednarodna lahko-atletična zveza Amerikancem ne bo ugodila. — Francoski metavec Pauli gre v Los Angeles, da igra film; zraven bo pa natiho ameriške metode metanja študiral. — Baratonu so Amerikanci le dovolili, da sme priiti v Ameriko tekat; dovoljenje mu je izposloval Sparrow Robertson, sportni urednik New York Herald. — Italijan Valente je prehodil 14 km v 1:07, 9 milj v 1:12.04, 15 km v 1:13.16, 16 km v 1:18.00.4, 10 milj (16.0933 km) v 1:19.28, 20 km v 1:39:21.1; zadnji uspeh bi bil svetovni rekord, pa mu ga menda ne bodo priznali. — Igravki tenisa Ryanova in Searsova sta prehodili 44 milj = 70.8 km dolgo razdaljo med Bostonom in Providence v 9 urah in 53 minutah; 5 tekačev ju je spremljalo, pa so vsi pred ciljem odnehali. Zadnja 50 m sta pretekli v hitrem spurtu, hoteč pokazati svojo popolno čilost. — 64 milj ali 103 km je od Atlantic City v Filadelfijo; 11 članov broječe moštvo flinkskoameriškega kluba jih je v štafeti preteklo v 5 urah 39 minutah in 35 sekundah. — Widoju je dal njegov klub zlato klubovo kolajno in lepo častno darilo. — Letos je 30 let, ko so priredili na Dunaju prvo lahkoatletično tekmo. — Na podlagi rezultatov, ki so jih dosegli v Mehiki atleti Mehike, Guatemale in Kubé, se bodo udeležile te države tekem v Zedinjenih državah.

Atlet Reinfrank se bo kosal 18. t. m. na Dunaju s Haasom Oba sta prav prvovrstna. — Francoski lbert, polteža teža, je z levico potegnil 78 kg, francoski rekord. — Nemec Wölpert, lahka srednja teža, je težno dvignil 100 kg, svetovni rekord. — O Straßbergerju in Schelbergu smo pisali 3. t. m. — Tam smo pisali tudi o 33 letnem Nemcu Gärnerju, ki ga smatrajo za reznega tekmeča

Rigoulotu; z eno roko je dal na ramo 120 kg in jih je sunil kvišku, obojernočno je potegnil 135 kg, sunil 176 kg, od tal dvignil ter se z njimi zravnal 397 kg!

Finski rokoborci so premagali švedske 14:10. — V Münchenu so rokoborbo tekme, ki se jih z velikim uspehom udeležuje tudi naš zagrebški rojak Peter Kopp.

Ameriška lahkoatletična zveza bo priredila prvenstvene tekme v zaprtem prostoru v Detroitu, ker gradijo veliko sportno palačo, splošne tekme pa v Novem Orleansu 1. 2. in 4. julija.

V boju Maloney-Diener je bil favorit Maloney v razmerju 8:5. — Jack Delaney in Berlenbach se bosta še enkrat udarila. — Tiger Flowers, lahka teža, je v 10 rundah po točkah premagal Eddila Hussmana, ki je bil svoj čas potolkel Carpentiera. — Porath je v svojem drugem nastopu v 10 rundah po točkah premagal Jimmyja Delaneyja, ki je kmalu za Jackom; torej prav velik uspeh. — Angleška amaterska bokerska zveza je izjavila, da je udarec v tilnik dovoljen.

Nemški plavač Heinrich je zboljšal svoj nemški rekord 300 m od 3:53.2 na 3:33.4. — Rade-macherjeve rekorde v Ameriki so priznali sedaj kot ameriške rekorde; v basenu 20 y: 220 y 2:46, 400 y 5:36.8, 500 y 6:50.6; v basenu 25 y: 300 y 4:00.6, 400 y 5:22.4, 400 m 5:50.2, 440 y 5:53.2.

Kolesar W. Arend je še zmeraj v dobri formi. — Cestno dirko pri Parizu 100 km je dobil zmagovalni klub v 2:51:04. — Cestno dirko 234 km s startom in ciljem Rim, »Corso di XX. Settembre« imenovano, so odlašali, zato da bi dirkal tudi Girardengo, »il campionissimo«. Ker pa še ni bil zdrav, so jo 30. novembra vseeno priredili; zmagal je Binda v 8:08. — V Breslau sta prevozila Rieger in Tholmebeck v 1 uri 43.92 km, v dveh urah 84.24 km.

Italijan de Pinedo bo odletel na nov polet po svetu okoli 85.000 km, več kot dvakratni obseg zemlje.

TUNNEYA NE MARAJO.

Z odra dol ga je stražnik vzel in ga je odpeljal na policijo. To pa zato, ker je v Newyorku boksanje v variétéskih prepovedano. Tunney je pa vendarle nastopil. Veliko vsoto je založil kot varščino, in so ga nato izpustili. Diener piše o Tunneju: »Zelo je nepriključen. Previsok je in ga zato Amerikanci ne marajo. To izkorišča Dempsey in si dobiva nazaj naklonjenost občinstva. Vsi pravijo, da bo Dempsey Tunneya premagal, ko se bosta spet udarila. Moje mnenje je, da bi bil že v Filadelfiji lahko to naredil.« Tako govorijo tudi drugi, Sabri Mahur, Sperber itd. Morda je le res, da je Dempsey savid visoke vsote na Tunneya in da je zato moral borbo zgubiti.

ANGLEŽI IN OLIMPIJSKI NOGOMET.

Londonške »Athletic Newse« pišejo, da se bodo Angleži le tedaj udeležili olimpijskega nogometnega turnirja, če bo olimpijski odbor glede amaterskega mnenja, ki se Angleži. Anglija in komur nitičar ne predpisuje in nikomur svojega mnenja ne vsiljuje; smara pa za prav, da ne pošlje svojih amaterov tja, kjer po angleškem mišljenju tekmujejo samo profesionali. Hkrati pa časopis tudi ugotavlja, da bi Angleži zares radi šli v Amsterdam.

NASTANITVENO VPRAŠANJE V AMSTERDAMU.

Holandski olimpijski odbor objavlja: »Velikansko je zanimanje za amsterdamsko olimpiado 1928 in pričakovati je izrednega dočka tujih obiskovalcev. Zato je smatral organizacijski odbor olimpijskih iger za potrebno, da ustanovi centralni nastanitveni urad. Tam se bo vse potrebno nabiralo in od tam bodo šli odgovori na vsa vprašanja. Gre nam tudi za to, da cene ne bodo pretirane. Vsa vprašanja je nasloviti na »Generalno tajništvo olimpijskih iger, Amsterdam Weesperzijde 32c. — Kaj pa Jugoslavija? »Slovenec« je prvi graljal tozadevno nedelavnost našega olimpijskega odbora, za njim je prišel zagrebški »Morgenblatt«.

IZ FRANCIE NA MADAGASKAR.

21. novembra je dovršil francoski aviatik Bernard svoj veliki polet iz Pariza na Madagaskar. Potovanje je bilo tem zanimivjše, ker je preprekal Afriko. 12. oktobra sta odšla on in Gariband iz Berre na južni francoski obali in sta napravila prvi dan 1400 km dolga pot ob španski obali do



Idealno pralno sredstvo za vse bele in barvaste stvari iz svile, volne in platna, je

ENA

Tangera. Glavne točke nadaljnjega poleta so bile: Casablanca (Maroko), Las Palmas (kanarski otoki), St. Louis (Senegambija), Timbuktu (med Sudanom in Saharo). Kmalu nato se je Gariband aeroplan pokvaril in je letel Bernard sam naprej proti afriki m jezerom. Letel je v smeri proti Kongu in ga je dosegel v Stanley Ville. Nato je pristal v Albertville in slednjič v Mozambique. Preletel je še čisto istega imena in je bil 21. novembra na Madagaskarju. Na vsej poti se ni Bernardu prav nič pripetilo. Z Madagaskarja bo letel nazaj proti jezerom, da dobi Garibanda. Le čia bosta nato v Nilovo dolino in se bosta srečala tam morda z Mittelholzerjem, ki se je tudi podal v Afriko. Iz E. pta bo letel Bernard čez Sredozemsko morje nazaj na Francosko. Ves polet bo meril ca. 26 tisoč kilometrov.

RAJŠI GRE PEŠ.

Pisali smo, da je prehodil 48 letni Švica Linde, pot med Strassbourgom in Parizom v novem rekordnem času. Neka avtomobilna tvrdka mu je v znak priznanja podarila avtomobil. Vzel ga je, pa ga že prodaja in naznanja v avtomobilnem listu: »Za kaj naj mi bo avto? Rojen sem kot pešec in ne gojim spora samo zato, ker za avtomobilno vožnjo nimam denarja, temveč tudi zato, ker se vsa moja narava protivi uporabi stroja.« To je menda zadnji Mohikaneec! In škoda, da je zadnji.

SK Jadran. Opozarjamo celokupno članstvo in ostalo sportno občinstvo na Miklavžev večer, ki

se vrši danes ob 19.30 v restavraciji pri Mraku Vstopnice ni. — Odbor.

Naznanila

Šiška. Kat. prosvetno društvo priredi danes točno ob pol osmih zvečer v samostanski dvorani Miklavžev večer. Na sporedu je tudi deklamacija, solospjev in godba. — Jutri, v ponedeljek, ob pol osmih zvečer se vrši v isti dvorani skioptično predavanje o Londonu. Razlaga gospod Zor. — Odbor. Angleštine ta teden v ljubljanskem semenišču ne bo v torek kot navadno, ampak v ponedeljek dne 6. decembra ob 5. uri.

Zadruga krojačev, krojačie in sorodnih obrtov v Ljubljani poziva vse zadržnike in zadržnice, da se polnoštevilno udeležijo protestnega shoda proti šušmarstvu, ki se vrši dne 8. t. m. ob 9. uri dopoldne v Mestnem domu. Krojaška stroka največ trpi vsled šušmarstva, zato je naša dolžnost, da s častno udeležbo zahtevamo zaščito naših obrtnih pravice.

Polzvedovanja

Izgubila se je v četrtek dopoldne od Dunajske ces'e do Šiške listnica z večjo vsoto denarja in važnimi dokumenti. Pošten najditelj se prosi, da jo odda proti visoki nagradi na policijsko ravateljstvo.

Pogreša se že mesec dni pes »Doberman« po imenu »Lukša«. Kdor kaj ve o njem, naj javi proti nagradi: Fran Markič, trgovec, lg pri Ljubljani.

Radio

Zarilna nitka v elektroni le tedaj emitira negativne elektrone proti mrežici, kadar žari. Do žarenja jo pa pripravi električen tok, ki je speljan na obe strani katode. In kakor je sicer šibek ta tok, v največ slučajih znaša njegova napetost pod 4 volte in kakor ga porabi ena elektronka malo, navadno pod 0.1 ampera, vendar mora imeti amater razmeroma precej jake vire električne energije, ki morejo dalje časa oskrbovati več žarnic s predpisano električno množino oziroma napetostjo. Marsikoga odvrnejo od radiošporta ravno precej visoki stroški, ki so neizogibni in stalni in ki nastanejo pri nabavi električnih virov, ki naj oskrbujejo žarenje v elektronkah. Koliko je radio-trpinova, ki pošiljajo ali nosijo težke svinčene akumulatore v ure in ure oddaljene kraje, kjer se jim na lepo prošnjo milestno napolni prazen akumulator. In pa, kako napolni! Tako, da mora amater še pred enim letom kupiti nov akumulator in izdati zanj težke stotake. Te kalamite'e in bridke skušnje marsikoga pripravijo, da prične uporabljati druge vire električne energije, ki mu jih ta ali oni neizkušeni, poudarjam, neizkušeni soamater nasvetuje. Tudi jaz spadam k onim amaterjem, ki nimajo postaje blizu in preizkusil sem menda že vse vire, ki so mi dobavljali tok za žarenje. Upo-

rabiljal sem že suhe elemente, razne galvanske baterije, toliko opevane bakreno-oksidge elemente in razne akumulatore. Zato naslednji nasveti, ki jih podam amaterjem, prihajajo iz lastnih skušenj, ki so me več ali manj drago stala.

Najbolji razširjen, pa tudi najboljši električen vir za žarenje je in ostane akumulator. To je največkrat steklena posoda, v kateri se nahajajo pozitivne in negativne plošče, ki so obdane od razredčene žveplene pislina. Vrh akumulatorja, ali pa tudi na strani sta dva vijaka, včasih dve vtikali, ki predstavljata pozitivni in negativen pol. Pozitivne plošče akumulatorja so iz svinčene superokside, negativne pa iz čistega svinca. Električen tok nastane v akumulatorju, ko se svinčeni superoksid na pozitivnih ploščah in svince negativnih plošč spreminjata v svinčene sulfate. Tem akumulatorjem pravimo svinčeni, da jih ločimo od druge vrste, o kateri govorimo pozneje. Ko je nastal po površju plošč sulfat, tedaj je akumulator izžrpan in ne proizvaja več električnega toka. More pa se tak izžrpan akumulator regenerirati ali spraviti zopet v njegovo prvotno stanje tako, da sprememimo svinčni sulfat na negativnih ploščah v čist svinec, onega na pozitivnih pa v svinčni superoksid. Tako prenovljen ali regeneriran akumulator

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani dne 4. decembra 1926.

Višina barometra 508.8 m

Opazovanja	čas	Baro- meter	Temper- tura v C	Rel. vlažn. v %	Vetar in brzina v m	Oblač- nost 0-10	Vrsta padavin		Krajina temp.	Krajina temp.
							ob opazovanju	v mm 24		
Ljubljana (dvorec)	7	732.9	2.8	90	NE 0.5	10	megleno	10.1	4.2	1.4
	8	752.6	2.1	90	ENE 0.5	10				
	14	751.5	3.8	85	E 2	10				
	21	750.8	2.8	82	E 2	10				
Maribor		753.0	1.0	100	NW 2	10	dež	2.2	4	1
Zagreb		753.0	2.0	99	WNW 3	10				
Belgrad		751.3	2.0	97	NW 1	10				
Sarajevo		752.1	2.0	81	mirno	10				
Skopje		750.8	6.0	100	mirno	10	5.0	3.0	5	1
Dubrovnik		748.5	10.0	75	E 1	7				
Split		749.1	9.0	88	NE 2	10				
Praga	7	752.2	2.0	—	SE 1	10				

Najvišje temperature veljajo za prejšnji dan, razven ljubljanske.

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

RADIO potrebnščine

FRANC BAR, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5 Telef. 407

zopet proizvaja tok, kot da bi bil nov. To regeneracijo izvršimo na ta način, da napelujemo v pozitivne plošče akumulatorja pozitiven električen tok, v negativne pa negativen tok. Na vsakem akumulatorju je nalepljeno navodilo, kjer je navedeno koliko električnega toka je treba poslati v akumulator v svrhu regeneracije; navedena je napetost v voltih in množina v amperjih, ki je ne smemo nikakor prekorati. Za primere navedem, da se sme polniti akumulator, ki ima kapaciteto 24 amperne ure z 2 amperi in 5.2 volta. Manjšega, s 7 amperskimi urami kapacitete pa polnimo le z 0.7 ampera in z 5.2 volta. Splošno, čeprav napačno rabimo izraz polniti, mesto regenerirati. Regeneriranje, ali napeljevanje je akumulator tedaj, ko vidimo, da se razvijajo gosti mehurčki enakomerno na pozitivnih in na negativnih ploščah. Vsaka polnitev z večjo množino in napetostjo elektrike, kot je predpisana, občutno skrajša akumulatorjevo življenje, oziroma sposobnost ponovne regeneracije. Ako navedemo akumulatorjevo kapaciteto s tem, koliko ur bi dajal potreben tok žarnici, ki potrebuje 1 amper toka. Ako ima 24 amper. ur in ž njim žremo 2 žarnici, ki rabita po 0.5 ampera, tedaj ju bo oskrboval s tokom 240 ur. Če poslušamo dnevno po 2 uri, bi vam moral zadostovati od enega polnjenja do drugega polne 3 mesece. Žal, da ni tako, in da ta račun hudo vneso. Akumulator je namreč treba regenerirati vsaki mesec, ali vsaj vsakih 6 tednov. Vselej pa takoj in brez odlašanja, ko je njegova napetost padla od 4 voltov na 3.6 volta. Ako ga izrabljamo še nadalje, pa tudi, če ga pustimo stati nerabljenega, se vedno bolj kvari. Svinčni sulfat, ki je nastal na obeh ploščah, se namreč strjuje in prodira vedno globlje v plošče. Končno so te tako sulfatizirane, da jih ni mogoče več na noben način regenerirati, to je, sulfat se ne da več presnovati v svinec in ne v svinčni superoksid. Tak akumulator ni več zanič. Preveč sulfatizirane plošče se lahko spozna po belih lisah, ki so goste po ploščah, dočim so normalne pozitivne plošče rjave barve, negativne pa sive. Bele lise sploh nastanejo na ploščah starih akumulatorjev, posebno proti vrhu. Tudi razpokajo plošče vsled prekomerne izpraznitve in iz njih pada masa na dno posode. Kakor ne smemo akumulatorja polniti z večjo energijo kot je predpisana, tako ga tudi ne smemo prazniti z večjo energijo, kar se pri današnjih elektronkah pač težko pripeti. Po vsakem polnjenju nam je tudi paziti na kislino, ki obdaja plošče in ki mora biti vsaj kak centimeter nad njimi. S posebno pripravo moramo zmeriti gostoto kisline, ki mora znašati po polnjenju 1.280 Bé. Ako je kislina gostejša, ali močnejša, pri priložnosti vode, če pa je prešibka, ali preveč razredčena, ji prilijemo čiste žveplene kisline.

Kako pa polnimo ali regeneriramo akumulator? Najlažje pač gre, če imamo elektriko doma in sicer istomerni tok (Gleichstrom). Tu nam ni treba drugega, kot da negativni pol električnega voda vključimo v negativni pol akumulatorja, med pozitivni pol voda in pa med pozitivni pol akumulatorja pa vključimo primeren upor in sicer ca. 120 ohmov, to je navadno 50 svečno žarnico, ki mora imeti ogeljeno žarilno nitko. Kateri pol pa je pri vodu negativen? Najlažje to določimo z reagenčnim papirjem za določitev polov. Na zmočen tak papir pritismo konca obeh vodov v razdalji nekaj cm. Kmalu postane papir na enem koncu rdeč in sicer na onem, kjer se nahaja negativni vod. Toda le malokje imajo istomerni tok in večinoma povsod izmeničnega (Wechselstrom). Tu pa je stvar s polnjenjem precej težja in bolj komplicirana. Treba je predvsem visoko napetost 120 ali 240 voltov transformirati na nižjo, to je kakih 120 voltov. Potem pa je treba izmenični tok vravnati v istomernega, da prihaja v pulzih v akumulator. Zato se dobe posebne priprave in sicer več vrst, ki so si celo principijelno povsem različne. Najnavadnejši so vravnalci (Gleichrichter) z nihalom, ki pa le redkokdaj delujejo dalje časa brezhibno in so torej nezanesljivi. Tudi kemičnim potom se more vravnati izmenični tok. Pa tudi ta priprava ni praktična, ker potrebuje čakanja in večše stroške. Najboljši bodo pač vravnalci s posebno žarnico (Glimmlichtgleichrichter). Ti delajo povsem zanesljivo, le njihova cena je malo previsoka, znaša namreč čez 1000 Din. Najpripravnejše bo pač, da si več amaterev iz okolice ustanovi svojo polnilno postajo, kjer se jim gotov dan v mesecu napolnijo njihovi akumulatorji, točno po vseh predpisih. Ako je ta postaja v večjih rokah, potem se ni bati, da bi morali ob letu kupiti nov akumulator, ker se mu z natančnim in pravilnim ravnanjem podaljša življenje vsaj od 4 do 6 let. Dobi se pa tudi akumulatorje, ki oddaleč ne potrebujejo tako skrbne in natančne nege, kot svinčeni, ki smo jih zgoraj opisali. To so takozvani jekleni akumulatorji, ki imajo mesto steklenice oklep iz jeklene pločevine, mesto žveplene kisline imajo rastopino kalija. V pozitivnih ploščah je niklov hidrat, v negativnih železni kadmium. Prednosti teh akumulatorjev so: Nevarnosti, da bi se razbili ni, ker nimajo stekla. Pri isti kapaciteti so neprimerno lažji od svinčnih; dočim tehtla svinčeni s 24 amp urami čez 6 kg, tehtla jekleni le 1.5 kg. Tudi glede obseznosti so mnogo manjši. Potrebujejo silno malo elektriciteto, to je 21 odst. rastopine kalija. Gostota rastopine se nič ne menja pri praznem ali polnem akumulatorju. Pri polnjenju se ne razvijajo nikaki škodljivi plini. Elektrolit se ne lomi plošč in ostanjejo te vedno nespremenjene, zato je te vrste akumulator večer. Tudi lahko stoji cela leta prazen ali napolnjen, ne da bi pri tem kaj zgubil na kapaciteti, dočim moramo svinčenega polniti vsaj vsakih 6 tednov, čeprav ga nič ne rabimo. Vsekakor so to velike prednosti, in vendar se ta akumulator ne more razširiti, menda se ga v Jugoslaviji niti ne dobi. Ima namreč eno samo grozoznansko napako, — da je predrag. Stane namreč na Dunaju s poštnino in zavojnino 3.6 voltov z 22 amp urami 102 šilinga, torej čez 800 Din. 4.8 voltov tudi 22 amp. uri stane 134 šilingov, tak s 34 amp. urami 178 šilingov, torej čez 1400 Din. In vendar se bolj izplača izdati skoro trikratno vsoto za jeklenega, če primerjamo vse prednosti tega z vsemi pomanjkljivostmi svinčenega. — Prihodnjic pa nekaj o domačih akumulatorjev.

Programi:

Dunaj 7 Kw — 517.2, Praga 5 Kw — 348.9, Brno 3 Kw — 441.2, Berlin 10 Kw — 483.9, Breslau 10 Kw — 822.6, Leipzig 9 Kw — 357.1, Frankfurt a. M. 9 Kw — 428.6, München 5 Kw — 535.7, Königswusterhausen 18 Kw — 1300, Hamburg 10 Kw — 394.7, Bern 6 Kw — 411, Rim 8 Kw — 422.6, Dventry 25 Kw — 1600.

Nedelja 5. decembra:

Dunaj. 11 in 16 koncert. 18.10 komorna glasba. 19.30 Wagnerjeva opera »Das Rheingolde«. — Praga. 11 matineja (orkestr. koncert). 17 koncert. 19 Aubertov »Fra Diavolo« (prenos iz nar. gledališča). — Brno. 19 in 21 koncert. 20 Vermontova komedija

»Razbita čašica«. — Berlin. 20.30 dunajski večer (koncert). — Breslau. 20.30 ogrska glasba. — Leipzig »Star Dunaj« (koncert). — Davenport. 18.15 koncert. — München. 20 koncert. — Hamburg. 20.10 »Stari Dunaj« (koncert). — Davenport. 18.10 koncert. 21 cerkveni koncert. — Bern. 20, 20.30, 22.05 koncert. — Rim. 21 prenos iz gledališča.

Ponedeljek 6. decembra:

Dunaj. 11 in 16.15 koncert. 20.15 koncertna akademija (dela Maksa Regera). — Praga. 12.10, 16.30, 20.02 koncert. — Brno. 19 koncert. — Berlin. 20.15 (20.30) koncert (Schubert-Spohr). — Breslau. 21 koncert (Schubert, Schumann). — Leipzig. 20.30 dramatična simfonija »Romeo in Julija« (H. Berlioz). — Frankfurt. 20.15 opereta »Der Vetter aus Dingsda« (E. Künneke). — München. 19.30 simfonični koncert. — Königswusterhausen. 19.30 predavanje leg. sv. dr. Soehringa: »Društvo narodov in mednarodni znanstveni stiki.« 20.30 Rossinijev »Sevski brivci« (prenos iz Hamburga). — Bern. 20 simfonični koncert. — Rim. 21 Beethovnov večer.

Torek 7. decembra:

Dunaj. 11 in 16.15 koncert. 19.10 esperanto. 19.30 angleščina. 21.10 koncert (»nova glasba«). — Praga. 12.10, 16.30 in 20.02 koncert. 21 recitacija. — Brno. 19 komorna glasba. 20 koncert. — Berlin. 19.30 predavanje o modernih literarnih smereh. 19.55 predavanje o nemški kulturni zgodovini. 20.30 Will Wespere bere svoje pesmi. 21 lahka glasba. — Leipzig. 20.30 Reinhard Sorge: »Der Bettler«. — Frankfurt. 20.15 koncert. 21.15 Kurt Heynicke: »Das Meer« (glasba E. Bodarta). — München. 19 H. A. Marschner: »Hans Heiling« (romantična opera). — Königswusterhausen. 19.30 predavanje o razvojnih smereh današnje opere. — Hamburg. 19.55 orkestrski koncert. — Davenport. 21 koncert. — Bern. 20.30 in 22.05 koncert. — Rim. 21 koncert.

Sreda 8. decembra:

Dunaj. 11 in 16 koncert. 19 prenos iz drž. opere. — Praga. 12.10, 16.30, 20.02 in 21 koncert.

— Brno. 19 in 20.30 koncert. 20 bere K. Elgart-Sokol svoja dela. — Leipzig. 22.15 komorna glasba. — Frankfurt. 20.15 operne arije (tenor). — München. 20.30 orkestr. koncert: »Das letzte Märchen« (Hans Grimm); »Der Zauberezer«, opera po Cervantesovi »Jami pri Salamanki« (R. v. Mojsisovics). — Davenport. 21 komorna glasba. 21.15 koncert. — Bern. 16 in 20 koncert. — Rim. 21 koncert.

Četrtek 9. decembra:

Dunaj. 11 in 16.15 koncert. 19.30 angleščina. 20.05 koncert. — Praga. 16.30 in 20.02 koncert. — Brno. 19 koncert. 20 recitacije (Fr. Šramek). — Berlin. 19.05 recitacija. 19.55 predava min. n. r. dr. Scholz o uradništvu in demokratični državi. 21.15 »Das Apostelspiel« (Max Mell). — Breslau. 20 predavanje o Steph. Zweigu. — Leipzig. 20 opereta »Der liebe Augustin« (Leo Fall). — München. 19.50 (20) filharmonični koncert (Mozart, Beethoven). — Hamburg. 20 koncert. — Davenport. 19, 21, 22.30 koncert. — Bern. 20 koncert. — Rim. 21 prenos iz gledališča.

Petek 10. decembra:

Dunaj. 16.15 koncert (moštri francoske opere). 19 francosčina. 19.30 angleščina. 20.05 koncert. — Praga. 12.05 koncert. 16.30 komorna glasba. 20.02 simfonični koncert. — Brno. 19 orkestralni, 20 vokalni koncert. — Berlin. 19.30 predavanje o angleški gospodarski krizi (dr. Ad. Grabowsky). 20 predavanje: »Banka, borza in delojemalci« (Karl Emons). — Breslau. 20.15 orkestr. koncert. R. Strauss: »Smrt in poveljanje«. »Junakovo življenje«. — Leipzig. 20.30 operne arije. 22 koncert. — Frankfurt. 20.15 in 21.15 koncert. — München. 19.40 tamburaški koncert »Kroacije«. 20.45 T. Thoma, dve šaljivi enodeljanki. — Bern. 21.20 cerkveni koncert (P. Fr. Huber, Misa festiva). — Rim. 21 arije.

Sobota 11. decembra:

Dunaj. 16.15 koncert. — Praga. 12.10, 16.30, 20.02 koncert. — Brno. 19 koncert. 20 K. Simunek: »V Krivoklatkem zatišju« (komedija). — Berlin. 19 (19.30) Bizetova opera »Carmen«. — Breslau. 19 isto (prenos). — Frankfurt. 20.15 Schillerjev »Don Carlos«. — Hamburg. 19.25 Mascagni: »Cavalleria rusticana«. »Leonevallo«. »Baizez«. — Davenport. 19, 19.30, 22.45 koncert. — Bern. 20 koncert. — Rim. 21 orkestr. koncert (večer italijanske glasbe).

Moda



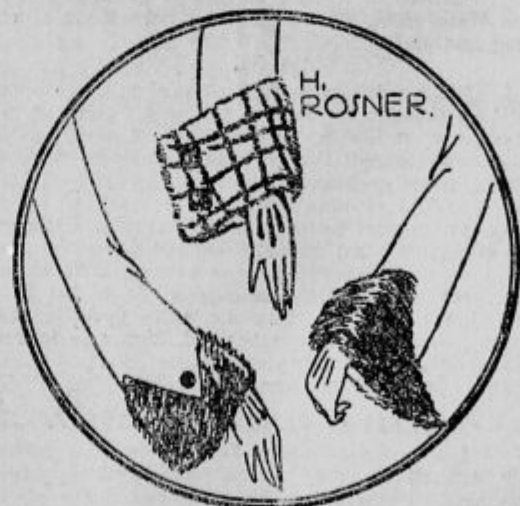
Zimski plašč.

Spet in spet poskušamo, da bi prebili brez novega zimskega plašča, a ko ogledujemo starega in ga hočemo prenoviti, zavržemo to misel in si moramo nabaviti vendarle novega. Saj ima oblika modernega plašča to dobro lastnost, da je treba razmeroma malo blaga zanj. Seveda so plašči ravne oblike bolj za sport in vožnjo in si moramo izbrati za vsakdanjo nošnjo tak plašč, ki mu je zgornji del blizu podoben. Ker mora biti pa tak plašč v sredji prerezan, zato moremo prenoviti stari plašč in uporabiti za spodnji del tudi staro blago. — Glede blagov ni dosti novosti. Tudi lani so bili isti blagovi v modi. Zelo moderen je žamet in druge mehke in goste vrste blaga. Pri zimskih plaščih je važno seveda tudi krzno, najlepše temnomodre ali črne barve. Na sliki vidiš petero plaščev. Prvi je iz angleškega sukna, je podoben suknjam za moške in obliči s krznom. Drugi je najmodernejše oblike in mora biti tudi blago zanj prvovrstno in rdečkaste, zelenkaste ali svetlorjave barve. Tudi tretji in četrti plašč sta narejena po modernem, »bluzastem«, kroju in imata krog vratu in na rokavih krzno. Peti je za deževne dni in sportne namene in je najlepši, če je narejen iz križastega blaga. — Klobuki so visoki in brez okrasov.



Zimska jopa s tigrovo kožo je najnovejša iznajdba za sportne namene. Ker je narejena ohlapno in je kratka, je zares pripravna za sport. Narediš jo iz predelane moškega sukna ali iz platna in jo okrašaš krog vratu in rokavov z raznimi deli krzna, da je pisano in na videz kakor tigrova koža.

Jopica ima pas, ki je spleten iz konopcev, katerega moreš splesti tudi sama in se zapenja z zapponko.



Krzno v zapetju povzdigne vsako jopico kostima. Krzna ni treba dosti za to, ker utegneš rokav oblikovati prav poljubno, kakor vidiš na priloženi skici. Kakršne koščke krzna imaš doma, vse ti utegne priti prav za zapetje.

JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

Novosti:

Dörner K., Die Stunde des Kindes. Kinderpredigten. 284 str. Vež. 92 Din.
Gruber P. D., Krippe und Caritas. 6 Vorträge für die Advent und Weihnachtszeit. 49 str. Nevez. 14.50 Din.
Heiser H. A., Die Frühkommunion der Kinder. 183 str. Nevez. 42 Din.
Lippert P., Die Weltanschauung des Katholizismus. 113 str. Vež. 76 Din.
Maass E. S. J., Aloysius, ein moderner Jugendpatron. 32 str. Nevez. 10.50 Din.
Mayenberg A., Jesus der König und sein Königreich in der Hl. Schrift. 64 str. Nevez. 28 Din.
Kühnel J., Sowohl- als auch. Eine Auslese aus dem Sprechsaal des »Heliand«. 192 str. Vež. 66.50 Din.
Predigten und Zeremonien bei Glocken und Orgelweihen. 78 strani. Nevez. 45.50 Din.
Rothe K., Auf dem Heimwege. Beiträge zur Seelenkunde und Seelenpflege unserer suchenden Zeitgenossen. 204 str. Vež. 78 Din.
Schlund E. dr., Schmoll P. dr., Der moderne Mensch und seine religiösen Probleme. Fünf Vorträge. 77 str. Vež. 35.50 Din.
Schmidt G. P., Drittordensleitung. 192 str. — Vež. 41.50 Din.
Schropp B. P., Franziskus auf Christi Wegen. 110 str. Vež. 49 Din.
Stolz W. F., Und das Wort ist Fleisch geworden... Betrachtungen und Erwägungen für die hl. Weihnachtszeit. 107 str. Nevez. 35 Din.
Die heilige Theresia von Kinde Jesu. Geschichte einer Seele. Selbstbiographie. — 392 str. Vež. 83 Din.
Weiler H., Wegweiser zum christlichen Leben. Vorträge an die weibliche Jugend. 136 str. Vež. 55.50 Din.

Fran Himmelreich

krojaški mojster

LJUBLJANA — PRED SKOFIJO št. 9.

se priporoča p. n. občinstvu za vsa v njegovo stroko spadajoča nova dela in popravila, posebno pa prečisti duhov. oblek in talarjev. Postrežba strogo solidna! Nizke cene!

Posredovalnica za službe

J. OSENJAK, PTUJ

ima vedno dobre službe — pridno in zanesljivo osobje v evidenci. — Sprejemajo se tudi naročniki in oglasi za »Slovenca«.

Prostovoljna javna dražba

dveh kaset srebrnega jedilnega orodja po 12 oseb, in krasnega venecijanskega lestenca — se vrši v četrtek 9. decembra t. l. ob 4 popoldne na Valvazorjevem trgu štev. 7/II, levo, nasproti Križevniške cerkve. — Ogled od ponedeljka dne 6. t. m. naprej od 2. do 6. ure istotam.

Preminul je včeraj naš preljudi so-prog. oče, ded, brat, tast, svak in stric, gospod

Leopold Vidmar

stružarski mojster.

Pogreb nepozabnega bo v ponedeljek 7. t. m. ob 4. pop. iz hiše žalosti, Kladezna ulica 18, k Sv. Križu. Sv. maše zadušnice se bodo brale v župni cerkvi v Trnovem, Ljubljana, 5. decembra 1926.

Žalujoči ostali.

Na mrtvaški oder so položili danes našo dobro, skrbno soprogo, milo, zlato mamico, babico, prababico, taščo in teto, nepozabno

Uršulo Korče roj. Kopetzky

ki nas je utrjena po dolgi muki zapustila včeraj ob 11 dop. v starosti 74 let. Pogreb nepozabljene in nadvse ljubljene bo v ponedeljek 6. t. m. ob 10 popoldne na cerkniško pokopališče. Ohranite jo vsi, ki ste jo poznali, v trajnem spominu. Cerknica, Ljubljana, Innsbruck, dne 4. decembra 1926. Žalujoče rodbine: KORČE, BERGANT, MARKELJ, KOPETZKY — in ostali sorodniki.

Knjigovodja

s popolno trgovsko naobrazbo, absolvent kake trgovske šole, z daljšo prakso v industriji, podjetju, zanesljiv bilancist in dober korespondent v slovenščini, srbohrvaščini, nemščini in event. tudi v italijanščini,

se sprejme

s 1. januarjem 1927. Ponudbe je poslati na upravo »Slovenca« pod šifro: »Zanesljiv 1927«



Naznanjamo žalostno vest, da je umrla v soboto, 4. decembra 1926

Ivana Kobilca

slovenska umetnica in slikarica.

Svoji vseletni, verni odborci ohranimo večer spomin.

Narodna galerija.

VAJENCA

za elektrotehniko sprejme »Električna zadruga v Spod. Šiški«. Pojdi: nekaj razredov mešan. šole. Pism. ponudbe na označeni naslov do 15. decembra. — ELEKTR. ZADRUGA SP. ŠISKA, r. z. z. o. z. 8392

SPREJMEM DEKLE

15—17 let staro, močno zdravo in pošteno, v trgovino in gostilno na deželni kot učenko. Ponudbe na upravo lista pod šifro »Poštena učenka« 8362.

Iščem v svoji stroki dobro izvrženega svečar, sivega in medenarskega POMOČNIKA.

Prednost imajo le samostojni delovni pomočniki. — Oferte naj se pošljejo na upravo »Slovenca« pod šifro: »Samostojen 8235«.

Zastopnike

išče tovarna kisa. — Ponudbe upravi lista pod: »Produkte«. 8262

Kišnika (-co)

ali kogarkoli poštenega, oženjenega, brez otrok, kateri lahko zamenja svoje dosedanje stanovanje, sprejemem v hišo pod Rožnikom. Ima prosti stanovanje in vrt za zelenjavo. Prijetno ljubljane. — VERBIČ, Ljubljana, Stritarjeva ulica 1.

Vajenko

v trgovino s pohištvo sprejme IVAN ČERNE, Ljubljana, Dunajska c. 28.

Vajenec

za tapetniško obrt - se takoj sprejme pri RUDOLFU RADOVANU, Krekov trg 7, Ljubljana.

DRUŽABNIK

se išče za dobro vpeljano, novo parno pekarno s 65.000 Din. — Prednost strokovnjaki. V isti hiši se še vodijo druge obrti, pri katerih se lahko isti udeležijo. — Naslov pod: »Pekarna« na upravnistvo »Slovenca« v Mariboru.

Čevljar. Vajenec

se sprejme pri ZAKOTNIKU Ladislavu, Dunajska cesta 6 — dvorišče.

Učenec

se sprejme takoj v trgovino z meš. blagom. Stanovanje in hrana v hiši. RUDOLF BRUNDULA - Guštajn.

UČENKA ki je dovršila s prav dobr. uspehi 8 razr. šolo, bi rada vstopila v trgovino na deželo. Naslov v upravi lista pod številko 8302.

Boln. strežnica

izučena na Dunaju, z najboljšimi spricvali in z dolgoletno prakso, se priporoča za dom. Naslov v upravi lista pod št. 8303

UČENKA

sprejemem, pridnega in poštenega, za čevljarstvo izbrt. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8323.

RAGLAN-PLAŠČE

ter vsakovrstne moške in ženske obleke izdeluje po najnovejši krojki akademski krojaški mojster, Sv. Peter pod Sv. Goro. Na željo gre tudi na dom. Anton Gubina.

Peugeot avtomobili

Vsi različni najnovejši modeli 1927 despeti, med temi tudi potniški 5/12 HP opremljeni z vsem komfortom modernih avtomobilov. Nabavna cena enaka, stroški obratovanja manjši od močnejšega motocikla. Promptno dobavo od tujaknjega skladišča, glavnega zastopnika za SHS,

O. ŽUŽEK, Ljubljana, Tavčarjeva ul. 11.

gozdn. delavcev

ki so izurjeni v sekanju in risanju lesa v hribih, na akordno delo. Dober zaslužek, nič dopisovanja, dogovor na licu mesta po ogledu terena. — Prodaj benzin-MOTOR za 6 KS, malo rabljen. Jernej Pogorelec, žaga in mlin, Struge, postaja Dobropolje, 8388

ČevljarSKI STROJ

dobro ohranjen, prodam. Naslov v upravi: št. 8374

SOBA (velika), prazna, se odda, tudi za pisarno. Gospodarska c. 5, p. 1.

Preklic. Ivana Krmec preklicujem vse žaljive govornice, katere sem govorila o rajni Mariji Tomšič iz Sp. Kašlja, ker so se izkazale kot neosnovane, in se zahvaljujem starišem za odstop nadaljnjih stroškov.

POCENI PRODAJ novo moško obleko in suknjo. — Naslov se izve v upravi pod št. 8383.

POZORI Vsakovrstne VOZNIJE v Ljubljani in okolici po zelo nizkih cenah. Naslov se izve v upravi lista pod št. 8375.

NAPRODAJ nova enodružinska hiša slična vili, vrt, 3 sobe z vsemi pritlikalnimi — v Stožicah pri Ljubljani. Kupcu stanovanje takoj na razpolago. — Pojasnila daje F. JERKO, Črnuče, pošta Jezica. 8265

Radi opustitve ženitve poceni naprodam popoln. nova hrastova oprava s posteljino. Ogleda se lahko vsako soboto ali nedeljo na mestu, izven Ljubljane, ob kamniški progi. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8367.

TAMPURASKI INSTRUMENTI skoro novi, skupno ali posamezno — poceni naprodam. Vprašati v upravi pod: »Tamburaš« 8347.

JAKOB PERHAVEC

tovarna za izdelovanje likerjev, dezertnih vin in sirupov

Maribor, Meljska c. 3

izdeluje in žge vse vrste likerjev: Vermout-vino, Marsaleta, konjak, punč. Marsala, malinov sok, rum, žganje in druge. Izdelki so samo pristni, prvovrstni, iz najfinjših želišč izdelani in prekašajo vsako tu- in inozemsko konkurenco. — Zahtevajte cenik!

Učenca poštenih

staršev, ki ima veselje do čevljarstva, sprejme takoj Ivan KOČEVAR, čevljar, Šiške, Sv. Pavel pri Preboldu.

Štampilje

S. PETAN, Maribor. Nasproti glav kolodvora

Žimnice

modroce, posteljne mreže, želez postelje (izložljive), otomane, divane in druge tapetniške izdelke dobite najceneje pri RUDOLFU RADOVANU, tapetniku. Krekov trg št. 7 (poleg Mestnega doma).

LEP PES

volčje pasme, 10 mesecev star, izvrsten čuvaj, se prodaja. Franc Koman, škofja Loka št. 50.

UGODNE

stavnne pogoje

za zidanje ličnih družin. hiš, tudi preskrba primer. stavbišč. Ugodno obrestovanje varno nalož. vlog nudi kreditna in stavbna zadruga »Mojmir«, Maribor, Rotovski trg št. 4.

KOVASKI MEH

dvojni cilindri v dobrem stanju, ceno prodaja FR. VELKAVRH, Borovnica.

DOBRDELNO PODJETJE

išče posojila 40 do 50.000 Din proti vknjižbi na varno mesto in dogovorjenim obrestim. — Ponudbe z obrestnimi zahtevki upravi »Slovenca« pod: »Mir ljudem« št. 8380.

2letna volčja PSICA dobra čuvajka, ceno naprodam. — Glinice II—10.

Kanarčke prodam - rumene: 3 samce, 1 samico in 1 liška samca ter še 1 kletko. Vse za 500 Din. — Prečna ul. 6, podstrešje.

Lovci pozor!

1 dvoletni in 2 enoletna istrjanska BRAKA, čiste pasme, ceno naprodam. — Poizve se pri lovcu Ant. Grilu, Št. Vid n. Ljublj.

Božične prtičke

izvirna risba v narodnih motivih - je založila uprava deklisnega lista »VIGRED«, Ljubljana (Ljudski dom), ki sprejema naročila na drobno in na debelo.

Avtomobilisti, pozor!

Za slabe ceste so neobhodno potrebni amortizerji Hartfort - (Stossdämpfer) - dobavni po najnižji ceni pri tvrdki O. ŽUŽEK - Ljubljana, Tavčarjeva ulica št. 11.

Prosimo, prinesi mi Poljo hišico, ki je najlepša mladina, zbirka pesmic s slikami in ki stane le 12, vez. 14 Din. — Kupi in naroči se pri M. Modic, Kopitarjeva ulica št. 1.

KUPIM MLIN

na prometnem kraju in v žitni okolici. Ponudbe z najnižjo ceno in opisom mline je poslati upravi pod: »Kmečki mlin 8330«

Med pristni, namizni, za police, nudi po Din 2250 kg velečebelar A. Maček, Vrhnika.

Volno in bombaž

za strojno pletenje in vsakovrstna ročna dela dobite po najnižjih cenah v veliki izbiri pri Karlo PRELOGU - Ljubljana, Stari trg št. 12 - in Židovska ulica št. 4.

MEHANIKI, pozor!

Prodaj dobro ohranjen dvočilindrski avtomotor, ki se z malenkostno predelavo lahko uporabi za obratnega. Magnet izvrsten! Cena 1500.— Din. Naslov: Jožef Šibal, miz. mojster, Jesenice, Gor.

Kupujemo večje količine

kostanjevega taninskega lesa

za sedaj in pozneje, in smrekove hmelovke 6—9 m dolžine. HOJNIK — Levec pri Celju. 8376

POZOR! Vsa urarska

in zlatarska poravnala dobite točno in solidno in z jamstvom izvršena pri D. Marinko, urar, Florjanska ul. 31.

Kovaška in mizarSKA DELAVNICA

na prometnem mestu, 10 minut od Maribora, se ugodno prodaja. Informacije in ponudbe na naslov Pobrežje pri Mariboru — Cesta na Brezje 17.

Prostovoljna JAVNA DRAŽBA pohištva in različnih predmetov bo v ponedeljek 6. t. m. ob 9 dop. v Jenkovi ul. 12.

PEKARNA

na dobrem mestu v Mariboru, z lepim stanovanjem in lokalom, se od 1. januarja 1927 odda v najem, Kavcija 12.500.— Din, vse drugo po dogovoru. Maribor, Smetanova ulica 59. 8340

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru brez vsakega odbitka. — Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkevjo v lastni palači, zidani še pred vojsko, iz lastnih sredstev. — Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z neomejenim jamstvom za vloge vsi člani z vsem svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad 100 milijonov dinarjev

Velik popust

do 31. decembra t. l. na bicikle Peugeot (znamka lev s puščico) ter na motocikle Harley Davidson 3½, 7½, 10/12 HP brez in s priklopcem. O. ŽUŽEK, Ljubljana, Tavčarjeva 11.

Pisalni stroj

skoraj nov, se vsled opustitve pisarne ceno prodaja. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8329.

SPALNA OPRAVA

nova, iz trdega lesa, politirana, ugodno naprodam pri mizarju VELKAVRHU, Krakovska ul. 7. Naročila in popravila se sprejemajo. 8370

Ljubi sv. Miklavž!

Prosimo, prinesi mi Poljo hišico, ki je najlepša mladina, zbirka pesmic s slikami in ki stane le 12, vez. 14 Din. — Kupi in naroči se pri M. Modic, Kopitarjeva ulica št. 1.

KUPIM MLIN

na prometnem kraju in v žitni okolici. Ponudbe z najnižjo ceno in opisom mline je poslati upravi pod: »Kmečki mlin 8330«

Med pristni, namizni,

za police, nudi po Din 2250 kg velečebelar A. Maček, Vrhnika.

Volno in bombaž

za strojno pletenje in vsakovrstna ročna dela dobite po najnižjih cenah v veliki izbiri pri Karlo PRELOGU - Ljubljana, Stari trg št. 12 - in Židovska ulica št. 4.

MEHANIKI, pozor!

Prodaj dobro ohranjen dvočilindrski avtomotor, ki se z malenkostno predelavo lahko uporabi za obratnega. Magnet izvrsten! Cena 1500.— Din. Naslov: Jožef Šibal, miz. mojster, Jesenice, Gor.

Kupujemo večje količine

kostanjevega taninskega lesa

za sedaj in pozneje, in smrekove hmelovke 6—9 m dolžine. HOJNIK — Levec pri Celju. 8376

POZOR! Vsa urarska

in zlatarska poravnala dobite točno in solidno in z jamstvom izvršena pri D. Marinko, urar, Florjanska ul. 31.

Kovaška in mizarSKA DELAVNICA

na prometnem mestu, 10 minut od Maribora, se ugodno prodaja. Informacije in ponudbe na naslov Pobrežje pri Mariboru — Cesta na Brezje 17.

Prostovoljna JAVNA DRAŽBA pohištva in različnih predmetov bo v ponedeljek 6. t. m. ob 9 dop. v Jenkovi ul. 12.

PEKARNA

na dobrem mestu v Mariboru, z lepim stanovanjem in lokalom, se od 1. januarja 1927 odda v najem, Kavcija 12.500.— Din, vse drugo po dogovoru. Maribor, Smetanova ulica 59. 8340

Pozor

Žirovska in Polhovgrajska dolina, upokojenci ali pa obrtniki! Naprodam POSESTVO z novo zidano hišo z gospodarskim poslopjem, 18 mer. posevke, 3½ ora gozda, na jako lepem kraju, 20 minut od Kranja. Več se izve pri ADOLFU KERN, Kranj.

NAPRODAJ

še dobro ohranjena, dvo-vprezna kočija s štirimi sedeži po zelo ugodni ceni. — Vprašati je pri občini Trbovlje. 8364

Vi grešite



proti samemu sebi, če zanemarjate Vaše telo. Vaš obraz, Vaše roke, Vaše lasje, Prava sredstva za negovanje lepote za Vas in Vašo družino so:

Pelzerjeva prava karkaska pomada za obraz in za čisto kožo znamko »ELSA«. Ona Vam ohrani mladost in lepoto, vpije se v kožo in jo dela mehko in barvanasto. Strmelci boste, kako hitro Vam ginjo pege, mozolci, sojedci, in rdeča mesta in gube na koži.

Pelzerjeva močna »ELSA« pomada za rast las, za branje in izpadanje las, prerano osivekost, odstranjuje prhljaj, dela krljke lasne mečke, gube in pospešuje rast las. Za poizkus 2 lončka ene ali pa pol lonček od obeh pomad z avonino in postumno vred 3 Din. Pelzerjeva mila zdravila in le ote z marko »ELSA«, najplemenitejše kakovosti vsebujejo medicinsko prečiščeno dobro delujoče sestavine, ter niso tojele na vsa črna toaletna mila. — Pozkušajte enkrat!

ELSA-iližijino mlečno milo - ELSA-rumenjakovo milo - ELSA-glicerinsko milo - ELSA-boraksovo milo - ELSA-kalvansko milo - ELSA-milo za branje, in nikdar več ne boste h telu uporabljali drugega mila. Za poizkus 5 kosov ELSA-mila že z avonino in postumno vred 32— dinarjev.

Te cene se razumejo le, če se pošlje denar vnaprej, ker se proti povzetju zviša poštnina za 10— Din

Naročila naslovite na to takole: EUGEN V. FELLER, lekarnar Dolina Stubica, Elsatrg 16, Hrvatska

Ivana Kobilca

previdena s sv. zakramenti nenadoma umrla.

Pogreb bo v ponedeljek 6. decembra ob ¼4 pop. iz hiše Stara pot 2, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 4. decembra 1926.

Marija Pintar, sestra.

Dr. Ivan Pintar, nečak.

Mira Pintar, nečakinja.

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja povodom smrti naše ljube, nepozabne matere, gospe

Marije Lautner

in za mnogobrojno udeležbo na njeni zadnji poti izrekava tem potom najino najpristrčnejšo zahvalo.

Zalujoča sinova:

DR. MED. GUSTAV LAUTNER

DR. MED. PAVEL LAUTNER

in za mnogobrojno udeležbo na njeni zadnji poti izrekava tem potom najino najpristrčnejšo zahvalo.

Zalujoča sinova:

DR. MED. GUSTAV LAUTNER

DR. MED. PAVEL LAUTNER

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja povodom smrti naše ljube, nepozabne matere, gospe

Marije Lautner

in za mnogobrojno udeležbo na njeni zadnji poti izrekava tem potom najino najpristrčnejšo zahvalo.

Zalujoča sinova:

DR. MED. GUSTAV LAUTNER

DR. MED. PAVEL LAUTNER

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja povodom smrti naše ljube, nepozabne matere, gospe

Marije Lautner

in za mnogobrojno udeležbo na njeni zadnji poti izrekava tem potom najino najpristrčnejšo zahvalo.

Zalujoča sinova:

DR. MED. GUSTAV LAUTNER

DR. MED. PAVEL LAUTNER

Zahvala.

Za obile dokaze iskrenega sočutja povodom smrti naše ljube, nepozabne matere, gospe

Marije Lautner

in za mnogobrojno udeležbo na njeni zadnji poti izrekava tem potom najino najpristrčnejšo zahvalo.

Zalujoča sinova:

DR. MED. GUSTAV LAUTNER

DR. MED. PAVEL LAUTNER

TRGOVINA S PAPIRJEV

IVAN GAJŠEK NASL.

LJUBLJANA SV. PETRA CESTA 2

ima veliko zalogo in izbiro najnovejših božičnih in noveletnih razglednic. Cena 1 komad 1 Din, 25 komadov 18 Din. na debelo (100 in več komadov posebne cene. Trgovcem na deželi pošiljamo tudi s pravico vrnitve tekom 8 dni. — Velika zaloga božičnih okrasov in jasic na lepenki in iz mavca (cipsa) 8—25 cm. Velika zaloga tintnikov, slik itd.

Pozor!

Ni potrebno, da nosite obledelo obleko, plašče, kostume L. t. d., ker jih tovarna Jos. Reich, Ljubljana Poljanski nasip 4—6 pobarva najlepše v različnih barvah Sprejemališče: Šteuburgova ul. 3 Postrežba točna. Cene zmerne



Zoper prehlajenje in kašelj pri konjih

Pri vseh pojavih prehlajenja pri konjih, to je: mrzlici, izcedanju žlez in gnoja iz nosnic, oteženem dihanju, izgubi teka, prenapetosti v trebuhu in kašlju, učinkuje zanesljivo: Sadnikarjev protikataralni prašek za konje. Skatija z natančnim navodilom 20 Din. Izdeluje in razpošilja samo:

Lekarna Mr. Stanko Hočevar, Vrhnika 96 Dobi se tudi v lekarni pri Sv. Roku v Šiški

Lahko

hojo ima in polno torbo denarja si prihrani vsak, kdor gre kupiti čevlje v trgovino R. STERMECKI, CELJE št. 18. Domači izdelki in izdelki najslavnejših tu- in inozemskih tvornic po sledečih cenah: iz kravine Din 100.— gozerci 180.—, iz teletine 154.—, boksa 17.—



ELEKTROTEHNIČNO
PODJETJE

Karol Florjančič
V CELJU

Cankarjeva cesta 2
(poleg davčnega urada)

Instalacije električnih naprav za luč in pogon, telefonov, zvoncev, radioaparatorov. — Poprava električnih motorjev in vsakovrstnih električnih naprav. — V zalogi: lesteni, svetilke, likalniki, motorji, števil, karnice itd. In ves elektromaterial. Točna posrežba! Nizke cene! — Proračuni brezplačno!

Vsakovrstno
zlato kupuje

po najvišjih cenah
Černe, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Lepa hiša z vrtom,
vsemi pritlikinami, na
lepem mestu Zagorja nad
Savo, se ugodno proda.
KL. PITZMAUS — ZA-
GORJE št. 112. 7999

Priporoča se vsem mo-
dernu urejeno

KROJAŠTVO

tvrdke FRANC JERIHA
Šmartno pri Litiji št. 5.
Cene solidne, delo pri-
znanostno dobro. 8017

HLODE

HRASTOVE in BUKOVE,
kupi je parna žaga
V. SCAGNETTI, Ljubljana

Prodaj stojč

HRASTOV LES
okrog 100 m³, 1/2 ure od
žel. postaje na Gorenj. —
Ponudbe z navedbo cene
pod 885/8321 na upravo.

Dobro
bukovo oglje

celi vagoni, se kupijo. —
Naslov pod »Bukovo og-
lje« št. 8300 na upravo.

V BOJU ZA BOLJŠE ŽIVCE IN VEČJO DELOZMOŽNOST

Kako se iznebim svoje živčne bolezni?

To košljivo, kot globok vzdih zve-
neče vprašanje uhaja tisočim in tisočim
iz prsi. Živčna oslabelelost je namreč naj-
razširjenjša bolezen sodobnega omikanega
sveta, in nazvati bi jo celo mogli kulturno
bolezen. Razdražljiva oslabelelost živčnega
sistema je vedno pogostejša, težki boj za
obstane in posest je vedno strašnejši in
ostrejši. Kako različni so torej tudi pojavi
te bolezni! Od navadnega tiščenja do besnih
bolečin po eni ali po obeh straneh glave,
pešanje spomina, otežanje razmišljanja,
razdražljivost, oslabelelost volje, oslabiljenje
glasu, vsiljena raztresenost, omotičnost,
nezmožnost za duševno ali telesno delo,
muke v nespečnosti, odludnost, strah od
vsakega in od vsega, neodločnost v naj-
navadnejših vsakdanjih opravilih, nezmož-
nost za hojo in stoji itd. Občutki strahu
morejo postati še bolj strašni.

„Nobenega dušnega miru

ne najdem več in misli mi rojijo po glavi
kar brez vsakega reda,“ tako tožijo pre-
mnogi. Tuhtanje, površnost v službi, ne-

naravi, ki nam, četudi po ovinkih skozi znanstveno očistevalne roke kemika, nudi sredstva, ki so zares znamenita in koristna, ker krepijo in zdravijo. Tak dar milosti narave je

PRAVI KOLA-LECITHIN,

ki osvežuje, dviga delozmožnost in življensko moč, je najboljša hrana za živce in možgane, izboljšava kri, jo pomladuje, donša veselje do življenja, mladostni občutek kipečega zdravja in delovne moči, kar jamči za uspeh in srečo. Kola-Lecithin varuje živce od oslabiljenja in jih stori odporne proti vsem naporom. Kola-Lecithin dovaja telesu vse one snovi v najčistejši obliki, iz katerih se razvijajo in nadomestujejo telesne celice.

Mnogi zdravniki,

med njimi slavni raziskovalci in vseučilišni profesorji so Kola-Lecithin preizkusili in s svojim sijajnim priznanim mnenjem toplo pripo-
ročili. Zahtevajte

brezplačno poskušnjo

in zelo zanimljiv, poučen spis o živčnih boleznih. Poslal Vam jo bom takoj poštino in carine prosto ter

povsem zastonj.

Čitate ta spis, in uvideli bode, da izza vsake resnejše bolezni tiči kot predhodni vzrok slabljenje telesne moči. Kola-Lecithin dviga telesno moč. Pripravi se bode, da je mogoče resnično podaljšati življenje, odvrniti bolezen, ozdravljati bolne, krepiti slabotne, ustaljevati omahljive in osrečevati nesrečne.

Treba je to hoteti!

Pravo spoznanje nevarnosti učinkuje pomirjevalno na duševno razpotoženje, ako se obenem učimo spoznavati pota, ki zmagovalno vodijo iz te nevarnosti.

ERNST PASTERNAK, BERLIN, S. O., Michaelkirchplatz 13. Abt. 761. Deutschl.



sigurnost v govorjenju, pomanjkljivost pri
pisanju, tresenje udov, črevesne in že-
lodne težave in motenja v prebavih,
nerednost stolice, zbadanje in trganje v
udih, krvni zastoji in krvna valovanja, kro-
nično hladne noge, napadi s pojačanim
utripanjem srca, potrlost in pomanjkanje
sape, nervozno drgetanje od mrzlice in
zime, nenadno zardjenje in pobleđenje itd.

Alli le kaka pomoč?

Če hočemo priti v okom živčni osla-
belosti z mnogoterimi njenimi bolezen-
skimi pojavi, se mora predvsem ojekleniti
naša volja. Pomanjkanje energije in volje
živčno bolnega je glavni vzrok življenj-
skim neuspehom.

Odprimo svoje oči!

Dandnevno vidimo posameznike, ki
so zgrešili svoj cilj, ker so se brez volje
udali v svojo žalostno usodo. Slab in
omahljiv značaj je podoben vetrnici, ki
je prepuščena na milost sunkom vsakega
vetra. Marsikaj se priporoča živčno bol-
nim za zdravlilo, in priznati se mora, da
so mnogoteri oznanila vsekakor pretirana,
vendar pa so pota, ki vodijo k ozdravljenju.

Ne bodite nehvaležni



KATICA! Kje pa si Tvoje

kuhinjsko posodo
kupila, katera je tako
lepa! — NEZICA: Ako se
boš poročila in potrebovala,
podi naravnost v MARI-
BOR. Glavni trg 5, k trvdki

A. Vicel

lam dobi najboljšo ema-
lirano pločevinasto posodo,
znanke »Herkules«, in dra-
go lažje vrste, ter porce-
lanasto in stekleno ruho,
sploh je to specialna tro-
vina vseh kuhinjskih po-
trebščin po zelo nizki ceni.

LJUBITELEM PTICV!
Razpošiljam krmo za ptice.
Pravilno zmes!
Zojameno mizo in suho
Paketirano od 5 kg dalje.
JOS. GAGEL, trgovina s steno
Ljubljana, Sv. Petra cesta 2.



Premog — Drva
ILIRIJA, Kralja Petra
trg 8. Telefon 220.



Cen kl franko.

MOTOR
na surovo olje, Orig. Cro-
sley, sistem »Otto« Mang-
bester, 12.5 HP, prodan po
ugodni ceni. — Naslov pove-
uprava lista pod šte. 6548.

AUTOMOBILE

vsakovrstne, in motorna
kolesa, popravila najboljše,
najhitreje in najceneje:
FLORJANČIČ, Karlovska
cesta 22. 6432

LOKOMOBILI
MOTORJI DIZEL IN
GATEPI PINI & KAY
KOMPL. ŽAGE
Ugodni plačilni pogoji

Braća Fischer d. d.
Zagreb, Pantovčak 1b

Dobre slike, moderno poobličje
(Portrète) in vsakovrstno povečanje slik dobite
v foto-ateljeju Wagner

v Mariboru, Slomškova ulica 4/I.
Slika se nepretrgoma od 8 zj. do 19 zv

„SPECTRUM“ d. d.

INŽ. KOPISTA, DUBSKY IN KRSTIČ
tvornica ogledal in brušenega stekla
LJUBLJANA VII
Medvedova ulica 38, telefon 343
Zagreb, Beograd, Osijek
Središnja: ZAGREB

Zračno steklo, portalno steklo, mašinsko steklo
5-6 mm, ozledala, brušena v vseh velikostih in ob-
likah, kakor tudi brušena prozorna šipe, izbočene
plošče, vstoklovanje v med. Fina, navadna ogledala

M. STELE & I. PIELICK

Ljubljana, Šolski drevored - (Semenišče)
priporoča

bogato zalogo vedno svežega južnega in
somačega sadja ter dež. pridelkov.
Tvrška dobavlja specialno limone in pu-
marance vedno direktno od producenta, ter
zamore vsled tega postreči cenj. odjemalcem
vedno z garantirano najlepšim blagom po
brezkonkurenčnih cenah. V dolgoletnem po-
slovanju posrečilo se je trvdki stopiti v
trgovske sike z samo prvovrstnimi izbrani-
mi inozemskimi dobavitelji ter eksportnimi
trvdkami, katero dejstvo jamči, da dobavlja
trvdka vedno le prvovrstno blago, ter more
ista zagotoviti cenj. odjemalcem najsolidnejšo
in najčistejšo postrežbo. — Izvršujejo se
naročila tudi za vago ske množine, ter
se za ista računajo izjemno nizke cene.
Blagovolite se priprčiti! Zahtevajte cenike!

Gasilna društva, pozor!

Motorna brizgalna 60 m³ na uro do 60 m višine.
Motor: 4 cilindri z 22/36 HP. — Cena brez cavi franko
tu: Din 38.000 do 40.000.
Vse auto brizgalne 30-40%, ceneje kot konkurenčni izdelki
dobavljajo zastopstvo Renault
A. LAMPRET, Dunajska cesta št. 22



Najboljši šivalni in pletilni stroji

Je edino le GRITZER in
AGLES za dom, obrt in
industrijo v vseh
opremah.
Istotam švicarski
pletilni stroj
DUBIED



Punk v vzevju brezplačen.
Večletna garancija. Nizke
cene tudi na obroke.
Josip Petelin,
LJUBLJANA blizu Prešer-
novi gaspomi.

Priporoča se
damska konfekcija in modni atelje
T. Kunc
Mestni trg LJUBLJANA Pošt. Trg 2

Iščemo samostojnega
graditelja karoserij
in sediarja in lakirarja,
ki se razume na brizgalnice,
v prvi jugoslovan. tvornici za karoserije in vozove
MATIJA REICH I SIN
V NO. EM SADU

Telefon št. 16 Ustanovljena l. 1889 Poštni ček 10.533

Mestna hranilnica ljubljanska

Stanje vložnega
denarja nad
185 milijonov
dinarjev

(Gradska štedionica)
Ljubljana
Prešernova ulica

Stanje vložnega
denarja nad
740 milijonov
kron

sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun in sicer
proti najugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje zlasti za vloge
proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti
Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli dru-
god, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana
z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi tega nalagajo pri njej so-
dišča denar nadoletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar
Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen
Hranilnica daje posojila po nizki obrestni meri na posvetva in menice.

Prej nego shranite

Vaše letne obleke, plašče,
kostume, itd. pustite iste
kemično čistiti in likati
pri trvdki
Jos. Reich
Ljubljana, Poljanski nasip 4-6

ČREVA

vsakovrstna po naj-
ugodnejši ceni kakor
vsako leto vedno v zalogi. Kupim tudi
surovi in stopljeni loj
in ga plačam po najvišji dnevni ceni.
JOS. BERGMAN, LJUBLJANA
Poljanska cesta št. 83

ROYAL MAIL LINE



Kr. angleška poštoparobrodna linija.
Generalno zastopstvo za kraljevino SHS.
Zagreb, Trg l. št. 17
Redni potniški promet:
Hamburg — Cherbourg — Southampton v
Novi York in Kanado
Cherbourg — Liverpool — Southampton v
Južno Ameriko
Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos
Aires, San Paolo.
Odprava potnikov 1., 2., 3. razreda. — Kabine 3. razreda
z 2 in 4 posteljami. — Udobnost — Sigurnost — Brzina.
Podzastopstva:
Beograd, Karagijerjeva ulica 91 — Ljubljana,
Kolodvorska ul. 26. — Metković, Ivo Veraja. —
Split, Dioklecijanova obala 8. — Vel. Bečkerek,
Princesa Jelene obala št. 7. — Sombor,
Kraljevića Gortija št. 3.
Brzoi, naslov na vna gorja podzastopstva »ROYALPAC«
Za Bosno, Hercegovino, Dalmacijo in Crno goro:
Srpska Prometna banka v Sarajevu in Gruzii.
Naslov za brzoiavke: Prometna banka.

Prva žebliarska in železoobratna zadruga v Kropi in Kamnigorici

Pisma: Žebliarska zadruga, Kropa (Slovenija) Brzojavke: Zadruga Kropa Telefon interurban: Podnart 2

Žebli za normalne in ozkotirne železnice — Žebli za ladje, črni ali pocinkani — Žebli za zgradbe, les itd. — Žebli za čevlje — Spojke za odre in prage — Spojke za ladje in splave — Železne brane — Kljake za pouobe, zid, cevi, žiebove itd. — Vijaki z maticami — Podložne pločice — Matice — Zakovice za tenderje, kolle, mostove, sode, pločevino, kolesa itd. — Vijadni čepi — Verige

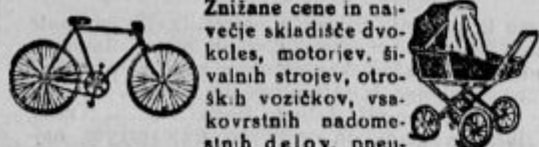
Vsi v našo stroko spadajoči železni izdelki po vzorcih in risbah najceneje — Ilustrovani ceniki na razpolago

Izdeluje lahke transmisije.

Prodaja se samo na debelo trgovcem.

Popravlja strokovnjaško gospodarske stroje in opreme za vodne žage in mlne

Prodaja se samo na debelo trgovcem.



Znižane cene in največje skladišče dvokoles, motorjev, šivalnih strojev, otroških vozičkov, vaskovrstnih nadomestnih delov, pnevmatik. Posebni oddelki za popolno popravilo, emaliranje in ponikanje dvokoles, otroških vozičkov, šivalnih strojev itd. — Prodaja na obroke. — Ceniki franco. „TRIBUNA“ - F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana Karlovska 4

Ameriške terjatve vnovči, delnice prodaja, zapuščine urejale točno in ceno: Dr. IVAN ČERNE, gospod. pisarna, Ljubljana, Miklošičeva c. 6

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani prodaja

PREMOG iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoslov. in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briquete

Naslov: Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 15. II.

Popolnoma varno naložite svoj denar v **Vzajemni posojilnici**

v Ljubljani, r. z. z. o. z. na Miklošičevi cesti poleg hotela „Union“.

Hranilne vloge se obrestujejo

na ugodnejše.

Varnost nudijo lastna palača, nadpolovica delnic hotela „Uniona“ hiše in zemljišča. Krediti v tekočem računu. Posojila proti poroštvo, vknjižbi na posestva itd. Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

Velika izbira moderno najnovejših **iesenskih klobukov za gospode**

Specialna zaloga prvovrstnih obuval. Trgovina klobukov in čevljev **M. Schram** Maribor, Aleksandrova 11

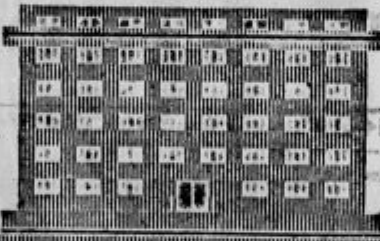
Prvovrstno delo, **Zmerne cene,** **To je naše geslo!** KNJIGOVESNICA K. T. D. črtalnica in ivornica poslovnih knjig v Ljubljani, Kopitarjeva ul. 6/II

MESTNI STAVBENIK PAVEL BREN

SE JE FRESELIL V ČRNOMELI V LASTNI HISI

in se tem potom priporoča vsem stavbenim gospodarjem še za nadaljno naklonjenost. Načrti, troškovniki, cenitve, kakor tehnični nasveti in gradbena dela vseh vrst najso- lidnejše in najceneje izvršena.

JUGOSLOVANSKA TISKARNA V LJUBLJANI



KLIŠARNA

IZVRŠUJE ENOBARVNE IN VEČBARVNE FOTOTIPIJE, ENOBARVNE IN VEČBARVNE AUTOTIPIJE, KOMBINIRANE KLIŠEJE ZA NAVADEN IN NAJFINEŠI PAPIR, KLIŠEJE PO SLIKAH, PERORISIH IN RISBAH, ROKOPISIH IN FOTOGRAFIJAH ZA ENO- IN VEČBARVNI TISK RAZGLEDNIC, DALJE REKLAMNE SLIKE, VINJETE

ZAHVALA.

V globoki žalosti, duševno strti, se preostali prisrčno zahvaljujemo vsem, ki so nam in preminuli izkazali toliko srčne naklonjenosti in dobrot, za katere se ni mogoče oddolžiti. Zlasti se zahvaljujemo njeni ljubljani in blagosrečni sestri Ivanka, rodbinam Thaler, K. Jurman, Pöschl, za neprecenljive dobrote, ki so jih rajnki in nam delili. Najtoplejša hvala požrtvovalnim zdravnikom gg. dr. Kogoj in dr. Schwabu, kakor upravitelju bolnice K. I. D. g. Se-tincu, kakor gg. Saksidu, Završniku, gdč. Rozki in vsemu osebju bolnice. Dalje gg. srezkemu poglavarju in sanitetnemu referentu za naklonjenost, da sme preminula počivati v grobu njene matere. Oskrbništvu K. I. D. gg. ravn. Beckerju in inž. Galaschu za izkazane usluge. Gospej in g. ravnatelj Bachmannu in Klinarjevem za njih sočustvovanje. Prečistitim gg. duhovnikom za njih verska tolažila in vsem sorodnikom, dobrotnikom, prijateljem in prijateljicam iz Jesenic in Bl. Dobrave, zlasti dobrotnicam za podaritev vencev, cvetja ter onim, ki so darovali za sv. maše.

Najprisrčnejša zahvala vsem, ki so rajnko in nas tolažili in ob mnogobrojni udeležbi spremili k večnemu počitku, proseč jih, naj nas v nadalje ohranijo v svoji velikodušni naklonjenosti! Preminulo mamico pa priporočamo v pobožno molitev in trajni spomin

Bl. Dobrava, dne 30. novembra 1926.

Zalujoči Avguštin, Avgusta-Julijana, Svetozar in Zvonimir Zajec.

Inserati v „Slovencu“ imajo vedno uspeh!

Sir H. Rider Haggard:

58

Hči cesarja Montezume.

Zgodovinska povest.

Iz angleščine prevel Jos. Poljanec

Tako je govoril silno razjarjen in s tihim glasom; glavo je držal nizko, roke je imel prekrizane na prsih, in opazil sem, da se je tresel od strasti. Dasi sem se močno bal, da me ne bi en sam namig tega mogočnega vladarja neutrgoma poslal v mučno smrt, dasi sem bil bog, sem se vseeno čudil, kako je mogel ta človek, ki je bil vendar v vsem ostalem jako moder, tako nespametno ravnati. Zakaj je dvomil nad menoj, me sumničil, zakaj je pripustil, da ga praznoverstvo tira v pogubo? Dandanes vidim odgovor na to. Montezuma ni delal tega sam po sebi, temveč ker je roka usode delovala po njegovi roki in je glas usode govoril z njegovim glasom. Bogovi Aztekov so bili v resnici krivi bogovi, ampak jaz za svojo osebo verujem, da je bilo v njih življenje in razum, kajti tiste odurne podobe iz kamna so bile bivališča hudičev, in duhovni so resnično govorili, ko so rekli, da je žrtvovanje ljudi dopadljivo njihovim bogovom.

Do teh hudičev se je cesar obrnil za svet potom duhovnov, in sedaj jih je doletela usoda, da so morali dati krive svete v svojo lastno pogubo in pogubo njih, ki so jih častili, kakor je bil sklenil Eden, ki je mogočnejši od njih.

Med razgovorom je bilo solnce hitro zašlo in ves svet je bil zavrt v temo. Vendar je svetloba še vedno drhtela na snežnih vrhovih ognjenikov Popocatepetel in Iztakcihuatl ter jih rdečila z grozno rdečino. Nikoli poprej niso moje oči videle postave mrtve žen-

ske, ki ima na trupu Iztakcihuatla svoj mrtvaški oder na veke vekov, tako jasno in tako čudovito kot tisto noč; morebiti je bilo v resnici tako, ali pa ji je samo moja domišljija dajala popolno postavbo in barvo ženskega mrliča, pripravljenega za pogreb in namočene-ga v krvi. Vendar to ni bilo samo v moji domišljiji; ko je namreč Montezuma nehal robantiti nad menoj, se je slučajno ozrl proti gori in pogled mu je obstal na nji.

»Poglej, Tjule!« je rekel in se svečano nasmejal; »tamkaj leži mrtvo truplo anahuaških ljudstev, oprano v vodi krvi in pripravljeno za pogreb. Ali ni strašno v smrti?«

Ko je izgovoril te besede in se obrnil, da bi odšel, je završalo oložno ječanje od gore sem, grozeče nečloveško, da mi je kri zastajala v žilah. Montezuma me je iz strahu prijel za roko in skupaj sva strmela proti Iztakcihuatlu; obema se je dozdevalo, da se je v resnici zgodilo sledeče čudo. V tisti strašni rdeči svetlobi je namreč rdeča postava Speče ženske vstala ali se je videlo, da vstaja iz svoje kamenite mrtvaške rakve. Vstala je počasi, kakor človek, ki se prebudi iz spanja, in kmalu je stala pokonci na gorskem vrhuncu, dvigajoč se visoko v zrak. Kakor orjaško mrtvo truplo, ki se je pravkar prebudilo iz večnega spanja, jestala tam na gori, in njeno belo oblačilo je bilo namočeno s krvjo; trepetala sva, ko sva zrla vanjo.

Nekoliko časa je ta prikazen zrla proti mestu Tenoktitlan, nato pa je iznenada vrgla svoje ogromne roke proti nebu kakor vsled velike žalosti in tuge; tisti hip pa se je noč zgrnila čez njo in jo zakrila, in tožbe so počasi utihle.

»Povej mi, Tjule!« je hripal cesar, »ali nimam vzroka, da se bojim, ko gledam moje oči dan na dan

taka usodepolna znamenja? Ali slišiš jadikovanje v mestu? Prikazni nisva videla samo midva. Poslušaj, kako ljudstvo od strahu vpije in kako duhovni razbijajo po bobnih, da bi odvrnili nesrečo. Plakaj, ljudstvo, in vi duhovni, molite in žrtvujte! Od sile je potrebno, kajti poguba je prišla nad vas. O Tenoktitlan, kraljica vseh mest! Vidim te razdejano in opustošeno, tvoje palače začrnele od ognja, tvoje templje oskrnjene, tvoje prijazne vrtove izpremenjene v puščavo. Tvoje visokorojene ženske so igrača tujih gospodarjev in tvoji knezi njihovi služabniki; po kanalih teče voda, rdeča od krvi tvojih otrok, tvoje ceste in ulice so zagrajene s kupi kosti. Smrt vlada vsepovsod v tebi, sramota, nečast je tvoj vsakdanji kruh, opustošenje in razdejanie tvoj delež. Srečno, kraljica mest, zibelka mojih dedov, v kateri so me dojili!«

Tako je Montezuma jadikoval v temi in ko je na ves glas plakal, je iznad obzorja vžsel mesec in razlival svojo enolično svetlobo po vejah cedrovih dreves, oblečenih v grozljivo oblačilo iz mahu. Mesečina je obsevala visoko postavbo cesarja Montezume, njegov silno razburjeni obraz in drobne roke, s katerimi je mahal v prerošeno strahu sempatja, moje blesteče oblačilo, preplašeno gručo dvornikov in godev, ki so prenehali s svojo godbo. Potegnila je tudi rahla sapa, ki je žalostno ječala po mogočnih drevesih in skalovju Chapultepeka. Nikdar v svojem življenju nisem bil priča prizora, ki bi bil bolj čuden in bolj prožet s tajnostjo in bolj grozeč s še neporojeno grozo, kot je bil pogled na tega velikega vladarja, ki je žaloval nad propastjo svojega rodu in svoje moči. Doslej še ni bila nobena nesreča zadela ne, enega ne drugega, vendar se je zavedal, da je oboje izgubljeno; in te tožeče besede so prihajale iz dna srca, ki ga je strla tuga, ki pa je šela s svojo senco legla nanj.

Priporočamo LJUDSKO KNJIZNICO (Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani): 19. zv. J. O. Curwood. Kazan, volčji pes. Kanadski roman 18 Din. vezan 30 Din. zv. Ed About Kralj gora. 18 Din. vezan 30 Din. — 21. zv. H. R. Haggard. Jutrana zvezda. 30 Din. vez. 40 Din. — 22. zv. Otroka kapitana Grenia. Popotovanje okoli sveta. Roman v treh delih. 48 Din. vez. 58 Din.

Velika razprodaja

vsakovrstnega mizarskega, strugarskega, sodarskega, kleparskega, ključavničarskega, kovaškega orodja in orodja za mehanike. Nadalje tehnični predmeti kakor: razna tesnila, gumijeve plošče, gumijeve cevi, gonilna jermena itd. Osebito se opozarja cenj. interesente na veliko izber **vodnih, krožnih** in drugih **žag.** — Blago se prodaja od danes naprej po znatno znižanih cenah, na drobno in v partijah

Uprava konkurzne mase Odon Routnyja
Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 7

Krasne božične jaslce za cerkve

lastnega izdelka ima na prodaji po jako ugodni ceni
delavnica za cerkveno umetnost

ALOJZ ZORATTI, MARIBOR, Strossmajerjeva ulica

JOSIP URAN specialna trgovina
božičnih okraskov
LJUBLJANA, Mestni trg št. 11.

Papir: svilen, taftni, zlat in srebrni, škrebeči in krep. Zlata in srebrna penca. Žica za rože. Žica za obešanje okraskov. Brillantna vrhica, svečke, držke za svečke, čudežne svečke. Prički za v kot, res krasni in poceni, 20 vzorcev in veličin. Obrazci (Krippenbilder), rojstva (štalice), lameta, girlande od lamete, girlande papirnate, angelski laski (Feenhaar). Razglednice, bloki in hrbljčki za koledarje, krinke in lampijoni. Listje za rože, prašniki (Pötzeln), umetne cvetlice in venci za neveste. Velikarska izbira vsakovrstnih steklenih božičnih okraskov v obliki ptičkov, zvončkov, močnikov, sadja, bunkic, špice, okraski od lamete ter Pratika za leto 1927.

Zahtevajte cenik!

Pri nabavi novih poslovnih knjig

Vam postrežem le s prvovrstnimi izdelki,
kakor tudi z brezplačnim proračunom

A. Janežič, Ljubljana
Florijanska ul. 14

knjigoveznica in črtalnica poslovnih knjig

Francoske vezenine toilet

z volno, svilo, srebrom in zlatom po najnovejših amer.
niti posetrinske parisko-lyonske tvrdke A. M. K.
Najmodernejši načrti in najfiniša izvršitev vezen a
zastorov, perila, pregrinjali, izdelovanje in razpošiljanje
sablona za predstnik ženskih ročnih del.

Enitanje ažuriranje, predtiskanje
MATEK & MI. EŠ, LJUBLJANA, Dalmat nova ul. št. 13.

Vs'ed pomanjkanja denarja in splošne krize si nabavite Vaše božične potrebščine

v modnem blagu za d. me in gospode, trikotaže, najrazličnejše parhante
in flanele ter drugo belo blago kakor šifone, tkanine, atlase, damaste,
nastilje gradlne, platno ter bombažne tkanine za navadne in pregibne
(Kappenleintücher) rjuhe, posteljno in telesno perilo ter drugega več
prvovrstnih fabrikatov (n. pr. Schroll, Lilien, Herm. Pollak, Tržič),
klote v vseh barvah, tiskane, gladke in desinirane trajnobarvne naj-
različnejših vzorcev, hlače, raglasten žamet, posteljne garniture,
blago za pohištvo, inlete, tančice po-ebno finih kvalitet v vsaki širini in
to za blazine, pernice, brisalke, robce in žimnice, kakor tudi gradlne
za žalužije. Posteljne, konjske ter flanelaste odeje od najprostejših
do najfinjših izdelkov ali kvalitet.

Cefirje, oksforte in vse drugo blago po izvanredno znižanih cenah v
modni in manufakturni trgovini

FELIKS SKRABL Maribor, Gosposka ulica 11

15 do 20% cenejše.

NA NOVO PREUREJENA

POSEBNOST: Vsak petek morske ribe
SPECIALITETA: Dalmatinski Prošek-vino
Gorki in mrzli prigrizki vedno na razpolago

ŠKOFOVA KLET

Točijo se pristna dalmatinska vina naravnost od vinogradnika kupljena,
kakor tudi naravni kmečki dalmatinski tropinovec in druge vrste žganja

PRED ŠKOFIJO št. 1

Prevzemajo se naročila in dostavlja na
dom v steklenicah od 5 do 10 litrov

Za obilen obisk se priporoča ŠKOFOVA KLET



Kemijska tvornica BRILL d. d., Beograd



Brill

Biser vseh čistil za čevlje

Brill daje čevljem izreden sijaj in odličnost. — **Brill** mehča usnje in mu potrojuje trajnost. — **Brilla** je treba vzeti najmanj količino za čiščenje čevljev. — Ne pozabite, da škatla **Brill** zaleže za tri škatle podobnih proizvodov

Zadružna gospodarska banka d. d.

Brzotav. naslov: Gospobanka

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 57, 470 in 979

Račun poštino ček. urada št. 11.945

Podružnice: Celje, Djakovo, Maribor, Novisad, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled
Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000.—, vloge nad Din 250.000.000.—

Trgovski krediti, eskompt menic, lombard vrednostnih papirjev, Safes deposits, nakup in prodaja valut in deviz, vloge na tekoči račun in
vložne knjižice. Direkne zveze z vsemi svetovnimi bankami.

Izvršuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. — Prodaja srečk Državne razredne loterije.